TRØNDERSK NATUR

Årgang 44 | Nr. 2-2017

Sibirjernspurv
Ny art for Trøndelag

Tjeld
Årets fugl 2018

Batumi
En million rovfugler på trekk over Georgia

Fugler i Nord-Trøndelag 2016

Norsk Ornitologisk Forening avd. Sør- og Nord-Trøndelag

STJØRDALFOTO
FOTOGLEDE
stjordalfoto.no

Swarovski forhandler.
Fullt sortiment i butikk

Optik New EL 8x32 W B
Pris kr 17.000,-

Optik New EL 10x42 W B
Pris kr 21.000,-

Optik CL Pocket 10x25 B
Pris fra kr 6.300,-

Optik New EL 10x32 W B
Pris kr 17.300,-

Optik New EL 10x50 W B
Pris kr 22.400,-

Optik CL Pocket 8x25 B
Pris fra kr 5.900,-

Lederen i ST har ordet

Thomas Kvalnes

Året 2018 er i skrivende stund godt i gang, med snø, lysere dager og en vår med yrende liv i vente. De tidligste hekkefuglene våre er allerede i gang med forberedelsene til årets hekkesesong og i foreningen vår er vi godt i gang med foredrag og etterhvert medlemsturer. 2018 er et merkeår for NOF avdeling Sør-Trøndelag: fylkesavdelingen fyller 60 år! Fylkesavdelingen er dermed en av de eldste i NOF og ble etablert i 1958, året etter sentralleddet. Viktige personer i etableringen av NOF avd. Sør-Trøndelag var blant andre Svein Haftorn, nestor innen ornitologi i Norge, og Aasmund Hoel som den første lederen av avdelingen. Nå 60 år senere står vi ved inngangen til et nytt kapittel i NOFs historie: etableringen av NOF Trøndelag.

Nå 60 år senere står vi ved inngangen til et nytt kapittel i NOFs historie

Forarbeidet startet allerede våren 2017. Årsmøtene til fylkesavdelingene konkluderte da med at det var naturlig å jobbe for en sammenslåing, ettersom Trøndelag skulle bli ett fylke. Den 20. januar i år hadde styrene i de to fylkesavdelingene et felles fusjonsmøte sammen med NOFs generalsekretær Kjetil Aa. Solbakken. Der ble det satt ned en komité som har fått mandat til å utarbeide et fusjonsdokument. En sentral utfordring er den geografiske fordelingen av styremedlemmer i fylket og hvordan fylkesavdelingen skal arbeide. Trøndelag er tross alt Norges nest største fylke i areal.

Jeg har stor tro på at etableringen av NOF Trøndelag vil bli en positiv opplevelse for fugleinteresserte i Trøndelag. Fylkesavdelingene har allerede i dag felles utgivelse av tidsskriftet du nå leser i og det er mye kontakt mellom medlemmene og foreningene på tvers av fylkene. Planen er å få ferdig dokumentene som trengs slik at sammenslåing kan besluttes av årsmøtene i år. La oss etablere NOF Trøndelag og benytte sjansen til å skape flere naturlige samlingspunkt for fugleinteresserte i fylket!

Thomas Kvalnes

Thomas Kvalnes
Leder NOF avd. Sør-Trøndelag

NOF trenger flere medlemmer!

Hvis hver av dagens medlemmer verver minst ett medlem i 2018, så står vi mye sterkere i vårt daglige arbeid for å verne om natur og fugleliv.

Styrene i NOF-NT og NOF-ST oppfordrer alle til å bidra til å nå denne målsettingen.

Ikke la det bli med tanken – hjelp til du også!

Trøndersk Natur (TN)
Et medlemstidsskrift for medlemmer av Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Sør- og Nord-Trøndelag.

Adresse: Trøndersk Natur c\o NOF avd. Sør-Trøndelag, Postboks 139, 7401 Trondheim
E-post: trondersk.natur@gmail.com
ISSN: 0806-0517
Trykk: Skipnes Kommunikasjon, Trondheim
Layout og sats: Thomas Kvalnes
Opplag: 650 eks.

Ansvarlig utgiver: NOF avdeling Sør- og Nord-Trøndelag
Redaktør: Øystein R. Størkersen
Øvrig redaksjon: Rolf Terje Kroglund, Charlotte Hallerud og Per Inge Værnesbranden

Manuskriptfrister: Nr. 1 2018 - 1. mars, Nr 2 2018 - 1. oktober
Om TN: TN utkommer med to hefter pr år. Artikler og innlegg sendes redaksjonen digitalt pr e-post eller pr post på egnet lagringsmedie. Vennligst orienter redaksjonen i god tid før innsending. Forfattere og fotografer gir utgiver rettigheten til å publisere innsendt materiale i trykt og digital form. Det utbetales ikke honorarer.
Adresseforandringer: Tidsskriftet sendes ut til alle som har betalt lokalt tillegg for NOF avd. Sør- eller Nord-Trøndelag på grunnlag av medlemslistene. Endring av adresse, etterlysning av manglende blad rettes til respektive fylkeslag.

Forsidebilde: Hettemåke.
Foto: Øystein R. Størkersen.

Innhold

51 **Lederen i ST har ordet**
Thomas Kvalnes

53 **Sibirjernspurv**
Andreas Meyer Winnem

56 **Tjeld er Årets fugl 2018**
Oddvar Heggøy

58 **Konfrontasjon mellom hubro og havørn**
Rolf Terje Kroglund

59 **Batumi, Georgia**
Morten Venås

61 **Pøbelgran, kystlynghei og biomangfold**
Øystein R. Størkersen

66 **Smånytt**
Øystein R. Størkersen

70 **Blinkskudd**

72 **Fugler i Nord-Trøndelag 2016**
Tore Reinsborg, Per Inge Værnesbranden, Terje Kolaas, Trond Sørhuus, Bård Nyberg og Rolf Terje Kroglund

93 **Kommentaren**
Øystein R. Størkersen

Sibirjernspurv

– Ny art for Trøndelag!

Fuglefôring er en fin og nyttig hobby. Når man fôrer fuglene gjennom vinterhalvåret, så er det spennende å følge med på hvilke arter som dukker opp og forsyner seg av maten man legger ut. Det vil alltid være de kjente og kjære artene som dominerer, men i løpet av en vintersesong får man gjerne oppleve noen kjernebitere, stillits, en stjertmeisflokk eller noe annet man ikke ser så ofte. Og er man riktig heldig, kan man finne en ny art for Trøndelag. Dette er historien om Trøndelags første sibirjernspurv.

Andreas Meyer Winnem
Rådgiver
Norsk Ornitologisk Forening

Sibirjernspurven er beslektet med vår egen jernspurv, og den hekker nord i den sibirske taigaen fra Ural og østover. Vinterkvarterene ligger i Øst-Asia, fortrinnsvis i Kina, Korea og Japan. I Vest-Europa er arten en svært sjelden gjest, og det går gjerne flere år mellom hver gang den blir sett. Forrige funn i Europa ble gjort på Utsira i 2011.

Bilde øverst: Sibirjernspurv Prunella montanella, *Frøya, 08.11.2016. Foto: Svein Melum.*

I Vest-Europa er arten en svært sjelden gjest

Høsten 2016 skulle imidlertid dette funnbildet bli drastisk endret. Vest-Europa opplevde da en forekomst av sibirjernspurv som savner sidestykke. Høstens første fugl dukket opp i Finland 4. oktober. Sveriges første ble oppdaget to dager senere. De neste dagene ble stadig nye individer funnet i begge landene. I Facebook-feeden til det finske nettstedet tarsiger.com har alle europeiske funn blitt systematisert fortløpende etter hvert som invasjonen forløp. Her anslås det at til sammen 81 fugler ble registrert i Sverige og 76 individer i Finland i løpet av høsten og vinteren. Flere sibirjernspurver ble også funnet i Storbritannia, Tyskland og Danmark. I løpet av høsten og vinteren ble anslagsvis 245 individer sett i Europa. Arten ble registrert i 16 land. Før

2016 var det kun gjort ca. 30 funn i Europa.

Det eneste norske funnet av sibirjernspurv før 2016 var en fugl som ble fanget tilfeldig og ringmerket på Utsira 6. august 2011. Men inspirert av daglige meldinger fra nabolandene våre i oktober, forsøkte også norske ringmerkere å få en sibirjernspurv i fangstnettene sine. Den første ble fanget og ringmerket i Ervika på Stad 17. oktober. De neste dagene ble ytterligere åtte fugler ringmerket langs kysten fra Stad til Lindesnes.

Den 4. november ble det endelig Trøndelag sin tur! Da ble en sibirjernspurv fotografert på en fôringsplass på Nordskaget på Frøya av Bjørnar Berg og Torild Barø. Bildet ble lagt ut på Facebook-gruppen "ID og fugl". To dager senere var flere håpefulle fuglekikkere på plass i håp om å få oppleve den sjeldne gjesten på trøndersk jord. Fuglen dukket fort opp, til stor glede for de fremmøtte, men den var innom fôringen kun i kort tid like etter grålysningen. De neste timene var den ikke å se. Men tidlig på ettermiddagen gjorde den igjen et kort besøk på fôringsplassen, før den igjen forsvant. Ytterligere en time

Det kom tilreisende ornitologer fra hele Trøndelag, og enkelte tok også turen fra andre kanter av landet

senere ble den funnet igjen i krattvegetasjon 100 meter unna. Alle de fremmøtte fikk se fuglen godt til slutt!

Denne sibirjernspurven holdt stand på lokaliteten i åtte dager. De påfølgende dagene var den mer stabil på fôringsplassen. Det kom tilreisende ornitologer fra hele Trøndelag, og enkelte tok også turen fra andre kanter av landet. Lokale fuglekikkere fra Hitra-Frøya lokallag var innom flere dager for å studere og knipse bilder av den eksklusive, sibirske gjesten mens den var til stede. Siste observasjonsdato ble 11. november. Neste dag ble fuglen ettersøkt hele dagen av mange personer, men den ble ikke sett igjen. Mer enn femti fuglekikkere fikk gleden av å se fuglen, ikke minst takket være et gjestfritt vertskap. De lot alle tilreisende stå inntil husveggen deres, med prima utsikt til fôringsplassen, i påvente av at hovedrolleinnehaveren skulle vise seg, og de serverte sågar kaffe til frosne kikkertbærere.

Det skjer innimellom at fugleinteresserte mennesker finner en sjelden fugl på fôringsplassen sin. Men at to sjeldne fugler skal dukke opp i samme nabolag i løpet av noen få uker, er langt mindre sannsynlig.

Sibirjernspurv Prunella montanella, *Frøya, 08.11.2016. Foto: Svein Melum.*

Den 11. desember, nøyaktig en måned etter at sibirjernspurven sist ble sett, ble imidlertid en svartstrupetrost oppdaget og fotografert på fôringsplassen ved nabohuset. Også denne skulle vise seg å bli stabil, og fuglen var fortsatt på plass i april. Hvis du har en fôringsplass hvor du mater fuglene gjennom vinteren, så ha øynene med deg og gjerne et kamera i nærheten. Kanskje blir det du som er heldig og oppdager den neste sjeldne gjesten på et fôringsbrett i Trøndelag!

Sibirjernspurv Prunella montanella, *Frøya, 08.11.2016. Foto: Svein Melum.*

Tabell 1 *Norske funn av sibirjernspurv.*

Alder	Omstedighet	Sted	Dato
2K+	Ringmerket	Merkeskogene, Utsira, Rogaland	6.8.2011
X	Ringmerket	Ervika, Stad, Selje, Sogn og Fjordane	17.10.2016
1K	Ringmerket	Herdlevær, Øygarden, Hordaland	19.10.2016
X	Ringmerket	Ervika, Stad, Selje, Sogn og Fjordane	20.10.2016
X	Ringmerket	Søre merkeskog, Utsira, Rogaland	20.10.2016
X	Ringmerket	Søre merkeskog, Utsira, Rogaland	22.10.2016
1K	Ringmerket	Malaneset, Orrevatnet, Klepp, Rogaland	25.10.2016
1K	Ringmerket	Malaneset, Orrevatnet, Klepp, Rogaland	26.10.2016
1K	Ringmerket	Kjerkevågen, Lindesnes, Vest-Agder	30.10.2016
1K	Ringmerket	Lista fyr, Farsund, Vest-Agder	3.11.2016
X	Observert	Nordskaget, Frøya, Sør-Trøndelag	4.-11.11.2016
X	Observert	Slettmoen, Løten, Hedemark	4.3.-6.4.2017

Parkering ved Gaulosen

Besøkende på Øysand-siden av Gaulosen må betale for parkering. NOF avdeling Sør-Trøndelag har en avtale med Øysand Camping om et sterkt rabattert årskort til 300 kr. Parkeringskortet vil være gyldig frem til 1. september 2018.

Medlemmer av NOF som ønsker å kjøpe et parkeringskort sender en e-post til: sor-trondelag@birdlife.no

Tjeld er Årets fugl i 2018

Med sitt røde nebb, sine rosa bein, en fjærdrakt i sort og hvitt og en lyd som nærmest er synonymt med lyden av kyst og fjære, er tjelden en av våre mest karakteristiske og velkjente fugler. Den finnes i alle våre fylker, og langs hele vår langstrakte kystlinje. I 2018 har NOF valgt tjelden som Årets fugl!

Oddvar Heggøy
Førstekonsulent
Norsk Ornitologisk Forening

Tjelden *Haematopus ostralegus* er en karakterart langs det meste av vår kyst. Den store utbredelsen muliggjøres i stor grad av et allsidig kosthold, som for det meste består av muslinger, krepsdyr, meitemark, insekter og andre invertebrater. Det latinske artsnavnet *ostralegus* gjenspeiler også fuglens kosthold, og er satt sammen av ordene *ostrea* – østers, og *legere* – å samle (slektsnavnet Haematopus kommer på sin side fra *haima* som betyr blod, og *pous* som betyr fot).

Tjelden er tilpasningsdyktig også på andre områder enn i matveien – selv om den er vanligst i kysthabitater, har arten vist at den også kan dra fordel av endringer i landskapet. I Storbritannia ble det første reiret i innlandet funnet ved River Eden i Cumbria i 1889, og etter dette har arten spredt seg lenger inn i landet for hvert år som har gått – først langs elvene, deretter til jordbruksland og hustak (Frost m.fl. 2017). Dette har etter hvert skjedd også i Norge. Det hekker nå tjeld ved flere av våre litt større innsjøer, og oppover langs noen av de store elvene, som f.eks. Gudbrandsdalslågen. I en del av våre større byer hekker det også tjeld, og da gjerne på hustak, på samme måte som i Storbritannia.

Det latinske artsnavnet *ostralegus* gjenspeiler også fuglens kosthold

Bestandsutvikling

Til tross for sin tilpasningsdyktighet peker ikke alle piler oppover for tjelden. I Norge regnes bestanden som stabil, men i Storbritannia, Nederland og Tyskland, hvor til sammen over tre fjerdedeler av alle tjeld tilhørende den

Bilde øverst: Tjeld er fortsatt et vanlig syn langs fjæra og som her på åkeren. Foto: Øystein Størkersen.

Årets fugl

Flere kriterier ligger til grunn for NOFs valg av Årets fugl. For det første prøver vi å velge en art som finnes i alle norske fylker. Vi prøver også å velge arter som er relativt vanlige, slik at alle som vil kan få muligheten til å få et glimt av dem i løpet av et år. Videre er det et poeng at artene «har noe ved seg», og ikke bare er «grå og kjedelige». Det er også et poeng at man velger arter det mangler kunnskap om hos oss, eller som på andre måter fortjener et ekstra fokus. Dette gjør at vi gjerne også velger arter i tilbakegang.

europeiske underarten *H. o. ostralegus* overvintrer, har vinterbestandene blitt redusert med over 20 % de seneste 25 årene (BirdLife International 2015, Frost m.fl. 2017). Nedgangene er sannsynligvis knyttet til intensivt fiske etter muslinger og skalldyr, som tjelden er avhengig av god tilgang til i sine vinterområder (BirdLife International 2015, Ens 2006). Dette har medført at arten har blitt plassert i kategorien «Nær truet» på den globale rødlista for arter (BirdLife International 2015).

Aktiviteter i 2018

Tjelden ankommer tidlig fra sine overvintringsområder, og de fleste sørnorske hekkefugler er nok på plass i løpet av mars måned. Eggene legges gjerne i april eller starten av mai, og klekkes etter en knapp måneds tid.

Den norske hekkebestanden er anslått til 50 000–100 000 par, og det er neppe mange kyststrekninger langs vår langstrakte kyst hvor det ikke finnes tjeld. Dermed vil det også være lite gjennomførbart å legge opp til en fullstendig nasjonal kartlegging av arten i 2018, slik vi ofte har gjort med Årets fugl. Det er imidlertid en del andre spørsmål vi ønsker å besvare før året er omme, hvor vi gjerne vil ha hjelp fra våre medlemmer og andre interesserte:

1. **Hvordan er fordelingen av tjeld mellom ulike hekkehabitater i Norge? Hvor stor er for eksempel andelen av hekkefugler i byer, i kulturlandskapet, i de dype fjordarmene våre eller langs innsjøer i innlandet?**
   For å undersøke dette håper vi at så mange som mulig legger inn en liten innsats for å lete opp hekkende tjeld over det ganske land. Du rapporterer dine hekkefunn i rapporteringssystemet Artsobservasjoner (www.artsobservasjoner.no) eller på Fuglevennens nettsider (www.fuglevennen.no). Rapporterer du observasjonene dine av tjelden i Artsobservasjoner, er det viktig at du husker å registrerer en hekkeaktivitet for observasjoner som gjelder mulige, sannsynlige eller sikre hekkefunn. For påviste reirlokaliteter er det ofte en fordel om det opprettes egne, nye lokaliteter i systemet. Noter informasjon om reirplassering og habitat i kommentarfeltet, f.eks. «på hustak i by», «på sandstrand ved innsjø» osv. På Fuglevennens nettsider vil en egen tilpasset rapporterings-løsning opprettes for Årets fugl.
2. **Trues tjelden der den holder til? Vi vil undersøke hvilke trusler som er viktigst av enten arealinngrep, predasjon eller forstyrrelser.**
   Rapporterer du en tjeld på Fuglevennens nettsider, kan du huke av for en av disse tre trusseltypene på rapporteringssiden. Rapporterer du på Artsobservasjoner noteres én av de tre, eller eventuelt «ingen trusler» i kommentarfeltet.
3. **Hvor finner vi de største ansamlingene av rastende tjeld i Norge? Hva er landets viktigste enkeltlokaliteter for arten?**
   Finner du store ansamlinger med tjeld, er det viktig at disse telles så nøyaktig som mulig, og rapporteres i Artsobservasjoner eller på Fuglevennens nettsider.

Samtidig oppfordrer vi også lokal- og fylkeslag, eller øvrige initiativtakere, til å gjennomføre andre aktiviteter knyttet til Årets fugl. Dette kan for eksempel være å arrangere turer med et særlig fokus på tjelden, organiserte kartlegginger i utpekte områder eller snekring og utsetting av hekkeplattformer til tjeld. Sistnevnte tiltak kan være til fordel

for tjelden i områder der arten er utsatt for bakkepredatorer som f.eks. mink eller katt. Plattformene kan også bli tatt i bruk av andre fuglearter, som f.eks. fiskemåke. Vi vil på nyåret legge ut en bruksanvisning for hvordan man kan snekre sin egen hekkeplattform til tjelden på NOFs nettsider.

Har du spørsmål om gjennomføringen, eller tips og informasjon om tjelden i ditt nærområde, kan disse rettes til NOFs kontaktperson for Årets fugl, Oddvar Heggøy (*oddvar@birdlife.no*) eller til *aaretsfugl@birdlife.no*. Følg også med på våre nettsider og facebookside, hvor det jevnlig vil publiseres stoff om Årets fugl i løpet av 2018.

Litteratur

BirdLife International. 2015. *European Red List of Birds*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

Ens, B.J. 2006. *The conflict between shellfisheries and migratory waterbirds in the Dutch Wadden Sea*. S. 806 – 811 i: Boere, G.C., Galbraith, C.A. og Stroud, D.A. (red.) Waterbirds around the world. The Stationery Office, Edinburgh.

Frost, T.M., Austin, G.E., Calbrade, N.A., Mellan, H.J., Hall, C., Hearn, R.D., Stroud, D.A., Wotton, S.R. og Balmer, D.E. 2017. *Waterbirds in the UK 2015/16: The Wetland Bird Survey*. BTO, RSPB and JNCC, in association with WWT. British Trust for Ornithology, Thetford.

Konfrontasjon mellom hubro og havørn

Rolf Terje Kroglund
Nord universitet

I forbindelse med kartleggingsarbeidet på hubro i Nord-Trøndelag har det etterhvert blitt en del møter med hubro. Den store ugla er i de fleste tilfeller avslørt på bakgrunn av sangaktivitet, men et mindre antall ganger er den også blitt sett. I forbindelse med utplassering av de siste lytteboksene våren 2017 fikk vi imidlertid en, for oss, ny opplevelse.

Klokka var 20:25, det var tilnærmet vindstille og lettskyet denne kvelden, på ytterkysten nord i Nord-Trøndelag. Den territorielle hubroen var allerede godt i gang med sin konsert. Den satt eksponert og vi hadde betraktet den i våre teleskoper i nærmere en halv time da to unge havørner nærmet seg. De patruljerte i lav høyde og kom inn over holmen hvor hubroen satt. Den ene ørna fløy videre, men den andre fattet tydelig interesse for den store ugla. De neste 15–20 minuttene ble for oss underholdning i særklasse.

Den unge havørna nærmet seg hubroen og sirklet flere runder like over hodet på ugla. Hubroen blåste opp fjærdrakten, eksponerte sin hvite strupe og løftet vingene for å bli enda større. Ørna landet etter hvert bare 5-10 meter fra hubroen og slik ble de sittende å betrakte hverandre i 10-15 minutter. Hubroen satt noe høyere enn ørna, som nå framstod som noe ubekvem. Brått, og uten synlig forvarsel, fløy hubroen rett mot og direkte på ørna som nå endelig innså at den i dette møte "var for liten". Umiddelbart etter at ørna var skremt bort forflyttet hubroen seg tilbake til sangposten, der den satt før ørna entret arenaen. Den startet umiddelbart med sangaktivitet igjen og fortsatte fram til kl. 21:33, da den tok til vingene. Det var nok på tide med energipåfyll og det ordnet seg nok da det var godt med både måker og nyankomne grågjess i området.

Batumi, Georgia

Byen Batumi ligger helt sydvest i Georgia ved Svartehavet og er på størrelse med Trondheim. Da Georgia var en del av Sovjetunionen var Batumi et veldig populært feriested for folk fra hele Russland, dette på grunn av milevis med badestrender. Men det forandret seg med løsrivelsen og krig med Russland, noe som medfører at det er stort overskudd av hoteller og andre overnattingssteder i området.

Morten Venås

Utrolig nok trekker det over en million rovfugler over Batumi hver høst i løpet av 2 måneder. Grunnen til dette er at nettopp her er det en åpning i Kaukasus-fjellene. Det massive trekket foregår stort sett i tidspunktet fra midten av august til midten av oktober.

Her ligger også fuglestasjonen Batumi Raptor Count (BRC), der frivillige fra hele Europa kommer for å delta i telling av rovfugler. Mange av disse er ikke hvem som helst, dette er eliteserien i rovfugl-identifikasjon i Europa. Men alle er velkomne uansett kunnskapsnivå for å nyte dette fantastiske trekket (hvorfor telle når du kan nyte!). Ingenting av rovfugltrekk i Europa kan sammenlignes med dette. Hvis man skulle ønske guiding og fugleturer i området er også det mulig for en billig penge, se Batumi birding.

Det trekker over en million rovfugler over Batumi hver høst

Ved å sjekke Batumi Raptor Count sine hjemmesider på nettet (www.batumiraptorcount.com), vil man kunne plukke ut tidsperioden som passer best for hver enkelt med hensyn på spesielle ønsker i utvalget av rovfugl. Ønskes store mengder så bør månedsskiftet august/september velges da det passerer over 500 000 vepsevåker på dette tidspunktet. Ønsker man for eksempel å studere ørner så bør månedsskiftet september/ oktober prioriteres. På denne tiden arrangeres også Batumi Eagle Festival Week.

Været i Batumi kan være noe ustabilt på høsten, med skyfri himmel til torden og enorme regnskyll i løpet av noen timer. Temperaturen ligger normalt på 20 – 25 varmegrader dagen lang, så ta med solkrem. Skulle

Bilde øverst: Batumi Rapotor Station. Foto: Morten Venås.

Ørnvåk. Foto: Morten Venås.

man være så uheldig å våkne opp til en regnværsdag så fortvil ikke, bare noen kilometer syd for byen ligger Batumi Choroki Delta. Her er det et flott våtmarksområde som virkelig kan overraske. Besøkes bør også ett grønntareal som ligger i sentrum av byen (ved pariserhjulet), helt utrolig hva som dumper ned av trekkfugler her, spesielt spurvefugler.

Arter og trekktall

Noen utvalgte arter med trekktall fra 2016 fra midten av august og til midten av oktober (Batumi Raptor Count sine offisielle tall):

- Vepsevåk **549 372**
- Orientvepsevåk **10**
- Russervåk **225 583**
- Svartglente **180 078**
- Dvergørn **8011**
- Småskrikørn **4703**
- Storskrikørn **320**
- Steppeørn **273**
- Keiserørn **30**
- Slangeørn **1611**
- Balkanhauk **3632**
- Enghauk **3189**
- Steppehauk **416**
- Aftenfalk **2018**
- Svartstork **1536**
- Blåråke **1257**

Her er også en liten liste over noen «vanlige» arter i og rundt Batumi: Middelhavslire, myr-sump-dvergrikse, tereksnipe, alle sumpterner, syria-mellomspett, sitronerle, asiasvartstrupe, svartstrupesteinskvett, åker-blek-tartar-kaukasusgran-einersanger, tyrkerspettmeis med flere.

Noen praktiske opplysninger

Til Batumi fra Trøndelag: Fly til Istanbul hvor det så går daglige flyruter til Batumi. Det kan være lurt å ha minst 2 til 3 dager på stedet, dette i tilfelle regn. Batumi Raptor Count ligger noen km. nord for byen, to telleplasser brukes, disse ligger i landsbyene Sakhalvasho og Shuamta. Sakhalvasho ligger nærmest Batumi og en taxi hit koster ca. 60 Nkr. Retur avtales med sjåføren eller man kan gå ned på hovedveien og ta en av de mange minibussene som passerer. Det finnes også 3 leiebilfirmaer i byen, men dette er dyrt. Sakhalvasho er enklest å finne frem til og anbefales, her er det også salg av bøker, T-skjorter osv. Overnatting finnes i alle prisklasser og standarder, du får utmerket overnatting for ca. 200 kroner. Maten er en drøm, uansett om du spiser fisk eller kjøtt.

Sjekk også disse internettsidene: www.batumiraptorcount.org, www.trektellen.org og www.birdguides.com.

Så til slutt vil jeg si at skal du noen gang i livet oppleve rovfugltrekk på nært hold og med enorme mengder, så er dette stedet. Garantert vellykket utbytte av et besøk!

Litteratur

Forsman, D. 2016. *Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East*. Bloomsbury Publishing.

Galvez, R.A., Gavashelishvili, L. og Javakhishvili, Z. 2005. *Raptors and Owls of Georgia*. Georgian Centre for the Conservation of Wildlife.

Jansen J. 2012. *Batumi Bottleneck: 2 sided discovery for raptor conservation*. Hawk Mountain News fall 117: 32-35.

Verhelst, N., Jansen, J. og Vansteelant, W. 2011. *South West Georgia: an important bottleneck for raptor migration during autumn*. Ardea 99: 137-146.

Pøbelgran, kystlynghei og biomangfold

Det har skjedd en stor endring og gjengroing av norsk kulturlandskap, slik som i de fleste andre land i Europa. Starten på slutten av 5000 år med sammenhengende aktiv bruk av utmarka skjøt virkelig fart da kunstgjødsel ble oppfunnet. Da kunne fokus skiftes fra bruk av utmarka som en viktig kilde til dyrefor og tilførsel av gjødsel til innmarka.

Øystein R. Størkersen

Utmarka var lenge viktig for sanking av høy, lyng og kvist som husdyra kunne fores med. Dette bidro til en strøm av næringsstoffer fra utmarka til innmarka, ved at det på den måten ble tilført viktig dyregjødsel til innmarka. Vi kan se for oss en bærekraftig sirkel mellom utmark og innmark som altså pågikk i årtusener, der store deler av norsk natur var i bruk. Ettersom det frem til for rundt 100 år siden ikke fantes kjemiske sprøytemidler mot hhv. ugress, insekter og f.eks. sopp, og heller ikke kunstgjødsel som bare fremmer noen få arter, så var det norske kulturlandskapet et artsrikt landskap. Tenk nå på hvordan landskapet der du ferdes ser ut i dag. De fleste vil ikke skjønne hvilken stor endring som faktisk har skjedd i utmarka. Gamle bilder fra bondens landskap illustrerer dette godt og overrasker de fleste. Dagens innmark er lettere å forstå, der agroindustrien rår med kunstgjødsling, sprøyting, drenering, maskiner og monokulturer. Der finnes det ikke lenger plass for verken fugler, insekter eller ville planter. Det er rett og slett blitt en ørken hva angår artsmangfold. Som følge av landbrukets muligheter for å utnytte

De fleste vil ikke skjønne hvilken stor endring som faktisk har skjedd i utmarka

Bilde øverst: Pøbelgran som sitkagran sprer seg voldsomt i kystlynghei. Norskekysten opplever nå spredning av den amerikanske sitkagrana, en spredning som ikke kan stanses uten aktiv innsats med gjenopptakelse av brenning av kystlynghei og fjerning av sitkagran. Her ser vi brenning av sitka på Stokkøya. Foto: Øystein R. Størkersen.

innmarka på en annen måte, så er nevnte sirkel med en bærekraftig strøm av gjødsel og næring fra utmarka brutt og utmarka er blitt overlatt til seg selv. Et menneskeliv er kort, men likevel kan vi i dag se at det fortsatt pågår endringer i utmarka. Vi kan fastslå at naturen er i ferd med å ta tilbake tidligere skogkledde områder, også om vi ser bort fra den hjelp som klimaendringen i dag gir. Tydelig er dette å se i kystlandskapet, der menneskene var først ute i Norge med å ta i bruk landskapet gjennom å fjerne skogen og etablere beite og gårdsdrift. Fra Portugal i sør til Lofoten i nord ble det slik etablert en kulturbetinget kystlynghei. Kanskje den best bevarte og drevne kystlynghei over større områder ser vi i dag i Skottland. De aller fleste tidligere kystlyngheiarealer i Europa er i dag borte, og kanskje har vi i Norge rundt 10% igjen av det som en gang fantes. Resten av arealene er i ulik grad av gjengroing, der skog med hovedsakelig bjørk, selje og osp er tidlige innvandrere. Der det fortsatt er større åpne arealer ser vi at einer fullstendig dominerer, stedvis med nær 100% dekke av bakken. Ikke så rart at einer trives i dette åpne landskapet, da den er svak for konkurranse ifht. skygge fra trær. Spredte forekomster av røsslyng finnes fortsatt også, og har sammen med flere andre lyngarter gitt navn til naturtypen. Imidlertid er røsslyngen som den dominerende lyngarten på sterkt vikende front, bl.a. fordi den konkurreres og skygges ut av einer. Røsslyngen vil vokse så lenge det er lysåpent og danner etterhvert vedartet stengel og blir en halvmeter høy. Etter et par tiår eller mer så starter nedbrytingen av røsslyngen, den dør med andre ord. Ta en kikk neste gang du er i felt på kysten, mengder av busk og kratt, einer og mer eller mindre død og stor røsslyng, preger landskapet mange steder.

Fritt frem for øbelgran?

Kanskje ikke så rart at en sterk lobby og profittorientert organisasjon som skogeierforeningen i Norge her ser muligheter for tilskudd til å fremme sin ensidige målsetting. Subsidier er landbruket vel kjent med og har vært anvendt med ulike motiver også innen norsk skogbruk. Retorikk som «å kle landet med skog», eller bidra til «å binde karbon», «grøfting av vass-sjuk mark for skogreising», er vi alle indoktrinert til å tro fortjener statsstøtte. For over 100 år siden startet man å plante skog i Norge, ikke bare etter hogst, men etterhvert også på 1920-30-tallet og i stort omfang fra 50-60-tallet, også i

Småplanter av sitkagran fra frøspredning er ikke lenger et uvanlig syn langs norskekysten. Slik som her fra Vega-skjærgården. Foto: Øystein R. Størkersen.

skogløse områder slik som kystlynghei. Resultatet ser vi i dag, plantefelt med sitkagran står som mørke flekker i heiene og bratte fjellsider langs hele kysten. Tidlig forstod man at sitkagran var tolerant mot salt luft og dermed et godt tilpasset å vokse i lynglandskapet langs norskekysten. Dette er et treslag som opprinnelig kommer fra nordvestkysten av Nord-Amerika. Spørsmål om risiko for norsk natur gjennom ukontrollert spredning av sitkagran har i de siste tiårene blitt møtt med kraftig og ekstrem motretorikk der hensikten ikke har vært å bygge på kunnskap, men å forsvare de muligheter for profitt som skogeiersamvirkene ser i denne sammenhengen. Blank avvisning av at sitkagran kunne spre seg ble propagandert med sikte på at det skulle rotfestes blant folk flest. Resultatet ser vi i dag, der sitkagran og flere andre fremmede bartrær som lutzgran og edelgran omtales som pøbelgran der de sprer seg og skaper besvær med fjerning. Så kraftig er denne trusselen mot norsk natur og det åpne kystheilandskapet at miljømyndighetene fikk med seg landbruksmyndighetene på å vedta en lov som skulle forby ny planting av f.eks. sitkagran uten en risikovurdering mhp annet biologisk mangfold, jf. Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål i 2012. Flere rapporter underbygger spredningen av fremmede trær i Norge og det vi kan observere langs kysten, f.eks. utredningsrapport nr 8-2012 fra Miljødirektoratets i 2013. I tillegg er bl.a. sitkagran oppført på lista over fremmede skadelige treslag og i kategorien «svært høy risiko», jf. norsk svarteliste 2012. Selvsagt har den sterke lobbyen fra norsk skogeierforening etter den nye forskriften kom presset på for å endre forskriften som altså hindrer fri planting av sitkagran i Norge og hva en evt. revisjon innebærer vil muligens ikke overraske. Begrepet pøbelgran er ikke av ny dato, da den norske botanikeren Fægri tok dette for første gang i bruk på 30-tallet. Han ante kanskje allerede den gang hva som var på gang? Har du prøvd å gå inn i en sitka-plantasje? Slike trær stikker voldsomt og er ikke egnet som sted for besøk, foruten at det knapt finnes liv verken på skogbunnen eller oppe i trærne i slike plantasjer. Verdien av sitkagran som tømmer, enten det er som skur eller tremasse, er også diskutabel. Svært løs ved er ofte resultatet av plantinger, og dermed kan treet bare brukes til massevirke. Mengder med kvist i tømmeret er heller ikke noe som letter deres bruk. Kanskje det verste er at uttak av slikt tømmer er svært dyrt, fordi mange plantinger er gjort på steder der hogstmaskiner ikke kommer til eller det er forbundet med tap å hogge. Kan det være at subsidier til dyrking av småplanter, utplanting og bygging av skogsbilveier er det som skogreisere er på jakt etter, ettersom det tar rundt 50 år før plantinger kan hogges og gi uttelling på bunnlinja? Skogeierforening presser også på fordi de ønsker å kontinuerlig sysselsette seg selv og forsvare til dels store kapitalutgifter de har med sitt maskineri. Skal vi anvende skattepenger til å behandle norsk natur på denne måten? I vår tid propaganderer også skogeierforeningen med at sitkagran vil fremme binding av karbon, uten omsyn til at det er andre kostnader for naturen. Norske turistorganisasjoner har begynt å rope varsku mot at kysten blir plantet til med sitkagran og vindmøller. Et gjengrodd landskap med sitkagran-plantinger er ikke noe som turister gjerne ser langs kysten. I et samfunnsøkonomisk perspektiv må man absolutt spørre om ikke turisme er mer lønnsom enn de subsidier skogeierforeninger nå jakter etter? I et større perspektiv må man også sette spørsmålstegn ved den måten vi behandler norsk natur, der det knapt finnes urørt skog og stadig nye metoder for plantasjedrift tas i bruk. Hva med alle andre i samfunnet og den rett borgerne har til et levende

Visste du at NOF tilbyr avtalegiro?

Vi anbefaler alle medlemmer å benytte seg av avtalegiro for å betale medlemskontingenten til NOF. Det er både enkelt og miljøvennlig, og så unngår man irriterende purringer. Let opp «Norsk Ornitologisk Forening» i din nettbank, og inngå en avtale om avtalegiro med oss. Hvis du inngår en slik avtale vil denne tas i bruk ved fakturering av neste års medlemskontingent.

Skal vi anvende skattepenger til å behandle norsk natur på denne måten?

landskap, er det bare bonden og skogeierne som skal bestemme hvordan vårt felles landskap skal se ut? Og hva med plante- og dyrelivet, mange av de er skviset vekk eller ned til kritisk lave bestander. En mye bredere vurdering av alle verdier enn bare bunnlinja må tas med i regnestykket og næringslivets til tider skruppelløse røst kan ikke være enerådende.

Ny bruk av kystlyngheia

Da kjøtt fra gammel norsk sau (såkalt villsau) og bl.a. geitost fra geit i utmark pøny er blitt etterspurt vare, så er det blitt langt mer attraktivt å utnytte utmarka på en tradisjonell måte. Villsau-kjøtt markedsføres som mye mer smakfull enn tradisjonelt sauekjøtt. I lys av økende interesse fra ungdommer til å drive med gårdsbruk og ta i bruk selv små gårder, så er det her en ny mulighet til å restaurere utmark og kystlyngheia som beiteareal, og med det få tilbake et rikere fugle-, insekt- og planteliv som er knyttet til denne naturtypen. Det er også et pluss at dette er ren mat og som ikke krever kraftfor med soya som er produsert med nedhogging av tropeskog. Vel 4% av

Vel 4% av saueholdet i landet er i dag såkalt villsau og denne driftsformen er utbredt fra Sørlandet til Lofoten

saueholdet i landet er i dag såkalt villsau og denne driftsformen er utbredt fra Sørlandet til Lofoten. I 2011 utga Artsdatabanken en liste over truete naturtyper i Norge, jf. Artsdatabankens rødliste for naturtyper 2011 (http://www.artsdatabanken.no/Pages/201623). Kystlyngheia ble der oppført som «sterkt truet» (EN). Dette ble så fulgt opp av miljømyndighetene ved at kystlynghei ble erklært som såkalt «utvalgt naturtype» (UN) i mai 2015. Med det gikk startskuddet til en kartlegging og klassifisering av kystlynghei i Norge. De best utformede fikk status som UN med tilhørende lovverk og ikke minst øremerkede statlige tilskudd for ivaretakelse. 834km^2 kystlynghei er anerkjent som «viktig» (388 områder) og noen som «svært viktig» (284 områder), jf. bl.a. http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2015/Mai-2015/Kystlynghei-er-utvalgt-naturtype/ Kanskje var dette en av de første subsidiene i Norge som i første rekke ivaretar biomangfoldet over større arealer, og som også er til gavn for bonden. Ivrige forkjempere for kystlynghei klarte på 90-tallet overraskende nok å få offentlige

Gammel norsk sau også kjent som villsau bidrar i økende grad til en bærekraftig utmarksnæring gjennom beite i kystlyngheia og til gjenskaping av biologisk mangfold og et rikere fugleliv. Her fra Vega. Foto: Øystein R. Størkersen.

ressurser til å etablere et kystlynghei-senter på øya Lygra utenfor Bergen (www.lyngheisenteret.no), som så ble offisielt åpnet i 2000. Senteret har som oppgave å drive opplæring og informasjon om hvordan man bruker og ivaretar kystlynghei. Det er også et utstrakt samarbeid fra senteret med mange andre land i Europa som tilsvarende har desperat behov for å restaurere kystlynghei. I siste liten klarte man på 70-tallet å samle informasjon i Hordaland fra eldre mennesker om hvordan man skjøtter heia, og koblet mot mer moderne metoder har man i dag kunnskap om hvorfor gårdbrukere gjennom tusener av år dro nytte av kystlynghei. Her hadde bonden sau, geit og kyr som var tilpasset et liv i utmarka, der terrenget ofte er ulendt med steiner, bratte sider og tilsynelatende skrint tilbud av næringsemner. Det er imidlertid bare tilsynelatende. En av de største hemmelighetene er nemlig at gjennom jevnlig brenning av lyngheia, så skapes unge røsslyngplanter som er næringsrik fødeemne for disse dyrene året rundt. Det gjelder ikke gamle røsslyngplanter på 15 år eller mer, derfor må lyngheia brennes ca hvert 15 år. Forsøk viser at der dyr får beite på unge røsslyngplanter, der er slaktevekta betydelig høyere. En fordel med brenning er også at små og store pøbelgran svis av, men kapping av dem er også en mulighet (husk å sjekke: kapp under det laveste grenfeste for å unngå stubbeskudd). Langs kysten er klimaet mange steder mildt og sau og geit kan klare seg ute året rundt, såkalt utegangerdrift. Andre steder, som f.eks. fra Trøndelag og nordover vil slike dyr vanligvis trenge tilleggsforing og muligheter for skjul mot været pga større snømengder. Langs kysten er forøvrig også tang en svært viktig del av næringen for sau.

Brenning av kystlynghei

Brenning av kystlynghei er en metode og kunnskap som altså er gått tapt, men der bl.a. lyngheisenteret og ivrige gårdbrukere nå gjenoppliver gammel kunnskap og i økende omfang tar i bruk denne driftsformen langs hele kysten. Regelmessig brenning er helt nødvendig for utmarksbasert bruk av heia som beiteareal. Brenning skjer i vinterhalvåret, men for uvante så må informasjon om hvordan brenning utføres erverves før oppstart! Spesielt der brenning tas opp igjen er det grunnlag for sterk brann fordi det nå finnes et godt strølag (dødt materiale som moser og gress), og mye einer og evt. sitka-planter. Varmen skal ikke bli for intens, for å unngå at frøbanken dør og torva i bunnen tar fyr. Derfor brennes det i perioder der bakken enten er frossen eller det er et snølag. Første brenning vil fjerne all einer og brenne ned til strølaget. Da er bakken åpen for ny spiring av røsslyngplanter fra frøbanken. Samtidig vil nedbryting av gjenværende og blottlagt strølag påskyndes av vær og vind. Målsettingen er å fjerne busker og gammel røsslyng og strølaget ned til torva, deretter vil lyngheia etter kort tid dekkes av unge røsslyngplanter som etter et år eller to vil blomstre og bokstavelig talt gi nytt liv til kystlyngheia. Utseendemessig er forskjellen mellom lynghei i godt hold og drift kontra gjengrodd hei enorm! Det er ikke vanskelig å se for seg at gjenopptaking av brenning kan avstedkomme uhell, der brann kommer ut av kontroll, slik som det skjedde på Frøya der nær 10km^2 ble avsvidd. På den positive sida er likevel at den heia nå er restaurert og i drift til glede for både husdyr, folk flest og bl.a. fuglelivet. Det er selvsagt fullt mulig å planlegge og brenne kontrollert. Det vil forøvrig være til fordel for f.eks. hus- og hytteeiere i slike områder at svært brennbar vegetasjon fjernes på denne måten. Ellers må vi forvente flere tilfeller av brann slik som husene som brant i Flatanger. Flere steder i Trøndelag og som f.eks. på Stokkøya i Åfjord kan man se og lære aktiv skjøtsel av gammel gjengrodd kystlynghei ved fjerning av sitkagran og brenning av lyng. For naturen og artsmangfoldet er brenning av svært stor verdi. Flere arter er knyttet til brente arealer, spesielt insekter. I noen deler av landet finnes også planter som bare kan vokse der det brennes jevnlig. Sannsynligvis er det mye vi ennå ikke vet om slike økologiske tilpasninger mellom brann og planter og dyr. Kystlynghei har vært et viktig leveområde for orrfugl, men gjengroingen har redusert livsvilkårene og næringstilgangen. Det har bidratt til at bl.a. orrfugl har gått sterkt tilbake langs kystene i Europa og blitt en sjelden fugl. Også i Norge er det grunn til å anta at orrfuglen har gått sterkt tilbake som følge av gjengroingen av kystlyngheiene. Andre arter som storspove, sanglerke, bergirisk og svartstrupe er enten sterkt knyttet til eller vanlig i kystlynghei. Svartstrupe har en utbredelse som sammenfaller med kystlyngheia i Europa. I Norge er svartstrupa en sjelden art, men den og andre arter kan kanskje bli mer vanlige i takt med at større deler av kystlyngheia pånytt tas i bruk?

For naturen og artsmangfoldet er brenning av svært stor verdi. Flere arter er knyttet til brente arealer, spesielt insekter

Smånytt

Hvordan påvirker ditt forbruk truede arter?

Det er et menneskelig trekk å peke på andre, eller endog å lure seg selv med lettvinte løsninger. Godt eksempel er følgende spørsmål: Bidrar du til å utrydde arter når du spiser hamburger? Mange vil si at jeg spiser ikke hamburger og/eller at jeg spiser bare økologiske hamburgere og er ergo svært så naturvennlig? De tingene vi kjøper som mat, mobiler, IKEA-møbler og kjøretøy har kostnader for miljøet som langt overskrider kjøpesummen deres. Kanskje er soyabønnene i tofuen du spiste i går kveld dyrket på et jordområde i Brasil der tropisk regnskog er ryddet vekk? Hva om t-skjorta di kommer fra et industriområde som tidligere var et verdifullt våtmarksområde i Malaysia? Uansett om vi kjøper mat og varer som oppgis å være bærekraftig produsert eller ikke, så er det vanskelig for oss forbrukere å vite hvor mye av det vi kjøper påvirker verdens arter. Forsker Daniel Moran ved NTNU og forsker Keiichiro Kanemoto fra Japan har lagt frem metode som kan hjelpe oss til å redusere truslene mot naturen som skyldes vårt forbruk. De har beregnet hvor stor trusselen er mot en art i et land som følge av forbruk av varer i et annet land. De har vurdert i alt 6803 sårbare, truede eller kritisk truede arter som listet av IUCN og BirdLife International. For landlevende arter fant forskerne f.eks. at forbruket i USA forårsaker spesielt store trusler mot dyreliv i Sørøst-Asia, men truer også dyreliv i Sør-Europa, Sahel, øst- og vestkysten av Mexico, hele Mellom-Amerika og Sentral-Asia og i det sørlige Canada. Her er kanskje den største overraskelsen at amerikansk forbruk truer arter i Sør-Spania og Portugal. Forskerne peker på at sammenhengen mellom forbruk og miljøvirkninger gir en mulighet for myndigheter, næringslivet og enkeltpersoner til å gjøre endringer. F.eks. ved å bruke kart fra forskerne, som viser trusselsituasjonen, kan disse sette seg bedre inn i konsekvensene og finne måter å motvirke dem. Når man kobler miljøbelastning til en forsyningskjede så får mennesker lange hele kjeden og ikke bare produsentene mulighet til å rydde opp. For eksempel kan hvilket som helst land bruke metoden fra forskerne til å kontrollere produsenter i Indonesia som lager produkter som forårsaker alvorlig avskoging og med det tap av biologisk mangfold. Norge og EU kan også se nærmere på hvordan våre innbyggere forårsaker problemer i Indonesia og hvilke konsekvenser forbruket har. De mest kritiske områdene kan deretter identifiseres. Ved dette kan myndigheter og bedrifter justere forskningsprogrammer eller miljøprioriteringer, og f.eks. endre sin strategi der miljøpåvirkningen er verst (utdrag fra intervju i gemini.no og artikkel fra Moran/Kanemoto: Identifying species threat hotspots from global supply chains. Nature Ecology & Evolution).

Hamburger. Foto: Evan Amos.

Glemt fuglesang gjenfunnet på New Zealand

Opptak av gulspurv i New Zealand forteller hvordan deres stamfedre i England kan ha hørt ut for 150 år siden! Gjennom et publikumsprosjekt ('citizen project') har forskere fra Tsjekkia oppfordret til og fått tilsendt tusener av mobilopptak av gulspurvsang fra Storbritannia. Forskerne har så sammenlignet opptakene med gulspurvsang fra New Zealand. Gulspurv ble innført på 1800-tallet da rundt 600 fugler ble innført og siden har de blitt en svært vanlig art i New Zealand. Forskerne antar mao at gulspurvens dialekter i New Zealand representerer den samme sangen som tidligere fantes i Storbritannia, men

Gulspurv. Foto: Øystein R Størkersen.

som nå ikke lenger høres der. Forskerne antar at dialekter har forsvunnet som følge av sterk tilbakegang av bestandene i Storbritannia. I New Zealand fant forskerne dobbelt så mange dialekter som i Storbritannia, et noe overraskende funn. Tapte dialekter har sin parallell hos mennesker, der noen ord som fortsatt brukes i de tidligere britiske koloniene ikke lenger er i bruk i moderlandet. Se akseptert artikkel i Ecography, desember 2016.

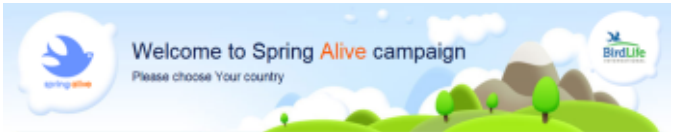

Spring alive!

Den polske BirdLife partner OTOP tok initiativet i 2006 til en nettside myntet på barn i Europa, som senere ble så populær at den ble utvidet til å dekke Afrika og Sentral-Asia. Som navnet antyder er det fokus på vår og trekkfugler. Barn (og andre!) oppfordres til å melde inn sine observasjoner av hhv. hvitstork, låvesvale, tårnseiler, gjøk og bieter. Alle lette å artsbestemme og tre av dem kan også lett ses i Norge. Trekket til artene visualiseres på en pedagogisk måte gjennom kart og sier noe om hvordan vårtrekket forløper. Norge er ikke med i dette, men det er foreløpig 55 andre land (derav bl.a. Sverige og Storbritannia). Se mer om vårens fremmarsj på www.springalive.net

Verdens mest populære papegøye ikke lenger vanlig i naturen

Høsten 2016 vedtok verdens land å forby internasjonal handel med ville eksemplarer av jako og Timnehjako pga. sterk bestandsreduksjon. Hovedårsaken til tilbakegangen skyldes at fangsten av fuglen for salg til den internasjonale burfuglhandelen har eksplodert, men også at dens leveområder stadig skrumper inn gjennom at tropeskog hogges ned. Eldre innbyggere i Ghana kan fortelle om dager da jakoer flokket seg i tusener i trær på overnattingsplasser, mens mange av dagens ghanesere aldri har hørt om eller sett denne fuglen. I hovedstaden Kinshasa i DRC var også fuglen vanlig på nattekvister, men er i dag helt borte. Det er vanskelig å anslå hvor mange det er igjen i naturen, tallene varierer fra noen hundretusen til 1,5 millioner individer. Det er en nedgang fra nærmere ti millioner for noen år siden. Det ser med andre ord ut til at jako kan komme til å lide samme skjebne som mange andre fuglearter, som f.eks. risfuglen fra Java. Risfuglen er fortsatt en av de mest populære burfugler også i Norge, men er nå sjelden i vill tilstand. Et lyspunkt er at jako nå rapporteres stadig mer tallrikt fra byer som Kampala og Accra. Årsaken kan være større grad av trygghet og større tilgang på næring der enn ute i skogsområdene. Mao kan jako bli mer utbredt i byer enn i de opprinnelige leveområdene i skog, som nå hogges for

Gråjako. Foto: Øystein R. Størkersen.

fote for det kinesiske markedet. Jako er populær blant annet fordi den er flink til å lære lyder og etterape mennesker. Etterspørselen etter fuglen har økt jevnt og trutt til markeder i Nord-Amerika, Midt-Østen og Europa. Lokale fangere henter fugleunger ut fra hulrom i trær, eller fanger de med limpinner og mistnett når de kommer til natteplasser eller foringsplasser. Mange kjøper opp fugler fra lokale fangere for 5 dollar stykket, som de så smugler videre over landegrensene til andre oppkjøpere for 50 dollar stykket og så videre for eksport med mer eller mindre ekte tillatelser. Høy grad av korrupsjon bidrar til at smuglingen fortsetter og korrupte myndigheter i Afrika og Midt-Østen lukker øynene for den illegale trafikken. I perioden 1980-2014 ble i alt 850.000 individer registrert i handelskjedene. Når vi så vet at inntil 90% av viltfangete fugler kan dø før de når markedene, så er virkningen for bestanden stor. I Ghana ble 60 natteplasser for jako talt opp i perioden desember 1991 og januar 1992. Gjenbesøk til de samme lokalitetene (dvs. de som ikke var hogget ut) i 2016 viste at antall jako på nattekvistene var redusert fra 80.000 fugler til 700-1200 individer. Den tidligere underarten av jako *Psittacus erithacus timneh* ble i 2012 omgjort til en egen art *Timnehjako P. timneh*. Den er bl.a. utbredt i skogene i Sierra Leone og Liberia, og forskerne antar at den er langt mer truet enn jako. Det er uklart om forbudet mot internasjonal transport av ville eksemplarer vil bety noe for jako, fordi den lenge har vært gjenstand for illegal handel og transport. I Europa ble innførsel av alle arter viltfangete fugler forbudt etter den første runden med fugleinfluensa. Det har ikke stanset importen, der f.eks. oppdrettete eksemplarer fra Sør-Afrika lett kan blandes sammen med opprinnelig ville eksemplarer. Også i Norge er gråjako populær og en av de mest populære papegøyene å smugle inn til landet. Eksemplarer født i Norge koster gjerne mellom 10.000 og 20.000 kroner i dag, mens importerte og kanskje ville eksemplarer koster det halve.

Krykkje. Foto: Øystein R. Størkersen.

Sjøfugl i Norge 2016

SEAPOP programmet (Seabird populations) ble startet i Norge i 2005 og skal være et helhetlig og langsiktig overvåknings- og kartleggings program for norske sjøfugler. Mer om programmet og resultater kan ses på www.seapop.no. Følgende er sakset fra 2016 rapporten: Om bestandsutvikling. Sammenlignet med 2015 var 2016 noe bedre i nord enn i sør for flere av de pelagiske sjøfuglene, men mange av bestandene fortsetter å gå tilbake. Sett over siste tiårsperiode er utviklingen i de fleste norske sjøfuglbestandene negativ. Fra å primært være et problem knyttet til fastlandsbestandene og da særlig sentralt i Norskehavet, har den negative trenden spredt seg både nordover til Svalbard og sørover langs norskekysten. Verst er nok situasjonen fortsatt for krykkje, som på tross av en liten oppgang i koloniene på Svalbard og stabile bestander på Hornøya og Hjelmsøya i 2016, fortsatte å gå tilbake på de fleste lokaliteter. Tilsvarende er situasjonen for flere av de andre pelagiske artene som alke, lunde, polarlomvi og lomvi, selv om lomvien viser fortsatt vekst på Bjørnøya og Hornøya og stabile bestander på Hjelmsøya og Sklinna. 2016 ga også noen lyspunkter. Havsulebestanden fortsetter å vokse, der bestanden på Bjørnøya doblet seg fra 25 par til 50 par, og på Gjæsværstappan og Runde er den langsiktige trenden positiv med hhv. 2 og 8% vekst per år. Havhest gjør det bedre enn på lenge både på Svalbard og Jan Mayen med en økning på mellom 13 og 44%. Koloniene på fastlandet kunne ikke vise tilsvarende trend. På Hjelmsøya og i Vest-Agder ble det ikke funnet aktive reir i 2016, og de små koloniene som overvåkes på Røst og Sklinna gikk tilbake med hhv 76 og 44%. For de kystnære artene ble ikke 2016 noe godt år og den negative trenden fortsetter for de fleste artene. Storskarv viste vekst på Røst og i Vest-Agder, men gikk tilbake i de øvrige koloniene. Toppskarv hadde en bra sesong på Hjelmsøya og i Rogaland, i motsetning til på Runde, hvor arten nok en gang ikke ble observert hekkende i overvåkningsfeltene. Det ble et middels år for ærfugl, med økende antall både i nord og sør. Gjennom siste ti år er bestandsutviklingen for ærfugl negativ på alle overvåkningslokalitetene, bortsett fra på Spitsbergen.

Ulv i Norge

I en notis i A-magasinet i mars kunne følgende leses: Hvert år slippes 2 millioner sau på utmarksbeite i Norge. I naturen dør hvert år 130.000 av disse sauene. De dør av sykdommer, ulykker, parasitter og forgiftninger. Ifølge media kan vi også lese at flått er en langt større trussel mot sau på beite enn bjørn og ulv.

Norsk sau. Foto: Jeroen Hellingman.

Ifølge A-magasinet betales det erstatning for vel 14 ganger flere sau enn det som dokumenteres tatt av rovdyr. Det søkes imidlertid om erstatning for langt flere, men det legges en skjønnsmessig evaluering til grunn for 90% av de erstattede tapene som man altså antar skyldes rovdyr ifølge www.forskning.no. Antall sau som dokumentert dør av rovdyr utgjør 1,4% av all sau som dør på beite, og 0,09% av all sau som er på beite. A-magasinet sier ikke noe om hvor mange sau som ble tatt av ulv, men i 2015 ble det gitt erstatning ifølge www.rovbase.no for 1682 sau ansett som tatt av ulv (av 17.641 tatt av rovdyr) og i 2016 er tallene 1595 (av totalt 20.226 tatt av rovdyr). Legg til at i Norge er det vel 200.000 tamrein, og at det f.eks. søktes i 2003 om erstatning for tap av 43.200 dyr. Heldigvis dør ingen mennesker av ulv i Norge. Ganske kontrastfullt er det at i India dør flere mennesker hvert år pga tigerangrep og likevel er det en målsetting å bevare restene av tiger-forekomstene. Det er nå rundt 2000 tiger i India, en nedgang fra opprinnelig godt over 50.000 dyr og samtidig har landet opplevd en oppgang mhp antall mennesker til vel 1 milliard.

Smånytt er skrevet av Øystein R. Størkersen.

Blinkskudd

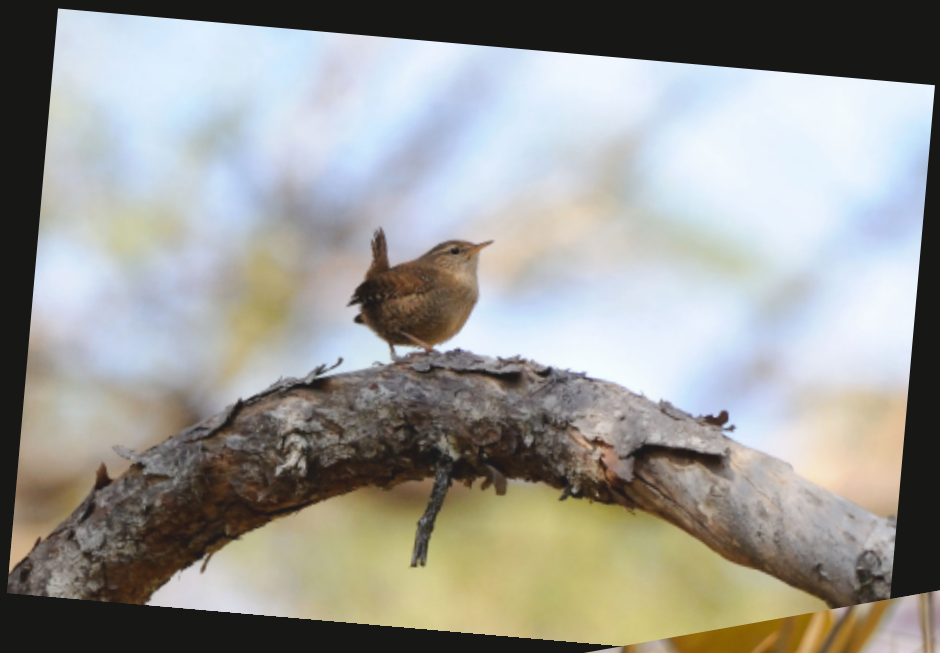

Gjerdesmett
Troglodytes troglodytes
Foto: Finn Otto Sanne

Heipiplerke
Anthus pratensis
Foto: Jan-Egil Eilertsen

Kornspurv
Emberiza calandra
Foto: Terje O. Nordvik

Lavskrike
Perisoreus infaustus
Foto: Odd E. Kjølstad

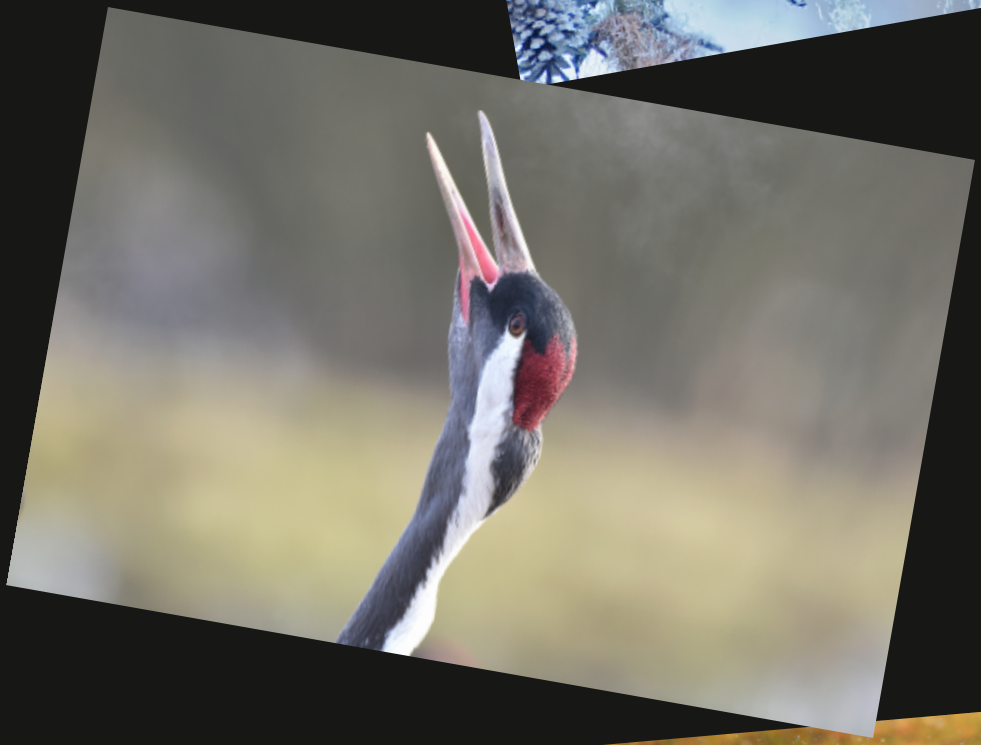

Trane
Grus grus
Foto: Reidar Hindrum

Smålom
Gavia stellata
Foto: Ruben Edna

Fugler i Nord-Trøndelag 2016

Rapport fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomitéen (LRSK) i Nord-Trøndelag.

Tore Reinsborg

Per Inge Værnesbranden

Terje Kolaas

Trond Sørhuus

Bård Nyberg

Rolf Terje Kroglund

Denne rapporten er en sammenstilling av uvanlige observasjoner og andre spesielle funnforhold av fugler i Nord-Trøndelag i 2016. Et stort antall rapportører og observatører som har bidratt med en lang rekke observasjoner takkes herved. Vi vil også takke fotografene som velvilligst har latt oss bruke sine bilder til å illustrere rapporten.

Det var etter ryktene mange som endret på romjulsplanene da denne tobelteloen ble funnet av Wenche Anita Larsen Dahle på Bjørøya i Flatanger på selveste julaften.
Foto: Wenche Anita Larsen Dahle.

LRSK's sammensetning og arbeid

Den lokale rapport- og sjeldenhetskomite i Nord-Trøndelag (LRSK/NT) er en komite underlagt NOF avd. Nord-Trøndelag og har som oppgave å registrere og kvalitetssikre observasjoner av sjeldne og uvanlig fuglearter i fylket. For 2016-rapporten har LRSK/NT bestått av Terje Kolaas, Bård Nyberg, Trond Sørhuus, Tore Reinsborg og Per Inge Værnesbranden. Rolf Terje Kroglund er nytt medlem fra og med 2017, men har også bidratt til 2016-rapporten. Artsomtaler og sammenstilling av rapporten er gjort av Tore Reinsborg og Per Inge Værnesbranden. Henvendelser til LRSK gjøres til PIV via e-post: naturobservatoren@gmail.com eller på tlf 45619219.

Rapportering

Ved rapportering av observasjoner er det Artsobservasjoner som skal brukes. Et utvalg arter ønsker vi dokumentasjon eller nærmere beskrivelse av, for kvalitetssikring. Dette er arter som er svært sjeldne i fylket, men også uvanlig forekommende arter som lett kan forveksles med langt vanligere arter. Se boksen «Bruk rapportskjema» for veiledning.

Kategorier

Bak enkelte artsnavn er kategoriene C, D og/eller E nevnt. Dette gjelder for arter som i utgangspunktet ikke er naturlig hjemmehørende i Norge. Arter uten kategori er i kategori A (arter som er funnet minst en gang siden 1.1.1950 og som regnes som

spontant forekommende. Kategori B gjelder arter funnet før 1950).

C: Arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproduserer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsettinger.

D: Funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder. Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

E: Funn av arter som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har etablert funnmønster i Europa. Dette kan være arter som er vanlige som burfugler eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap i form av skader i fjærdrakten e.l.

Bruk rapportskjema!

Som nevnt under «Rapportering» skal LRSK kvalitetssikre observasjoner av uvanlige og sjeldne arter. For at vi skal gjøre det, må vi enten ha en beskrivelse eller dokumentasjon av observasjonen. Dette gjøres i et eget rapportskjema i *www.artsobservasjoner.no* (AO). Når du logger deg inn på AO kommer du inn på «Min startside». I et eget vindu på venstre side vises observasjoner som ønskes beskrevet (validering) og du kan klikke på artsnavnet for å laste ned et rapportskjema.

I rapportskjemaet kan du beskrive mer utfyllende detaljer omkring observasjonen og laste opp fotodokumentasjon. Vi vil oppfordre om å fylle ut dette skjemaet så fort som mulig etter at observasjonen er gjort mens minnet om det du har sett ennå er ferskt. Dessverre er det en del rapportører som slurver med dette. For observasjoner hvor vi ikke mottar rapportskjema, er det en risiko for at observasjonen blir underkjent.

Forkortelser

NSKF etter artsnavnet betyr at arten står på rapportlista til Norsk sjeldenhetskomite for fugl. Dette omfatter enkelte observasjoner som ennå ikke er ferdigbehandlet i NSKF, men hvor funnet er godt dokumentert og det ikke er tvil om arten.

* etter dato betyr at observasjonen er dokumentert med foto, video, lydopptak, fjær o.l.

* foran observatør(er) betyr at observatør(ene) oppdaget fuglen(e).

Øvrige forkortelser er gitt i tabellene 1, 2 og 3.

Tabell 1 *Alders- og kjønnsbegrep.*

	Beskrivelse
Ad.	Voksen fugl (*adult*)
juv.	Ungfugl (*juvenil*)
pull.	Dununge, lite flygedyktig unge (*pullus*)
1K	Fugl i sitt 1. kalenderår[1]
2K	Fugl i sitt 2. kalenderår[2]
F	Hunn(er) (female)
F-f.	Hunnfarget
M	Hann(er) (male)

[1]*Fødselsåret fram til 31.12.* [2]*Året etter fødselsåret*

Tabell 2 *Andre forkortelser.*

	Beskrivelse
ua.	underart
rm.	ringmerket
sy.	syngende
ptN/Ø/S/V	på trekk (himmelretning)
FF	Fuglefredningsområde
NR	Naturreservat

Tabell 3 *Alle lokaliteter angis med kommuneplassering, hvor kommunenavnet er forkortet.*

Kommune (Forkortelse)	
Flatanger (Fl.)	Namsos (Na.)
Fosnes (Fo.)	Namsskogan (Nsk.)
Frosta (Fr.)	Nærøy (Nø.)
Grong (G.)	Overhalla (O.)
Høylandet (H.)	Røyrvik (R.)
Inderøy (In.)	Snåsa (Sn.)
Leka (Lk.)	Steinkjer (Ste.)
Leksvik (Lks.)	Stjørdal (Stj.)
Levanger (Lev.)	Verdal (V.)
Lierne (Li.)	Verran (Vr.)
Meråker (Me.)	Vikna (Vi.)
Namdalseid (Nd.)	

Fugleåret 2016

Det ble til sammen registrert 236 arter i Nord-Trøndelag i kategori A-C. Antall arter pr kommune er presentert i tabell 4 (neste side) og de mest artsrike lokalitetene finnes i tabell 5 (neste side). Rapporterte observasjoner av nasjonale/regionale sjeldenheter som enten er usikre eller hvor rapportøren ikke har sendt inn dokumentasjon/beskrivelse er ikke medregnet. Totalt er 340 arter registrert i Nord-Trøndelag. Fire nye arter for fylket ble registrert i 2016: **Knoppsjøorre** 11.3, **amerikastorlom** 24.3, **gulltrost** 25.9 og **tobeltelo** 24.12. Amerikastorlom og tobeltelo er begge funn nr. 2 i Norge. Andre mer sjeldne arter var knoppsvane, snøgås, polargås, amerikakrikkand, rødhodeand, taffeland, grålire, silkehegre, egretthegre, vepsevåk, lerkefalk, myrrikse, åkerrikse, sivhøne, dverglo, sabinemåke, slagugle, turteldue, sibirpiplerke, lappiplerke, svartrødstjert, busksanger, dvergfluesnapper og dvergspurv. Arter som opptrådte rekordartet var mellomskarv (23 ind.), sivhauk (8 ind.) og gulbrynsanger (80 ind.).

Tabell 4 *Antall registrerte arter pr. kommune i Nord-Trøndelag i 2016.*

Kommune - Antall arter	
Levanger - 198	Røyrvik - 99
Verdal - 191	Namsos - 95
Frosta - 179	Namdalseid - 93
Stjørdal - 175	Leksvik - 83
Steinkjer - 166	Namsskogan - 81
Inderøy - 145	Grong - 79
Meråker - 141	Nærøy - 68
Lierne - 131	Fosnes - 60
Verran - 120	Vikna - 58
Flatanger - 117	Høylandet - 58
Leka - 110	Overhalla - 52
Snåsa - 108	

Tabell 5 *De 10 mest artsrike lokalitetene i Nord-Trøndelag i 2016.*

Lokalitet	Antall
Ørin, V.	152
Tautra, Fr.	149
Leksdalsvatnet sør, V.	133
Vellamelen, Ste.	117
Vera, V.	109
Hammervatnet, Lev.	109
Storleiret, Fr.	108
Rinnleiret, Lev./V.	105
Fiborgtangen, Lev.	105
Falstadbukta, Lev.	102

Artsgjennomgang

Knoppsvane *Cygnus olor*
Alle funn: 1 adult Levangerelvosen/Røstadlandet, Lev. 17.4* (Mads Pettersen, Leif Inge Paulsen). 2 3K Kalvvika, Bangsund, Na. 23.6* (TRe).

Sangsvane *Cygnus cygnus*
Fem hekkefunn registrert i fire kommuner: Flatanger (1), Lierne (2), Verdal (1), Inderøy (1). **Største antall rastende:** 700 ind. Fossemvatnet, Ste.4.4 (TRØ).

Sædgås *Anser fabalis*
På vårtrekket ble ca. 20 ind. av ua *A. f. rossicus* og 4 ind. av ua *A. f. fabalis* notert i Trondheimsfjorden og omegn, på høsten og ut året min. 6 *rossicus* og 7 *fabalis*. I indre strøk ble min. 17 ind. (*fabalis*) sett på rasteplassene i Røyrvik, samt 7 ind. i Lierne, og en flokk på 21 ind. i juni, i Røyrvik. Et vinterfunn er gjort i desember, i Flatanger.
Første vårfunn: 2 ind. (*rossicus*) Granlund, Håa, Nesset, Lev. 31.3 (TRe). 1 ind. (*rossicus*) Prestgårdsjordet, Stiklestad, V. 31.3 (TSø). **Funn fra indre strøk** (alle *fabalis*): 7 ind. Kvesjøen, Li. 1.-2.5 (*BCM, RTK, IBK, JEØ m.fl.). 8 ind. Huddingselva, R. 3.-27.5 (RTK, JEØ, TRØ m.fl.). 9 ind. Heimvatnet, R. 13.-19.5 (JEØ, RTK, IBK, OKA). 21 ind. Heimvatnet, R. 10.-14.6 (OKA, JEØ, RTK, IBK m.fl.). **Vinterfunn:** 1 ind.(rossicus) sammen med tundragjess, Lauvøya, Fl. 28.-31.12* (TRe, HSø, IJI m.fl.).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*
Første vårfunn: Flere flokker på opptil 150 ind. 24.3 Skatval, Stj. - Nesset, Lev. (TRe, KAS, BES, Kjell Arnfinn Aune). **Vinterfunn:** Opptil 225 ind. Nordre Salthammer, Rinnleiret, Lev. 1.-10.12 (TRe, Nils Valland mfl.). 6 ind. Marienborg, Børsåsen, Lev. 5.-8.12 (RTK, TRe). 17 ind. overflygende Alnesfjæra, Lev. 5.12 (TRe). 4 ind. Ørin, V. 10.-28.12 (TSø mfl.). 3 ind. ptS Bakketun, Ytternesset, Håa, Nesset, Lev. 23.12 (TKo).

Tundragås *Anser albifrons*
Estimert antall i 2016 er min. 25 ind. (**Vår:** min. 8 og **høst/vinter:** ca 17) av ua *A. a. albifrons* og 3 ind. av ua *A. a. flavirostris* (alle funn publisert her), samt 6 ind. på vårtrekk som ikke ble underartsbestemt. Observasjoner gjort med kort tidsrom og på nærliggende lokaliteter antas å være samme fugler, noe som gjelder for flere funn på vårtrekk. *Flavirostris*-individene fra Lorvikleiret og Volleiret antas å være samme fugl, likeledes vinterfuglene fra Kvernøya og Lauvøya. Med unntak av fuglene fra Flatanger og Leka, er alle funn gjort mellom Frosta og Snåsavatnet (Klingsundet)
Første vårfunn: 1 ad. (ua. *flavirostris*) Håa, Nesset, Lev. 25.-28.3 (*TRe, OMS, GSæ m.fl.). 1 ad. (ua. *albifrons*) Håa, Nesset, Lev. 28.3 (TKo, Tormod V. Burkey). **Vinterfunn:** 2 ad. Kvernøya, Fl. 23.12 (FSt). 3 ind. (2 ad. + 1 1K) (ua. *albifrons*) Lauvøya, Fl. 24.-28.12* (*Morten Strøm via NOF, TRe, HSø m.fl.). 1 ad. (ua. *albifrons*) Leknessjøen, Lk. 30.-31.12 (HLi). 3 ind. Mære, Ste. 31.12 (SMo). Øvrige funn av *A. a. flavirostris*: 1 2K Håa, Nesset, Lev. 8.4 (TRe). 1 3K Lorvikleiret, Børgin, In. 18.4 (TRe). 1 ind. Volleiret, Sundnes, In. 5.5 (ALo). 1 3K Nordre Salthammer, Rinnleiret, Lev. 12.11 (TRe).

Grågås *Anser anser*
Maksimumsantall på utvalgte lokaliteter: 2500 ind. Ørin, V. 29.8 (TRe). 3800 ind. Alnesfjæra, Lev. 14.9 (TRe). 2670 ind. Falstadbukta, Lev. 1.10 (DOB, TBo). **Vinterfunn:** 3 ind. Jordene øst for Reinsborg, Håa, Nesset, Lev. 1.12 (TRe). 1 ind. Mære, Ste. 31.12 (SMo).

Stripegås *Anser indicus* C/E
Fire fugler registrert i 2017. Fuglene fra Storleiret/Tautra og Lundleiret kan være samme fugl.
Alle funn: 2 ind. Skeishavna, Lk. 23.6 (Tore Hagen). 1 ind. Storleiret - Tautra, Fr. 9.-15.9* (TRe, KSt, HåS, PJS, RPe). 1 ind. Lundleiret FF, Lundleiret, Ste. 28.-29.9 (Øyvind Lorvik Arnekleiv).

Snøgås *Chen caerulescens* D/E
Samme fugl sett på flere lokaliteter i Steinkjer, Verdal og Inderøy. Antall ind. siste 10 år: 2015, 2013 (3), 2009, 2008 (2), 2007 (3), 2006 (2).
Alle funn: 1 ind. Mære - Sparbu - Frøsetvågen/Kroksvågen - Ørin - Stiklestad - Verdalsøra - Leksdalsvatnet sør, V. - Leksdalsvatnet, Ste. - Minsås - Røra - Aunbukta - Vellamelen 1.4-7.5* (*OMS m.fl.).

Polargås, underarten *minima* *Branta hutchinsii minima* D/E
Denne kanadagåslignende miniatyrgåsa har en uklar status i Norge, da det ikke foreligger noen offisiell oversikt over antall funn. Dette kommer trolig av at arten er å betrakte som ikke-spontan i Europa, og derfor ført til en noe stemoderlig behandling. I tillegg kommer at polargåsa omfatter fire underarter med noe omdiskutert taksonomi, noe som kompliserer feltidentifikasjon ytterligere. Fra Nord-Trøndelag foreligger det flere funn etter 2007, men disse er ikke bearbeidet eller behandlet foreløpig. Det naturlige utbredelsesområde er i arktisk/subarktisk Canada og Alaska.
Alle funn: 1 ind. Alnesfjæra, Lev. 16-20.9 (TRe m.fl).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*
Alle funn er fra Trondheimsfjord-området, ingen fra kysten. Observasjonene i juli-august er av de samme fire fuglene som har streifet rundt.
Første vårfunn: 1 ad. Kroksvågen, Ste. 30.3 (Øyvind Lorvik Arnekleiv). **Maks. antall:** 19 ind. Håa, Nesset, Lev. 7.-8.5 (ØHe). **Sommerfunn:** 4 ind. Alnesholmen, Alnes FF, Alnesfjæra, Lev.

11.-13.7 (TRe). 4 ind. Låtrabekkosen, Rinnleiret NR, Lev. 16.-19.8 (TRe). 4 ind. Ørin, V. 21.-23.8 (TRe, DGL m.fl.). 4 ind. Fiborgtangen, Lev. 29.-30.8 (TRe). **Siste høstfunn:** 1 ind. Åker, Stokkan nedre, Stj. 6.11 (TRØ).

Ringgås *Branta bernicla*
Totalt 9 ind. ble funnet i 2016, med 2 på vårtrekk og 7 på høsttrekk. **Vårfunn:** 1 ind. (ua. *bernicla*) Ringstøa, Ytterøy, Lev. 23.3* (ANa). 1 ind. Tynes, Lev. 12.4 (RTK, IBK). **Høstfunn:** 1 ad. (ua. *hrota*) Falstadbukta, Lev. 4.9 (*ALo, TRe). 5 ind. (ua. *bernicla*) Myrvang, Leksdalsvatnet, V. 21.10 (TSø). 1 1K (ua. *hrota*) Rinnleiret, Lev. 5.11 (*ANa, TRe).

Mandarinand *Aix galericulata* C/E
Alle observasjonene antas å gjelde samme fugl. Siste 10 år ble følgende antall registrert: 2015 (5), 2014 (3), 2013 (6), 2012 (2), 2011 (3), 2010 (3), 2009 (2), 2008 (2), 2007 (2).
Alle funn: 1 M Åtlosanden, Fr. 14-17.4* (*JIS, *Kjell Arnfinn Aune, TRe m.fl.). 1 M Almovatnet, Stj. 29.4* (SGj, ASt). 1 M Fånes - Staur, Åtlosanden, Fr. 18.9-16.10* (*BST, TRe, IJI m.fl.).

Brunnakke *Anas penelope*
Vinterfunn: Januar - februar: 48 ind. Halsøen, Stj. 2.1 (DOB), og deretter opptil 7 ind. ut februar (flere observatører). 1 par Aksnes, Leksdalsvatnet, V. 3.1 (ANa). 1 F Verdalselva, Ørin, V. 12.-13.1 (Are Nakrem). 6 ind. Måsøya, Ørin, V. 30.1 (Roger Johnsen, Anne Karin H. Johnsen mfl.). **Desember:** 7 ind. Holsandbukta, Skogn, Lev. 6.-9.12 (TRe, RTK, IBK). 21 ind. Ørin, V. 17.12 (BST). 1 ind. Bakketun, Ytternesset, Håa, Nesset, Lev. 20.12 (TKo). 1 M Storleiret, Fr. 21.12 (RPe). 12 ind. Halsøen, Stj. 24.12 (DOB).

Snadderand *Anas strepera*
23 snadderender ble rapportert i 2016, i perioden 26.3-4.8. Siste 10 år ble følgende antall registrert: 2015 (25), 2014 (25), 2013 (14), 2012 (16), 2011 (35), 2010 (17), 2009 (18), 2008 (17), 2007 (15), 2006 (6). Kjønnsfordeling: 15 M - 5 F - 3 F-f.
Alle funn: 1 M Falstadbukta, Lev. 26.3-6.4 (TRe, EBa m.fl.). 1 M Fiborgtangen, Lev. 31.3-7.4 (TRe m.fl.). 1 M Hammervatnet, Lev. 6.-30.5* (MHu, ØHe m.fl.). 2 M Måsdammen, Tautra NR, Fr. 8.5-24.6* (MVa, RPe m.fl.). 1 par Langøra Nord, Stj. 10.5* (RBo). 2 M Frøsetvågen, Ste. - Skjelvågen, In. - Gjørvdammen, In. 12.5-1.6* (*TRe, ALo m.fl.). 1 M Solnestangen, Ste. 13.5 (AVa). 1 par Lundleiret, Ste. 16.5 (Anders Nordgård-Larsen). 2 M Storleiret, Fr. 26.-30.5 (RPe). 2 M Fiborgtangen, Lev. 27.5* (Joakim Gulbrandsen Lein). 2 F Gladsøvatnet, Sprova, Ste. 29.5 (AVa). 1 par Måsøya, Ørin, V. 20.6 (ANa). 1 F-f Asklundvatnet, Fr. 22.7 (TRe). 2 F-f Lømsen, Ste. 4.8 (TRe).

Med unntak av i 2015 er amerikakrikkand registrert hvert år siden 2010 i Nord-Trøndelag. I 2016 dukket det igjen opp et individ. Den ble første gang registrert fra fugletårnet på Leksdalsvatnet sør, 8.5.2016. Foto: Inge Joar Indahl.

Krikkand *Anas crecca*
Vinterfunn: Januar - februar: 1-2 ind. Lorentsenfjæra, Mosvik, In. 1.1-14.2 (ALo). 28 ind. Halsøen, Stj. 2.1 (DOB), deretter opptil 6 ind. ut februar (flere observatører). 1 par Sundsøya, Straumen, Børgin, In. 7.1 (ALo). 8 ind. Hopla, Åsenfjord, Lev. 26.1 (KTL). **Desember:** 10 F-f. Hopla, Åsenfjord, Lev. 6.12 (TRe). 2 ind. Holsandbukta, Skogn, Lev. 7.12 (TRe). 7 ind. overflygende Kviningseidet, Tautra, Fr. 12.12 (RPe). 6 ind. Halsøen, Stj. 24.12 (DOB). 1 par Moloen, Mosvik småbåthavn, In. 25.12 (ALo).

Amerikakrikkand *Anas carolinensis*
Observasjonene fra de to lokalitetene regnes som samme fugl. Funn nr. 19 i fylket. Fra siste 10 år er arten funnet disse årene: 2014 (4), 2013, 2012 (2), 2011, 2010, 2006, 2005. Første funn var i 1990.
Alle funn: 1 M Fugletårnet, Sone 1, Leksdalsvatnet sør, V. 8.5* (*KHa m.fl.). 1 M Fugletårnet, Ørin, V. 16.5* (*DGL, IJI m.fl.).

Stjertand *Anas acuta*
Vinterfunn omfatter 3 ind. januar-februar og 7 ind. i desember. På vårtrekk (mars-mai) ble 17 ind. funnet på 12 lokaliteter, og på høsttrekk (august - november) ca. 53 ind. på 15 lokaliteter. **Høyeste antall:** 9 ind. Skagbukta, Tautra, Fr. 10.9 (PSh).
Vinterfunn: Januar - februar: 2 F Falstadbukta, Lev. 2.1-14.4 (TRe m.fl.). 1 F-f Tronesbukta, V. 25.2-13.3 (HSø, TSø, IJI m.fl.). **Desember:** 3 F-f Holsandbukta, Skogn, Lev. 4.-9.12 (*TRe, RTK, IBK). 4 ind. (1 M + 3 F-f) Holsandbukta, Skogn, Lev. 6.12 (TRe).
Funn i hekketid i potensielle hekkelokaliteter: 1 par Rangeldalen, Me. 30.5 (RTK, JEØ, IHa). 1 M Dammer sør for Bobbeltjønna, Rangeldalen, Me. 30.5 (RTK, JEØ, IHa).

Knekkand *Anas querquedula*
13 ind. ble rapportert i 2016 i perioden 13.4-20.6. Antall fra foregående 10 år: 2015 (10), 2014 (25), 2013 (28), 2012 (6), 2011 (46), 2010 (8), 2009 (10), 2008 (14), 2007 (7), 2006 (6).
Alle funn: 1 par Tynesfjæra, Lev. 13.4 (OMS, TRe, KKr). 1 F Hammervatnet NR (sørdel), Hammervatnet, Lev. 24.4 (Atle Ivar Olsen, Magnhild Johansen). 1 par Notenget, Stj. 6.5 (*BNy, JIS, KKr). 2 M - 1 F Ørin, V. 7.5-20.6 (TRe, AIn, IJI m.fl.). 2 M - 1 F sone 1 Lyngås-Lysgård FF - Lundselvoset NR, Leksdalsvatnet, V. 8.5-19.6 (KHa, DGL m.fl.). 1 par Lorvikleiret, Børgin, In. 12.5 (TRe).

Rødhodeanda som ble funnet av Paul Shimmings på Storleiret, Frosta 13.8.2016 er det 3. funnet av arten i Nord-Trøndelag. Det var da nesten 20 år siden arten sist ble påvist i fylket. Fuglen var en hann i eklipsedrakt. Foto: Kjell Thore Leinhardt.

Skjeand *Anas clypeata*
25 ind. ble rapportert i 2016, de fleste på de tradisjonelle lokalitetene ved og nær Trondheimsfjorden. Et hekkefunn ble gjort i Måsdammen på Tautra. **Funn fra Tautra, Fr.:** 1-2 par 29.4-20.8 (mange observatører). **Hekkefunn:** 1 F + 9 pull. Måsdammen 24.6-12.7 (*PSh, TRe).

Øvrige funn: 1 par Lundselvoset NR, Leksdalsvatnet, V. 18.4-16.5 (DGL, ALo, TRe m.fl.). 1 par + 1 M sone 1/Lyngås-Lysgård FF - Bunesbukta, Leksdalsvatnet, V. 22.4-25.7 (*DGL m.fl.). 1 par Ørin, V. 7.5 (DGL, TRe, KKz m.fl.). 1 par Halsøen, Stj. 10.-14.5 (JIS, RBo m.fl.). 1 F Almovatnet - Buvatnet, Stj. 17.5-30.6 (PIV, JIS). 2 F-f Eidesøra, Eidsbotn FF, Lev. 11.7-1.9 (*TRe, OMS, ØHe). 5 ind. Notenget, Stj. 25.8 (Bjørn Eide, Sigrid Slungaard). 1 ind. Asklundvatnet, Fr. 14.-18.9 (SGj, PJS, HåS m.fl.). 1 ind. Falstadbukta, Lev. 14.9 (SGj, HåS, KSt, Svein O. Hauge, PJS). 1 F Gråelvosen, Tangen, Halsøen, Stj. 5.10 (HLL). 1 F-f Nesvatnet, Lev. 24.10 (TRe).

Taffeland er fortsatt en sjelden fugl i Nord-Trøndelag, men arten er nå påvist hvert år siden 2006. Hannen på dette bildet er fra det lille Asklundvatnet på Frosta. Foto: Erik Bangjord.

Rødhodeand *Netta rufina* NSKF
Tredje funn av denne arten i Nord-Trøndelag. Tidligere funn er fra Gjørv, In. mai 1991 og Ørin-Rinnleiret, V./Lev. mai 1997, begge var hunnfugler. Arten hekker fra Mellom- og Sør-Europa og østover til Asia. Det er gjort 21 funn i Norge fram til 2014.
Alle funn: 1 ad. M (eklipsedrakt) Storleiret, Fr. 13.-24.8* (*PSh m.fl.) og Asklundvatnet, Fr. 31.8-4.9* (TRe m.fl.).

Taffeland *Aythya ferina*
Tre funn i 2016. Antall siste 10 år: 2015 (1). 2014 (2), 2013 (2). 2012 (6). 2011 (1). 2010 (7). 2009 (1). 2008 (4). 2007 (0). 2006 (1).
Alle funn: 1 M Hammervatnet, Lev. 6.5* (TRe m.fl.). 1 M Lømsen, Ste. 7.5 (*EMo, Erik Moen, AVa, OKA) 1 M Asklundvatnet, Fr. 25.6-4.7* (*Roald Vang, EBa, TRe m.fl.).

Toppand *Aythya fuligula*
Vinterfunn: Januar - februar: 1 F-f. Gråelvosen, Tangen, Halsøen, Stj. 10.1 (PIV, OMæ, Tore Eriksson). **Desember:** 5 ind. Klingsundet, Ste. 7.12 (ANa). Opptil 4 ind. Hammervatnet, Lev. 1.-

31.12 (TRe m.fl.). 1 M + 1 F-f. Figgaoset FF, Leksdalsvatnet, Ste. 18.12 (BST). 3 ind. Halsøen, Stj. 22.12 (ØHe).

Bergand *Aythya marila*
Minimum 86 er rapportert i perioden 11.1-31.12, med 1 ind. januar-mars, 17 ind. på vårtrekk, 5 ind. sommer, og min. 63 høst/vinter. I indre strøk ble vårrastende fugler rapportert fra Skjelbreivatnet og Ulen, Lierne, og Gjersvika, Røyrvik. Et innlandsfunn fra Sildertjønna, Verran er verdt å nevne, da arten sjelden blir rapportert i ferskvann på Fosenhalvøya.
Vinterfunn: Januar-februar: 1 M Halsøen/Sandfærhus, Stj. 11.1-24.3 (*Geir Horndalen m.fl.). **Desember:** Opptil 15 ind. Hammervatnet NR, Hammervatnet, Lev., maksimum 14.12 (TRe). Enkeltind. fra Halsøen/Hellstranda, Stj., Eidesøra/Småbåthavna, Lev., og Bakketun, Ytternesset, Lev.
Nevneverdig funn: 2 ind. Sildertjønna, Sela, Vr. 16.5 (Jon Sigmund Pettersen, Edith Pettersen). **Funn i hekkeområder:** 1 F Spunstjønna, Steinfjellet, Nsk. 13.6 (JEØ, RTK, IBK).
Største antall: 25 F-f Bunesbukta, Leksdalsvatnet, V. 30.10 (HSø).

Ærfugl *Somateria mollissima*
Innlandsfunn: 10 ind. (5 M + 5 F) rastende sone 1 Lyngås-Lysgård FF, Leksdalsvatnet, V. 23.4 (BST m.fl.). 1 M samme sted 5.5 (HSø m.fl.)

Praktærfugl *Somateria spectabilis*
Alle funn: 1 ad. M Børgin, In. 3.1-10.3 (IJI m.fl.). 1 F Svaet, Tautra, Fr. 23.2-5.4 (ØHe, Isak Anders Hegge, RPe m.fl.). 1 ad. M Rambergholmen NR, Vr. 25.3-4.4 (*AVa, OKA, JHa m.fl.). 1 F Billedholman, Stj. 2.-6.4 (PSh m.fl.). 1 F Kråkneset, Vellamelen, Ste. 10.6 (AVa). 1 ad. M Børgin, In. 9.10-28.12 (TRe, ALo m.fl.).

Havelle *Clangula hyemalis*
Funn i hekkeområder er gjort i Meråker (2 lok.), Lierne (2 lok.), Røyrvik (2 lok.) og Namsskogan (1 lok.).

Svartand *Melanitta nigra*
Større antall: I Trondheimsfjorden: 180 ind. Svaet, sør, Tautra, Fr. 8.5 (RPe). 80 ind. Ørin, V. 17.5 (HSø). 78 ind. Stjørdal havn - Langøra, Stj. 30.10 (DOB).
Innland: 34 ind. Vera, V. 14.5 (TSø, IJI, AIn). 40 ind, Ulen, Li. 16.5 (MMy, TRe). Et hekkefunn rapportert fra Røyrvik.

Sjøorre *Melanitta fusca*
Større antall: 296 ind. Tautersvaet, Tautra, Fr. 9.4 (TBo). 200 ind. Velvang, Vinge-Velvang, Stj. 16.4 (TRØ).
Innlandsfunn: 1 par Grønbergdammen, Teveldalen, Me. 12.5 (MVe). 2 par Skjeldbreivatnet, Li. 13.5 (MMy, TRe). 2 1K F-f Gjersvika, R. 28.8 (RTK, IBK).

Knoppsjøorre *Melanitta deglandi* NSKF
Første funn i Nord-Trøndelag! Det første funnet i Norge ble gjort i Finnmark i

Et av de største høydepunktene i 2016 var definitivt Nord-Trøndelags første knoppsjøorre som ble funnet av Gunnar Stenhaug i Tautrasvaet 11.3.2016. Under det lange oppholdet i Svaet oppholdt den seg sammen med sjøorrer (til høyre). Arten skilles fra sjøorre på den markerte nebbknølen, og at det hvite feltet under øyet svinger opp på skrå bak øyet. Fuglen var en adult hann av underarten M. d. stejnegeri *og er en gjest fra Øst-Sibir. Foto: Inge Joar Indahl.*

Lappfiskand hekker årvisst med flere par i Vikna. Før hunnene legger seg på egg mot slutten av mai ligger gjerne fuglene parvist som på dette bildet. Foto: Arnold Lysfjord.

2011, og fra og med 2015 er arten sett hvert år, bl.a. i Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Finnmark og Telemark. Tautra-fuglen tok seg en tur over fjorden til Leangenbukta i Trondheim i perioden den var borte fra Tautra, og bidro dermed til at Sør-Trøndelag fikk sitt første funn av arten. Denne fuglen er av underarten *M. d. stejnegeri*, som har sin hekkeutbredelse i Øst-Sibir.

Alle funn: 1 M Svaet, Tautra, Fr. 11.3-6.5* (*GSt m.fl.) og 10-12.6* (GSt, TSø, PSh).

Lappfiskand *Mergellus albellus*

I Vikna, ble 10 M og 6 F funnet i mai. Nærmere detaljer om lokalitetene presenteres ikke her. Øvrige funn omfatter ca 10 ind. Interessant er et funn fra Laksjøen i Lierne i begynnelsen av august, da funn fra indre strøk er uvanlige.

Øvrige funn: 1 M Hammervatnet, Lev. 28.3-7.4 (*BES, KAS m.fl.). 2 i par Lømsen, Ste. 20.4-14.5 (TRe m.fl.). 1 F Hojemstjønna, Finne, Lev. 30.4 (TRe). 1 F Fugletårnet, Lyngås-Lysgård FF nord, Leksdalsvatnet, V. 1.5 (KHa). 1 F Lømsen, Ste. 16.-30.7 (AVa m.fl.). 1 F Laksjøbu, Li. 3.8 (JGa). 1 F-f Reistaddammen, Reistad, Lev. 6.9 (*TRe m.fl.). 1 F-f Langåsdammen, Lev. 16.9 (BAS). 2 F-f Lømsen, Ste. 17.9-4.10 (*AVa, TRe). 1 F Hammervatnet NR (sørdel), Lev. 9.-15.11 (*TRe m.fl.).

Vaktel *Coturnix coturnix*

8 ind. registrert i 2016, alle syngende. Fuglene fra Øfsti og Moanes, Stjørdal, kan være samme fugl. Antall siste 10 år: 2015 (6), 2014 (15), 2013 (5), 2012 (8), 2011 (19), 2010 (3), 2009 (1), 2008 (1), 2007 (13), 2006 (1).

Alle funn: 1 ind. Vikanvegen, Stj. 27.5-12.8 (*Arne Moksnes, *Aud Moksnes, TRØ, RBo m.fl.). 1 ind. Moum, Øfsti, Stj. 10.6-13.8 (*Arnt Bjørseth, PIV). 1 ind. Aspaasen, Me. 17.-23.6 (Øyvind Nordahl Næss). 1 ind. Moaneset, Stj. 20.6 (KTL). 1 ind. Kleiva, Skjelstadmarka, Stj. 29.6 (JKo). 1 ind. Elnan, Sør Beitstad,

Denne amerikastorlommen som ble funnet av Per Inge Værnesbranden i Stjørdalsfjorden 24.3.2016 var udiskutabelt et av de største høydepunktene i 2016. Til glede for mange tilreisende oppholdt fuglen seg i området i drøye to uker. Det foreligger bare et tidligere funn av amerikastorlom i Norge. Fravær av hvit flekk bak på kroppssiden er kanskje det som skiller den best fra vår storlom. Foto: Vegard Aksnes.

Ste. 21.7 (*Øyvind Troset, TRe). 1 ind. Lensmyra, Røra, In. 23.7-25.8 (*TMy, TRe). 1 ind. Mære østre, Skatval, Stj.26.7-3.8 (OMæ).

Smålom *Gavia stellata*
Påviste hekkinger er rapportert kun fra Stjørdal og Meråker med en hver. **Større ansamlinger:** 65 ind. Børgin, In. 7.2 (HSø). 82 ind. Velvang, Vinge-Velvang, Stj. 4.4 (JOB, Hans Olsvik). 80 ind. Børgin, In. 14.4 (ALo). 50 ind. Søndre Hestøygrunnen, Lev. 15.4 (TRe). 64 ind. Stjørdalsfjorden, Stj. 17.4 (TBo). 88 ind. Svaet nord molo, Tautra, Fr. 24.4 (PSh m.fl.). 48 ind. Tautersvaet, Fr. 17.9 (TBo).

Storlom *Gavia arctica*
Påviste hekkefunn er rapportert fra Frosta, Steinkjer (2), Verran, Høylandet, Lierne og Namsskogan. **Vinterfunn:** 1 ind. Ørin, V. 31.1 (IHa). 1 ind. Svaet, Tautra, Fr. 20.12 (TRe). **Større ansamlinger:** 25 ind. Børgin, In. 14.4 (ALo).

Amerikastorlom *Gavia pacifica* NSKF
Funnet av amerikastorlom er det første i fylket og kun det andre i Norge. Førstefunnet skriver seg fra Lista 12.-14.7.2015. Dette er som navnet tilsier en art som er utbredt i store deler av Nord-Amerika, men også i det nordøstre Sibir.
Alle funn: 1 ind. Stjørdalsfjorden, Stj. 24.3-11.4* (*PIV m.fl.).

Islom *Gavia immer*
Årets forekomst var innenfor normalen, men vi merker oss mange funn i sjøområdene utenfor Leka. Det var ingen sommerfunn.
Alle funn: 4 ind. Åtlosanden, Fr. 5.1-16.4 (TRe m.fl.). 2 ind. Leknessjøen, Lk. 9.3-3.4 (HLi, TRe, RTK, IBK, OKA). 2 ind. Sjøområdet nord for Børøya, Lev. 10.-24.3 (TRe). 6 ind. Raudskjergrunnan, Lk. 12.3-10.4 (HLi, TRe, RTK, IBK, OKA). 1 ad. Leknesvika, Lk. 12.3-10.4 (HLi). 3 ind. Svaet, Tautra, Fr. 24.3-24.4 (Leif Bjørn Lunde, JOB, Atle Ivar Olsen, Magnhild Johansen). 2 ind. Bremneset, Lk. 10.4 (HLi). 1 2K Alnesfjæra, Lev. 9.10 (TRe). 1 ad. Åtlosanden, Fr. 2.11-20.12 (*TRe, RTK). 2 ad. Svaet, Tautra, Fr. 2.11-14.12 (TRe, HLL, PJS, KSt). 1 ind. Bjørøya, Fl. 24.11 (Ole Martin Dahle via TRØ). 1 ad. Løvøyhholman, Fl. 3.12 (HSt). 2 ad. Raudskjergrunnan, Lk. 10.-25.12 (HLi). 2 ind. Leknesvika, Lk. 20.12 (HLi).

Gulnebblom *Gavia adamsii*
Årsforekomsten var innenfor normalen, men vi merker oss en svært tidlig ungfugl som ble sett i Leksvik i starten av september.
Alle funn: 3 ind. Holmgrunnen - Åsholmen, Fr. 5.1-16.4 (TRe, KKr, OMS m.fl.). 2 ind. (1 2K + 1 ad.) Tautra, Fr. 22.1-16.4 (RTK, IBK, Frode Falkenberg m.fl.). 1 1K Hindrem, Lks. 4.9* (Roger Aasback). 1 1K Lauøyholman, Fl. 3.12* (RTK, TRe, TMy, OKA, JHa m.fl.). 1 ind. Holmgrunnen, Åsholmen, Fr. 20.12 (TRe). 1 ad. Leknesvika, Lk. 20.12 (HLi).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*
Det er rapportert 4 ind. i perioden januar-juni og 4 ind. i perioden september-desember. Årsforekomsten er den dårligste siden 2007.
Alle funn: 2 ind. Levangersundet, Lev. 3.1-24.3 (TRe, OMS m.fl.). 1 ind. Reinsvatnet, Ste. 23.1 (EMo). 1 ind. Fugletårnet, Sone 1, Leksdalsvatnet sør, V. 19.5-2.6 (IJI, IHa, HSø m.fl.). 1 ind. Almovatnet, Stj. 29.9 (TRØ). 1 ind. Svaet sør, Tautra, Fr. 12.10-13.11 (RTK, KHa, RPe). 1 ind. Hammerbukta, Hammervatnet, Lev. 1.11 (TRe). 1 ind. Småbåthavna - Levangersundet, Lev. 15.11-14.12 (*TRe, ALo).

Toppdykker *Podiceps cristatus*
Det ble observert 32 ind. i januar-april og 27 ind. i juli-desember. Dette er en forekomst på linje med de foregående årene.
Alle funn: 26 ind. Svaet, Tautra, Fr. 1.1-24.4 (MVa, RPe m.fl.). 3 ind. Vikanbukta, Stj. 26.3-17.4 (TRØ, BHø m.fl.). 1 ind. Storleiret, Fr. 30.3-20.4 (RPe). 1 ind. Fiborgtangen, Lev. 3.4 (SyB, SiB, SAB). 1 ind. Eidsbotnsundet, Eidsbotn, Lev. 9.4 (Arnold Hamstad). 26 ind. Svaet, Tautra, Fr. 31.7-20.12 (GSt, TBo m.fl.). 1 ind. Bunesbukta, Leksdalsvatnet sør, V. 6.9 (*RTK, *IBK, TSø).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*
Innlandsfunn: 1 ind. Lømsen, Ste. 5.-7.5 (*AVa, EMo, Erik Moen). 1 ind. Sone 1, Leksdalsvatnet sør, V. 26.5 (TSø). 1 ind. Lømsen, Ste. 10.6-16.7 (*AVa, PIV, OKA m.fl.). 1 ind. Lømsen, Ste. 22.-25.8 (*RTK, ØHe). **Sommerfunn:** 1 ad. Ørin, V. 5.7 (TKo). 3 ind. Svaet, Tautra, Fr. 12.7-28.8 (TRe m.fl.). 1 ind. Kåra, Ørin, V. 3.-6.8 (BST, Rune Solvang). 1 ind. Eidsbotn, Lev. 25.8 (SMe, GDy). 1 ind. Kåra, Ørin, V. 25.8 (ØHe).

Horndykker *Podiceps auritus*
Funn i hekkeområder: I perioden april-medio juli ble ca 343 voksne ind. registrert på 50 lokaliteter/superlokaliteter i 13 kommuner. Dette er helt på linje med tallet for 2015 som var ca 341 ind.
Kommunevis fordeling (individer/lokaliteter): Leksvik (2/1), Stjørdal (21/5), Frosta (27/4), Levanger (98/12), Verdal (57/4), Inderøy (18/2), Steinkjer (71/8), Verran (5/3), Namdalseid (3/2), Snåsa (3/1), Høylandet (27/3), Nærøy (4/1), Lierne (7/4). Dette omfatter maksimumstall på hver lokalitet, og noen fugler tidlig i perioden kan dreie seg om trekkende fugler. I hekkefunn er ungfugler ikke regnet med. **I forhold til tidligere år er følgende nye potensielle hekkelokaliteter:** 2 ind. Ramslitjønna, Lks. 3.5 (Vegar Haugen). 2 ind. Migtjønna, Lev. 6.-13.6 (Ole Jonny Hagen, Cathrine Hagen, GSt). **Større ansamlinger (maksimumsantall):** 85 ind. Tautersvaet, Tautra, Fr. 23.3 (TBo). 47 ind. Lømsen, Ste. 1.8 (AVa). 199 ind. Tautersvaet, Tautra, Fr. 17.9 (TBo).

Havhest *Fulmarus glacialis*
Hekkeindikasjoner: 11 ind. Sklinna, Lk. 7.6 (IHa, Anders Voss Thingnes).

Grålire *Puffinus griseus*
Det er antatt 9 ind. dette året, og det fra to lokaliteter som har hatt flere funn tidligere. Foregående fem år ble følgende antall ind. sett: 2015 (0), 2014 (5), 2013 (1), 2012 (2), 2011 (10).
Alle funn: 3 ind. Småværet, Hasvåg, Fl. 7.9 (TRe). 6 ind. Sklinna, Lk. 23.-24.9 (RTK, TRe, JHa, OKA, IBK, TMy).

Havsvale *Hydrobates pelagicus*
I likhet med de åtte foregående høstene ble det gjort fangstforsøk på Sklinna. Dette resulterte i 29 nymerkinger og 16 kontrollerte individer som er merket foregående år. I tillegg kom ett funn av et vinddrevet ind. fra "fast-Leka" på førjulsvinteren.
Alle funn: 29 ind. rm + 16 ind. kontrollert Heimøya, Sklinna, Lk. 21.-27.9 (RTK, JHa, IBK, OKA, TMy, TRe). 1 ind. Jakobsteinsvika, Lk. 3.12* (Åge Olsen).

Mellomskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*
Det ble observert 23 ind. av mellomskarv dette året, og er samtidig den beste forekomsten siden førstefunnet som ble gjort så sent som i 2009.
Alle funn: 1 ind. Lorentsenfjæra, Mosvik, In. 2.1-14.2 (ALo). 1 ind. Eidsbotn, Lev. 30.1* (Bjørn L. Fostad). 2 2K Levangersundet, Lev. 2.2 (TRe). 1 ind. Grandeskjæret, Børgin, In. 11.2 (TSø). 1 ind. Stjørdal havn, Stj. 18.3 (JIS). 1 ad. Storleiret, Fr. 6.4 (RPe). 1 2K Liavatnet, Fr. 23.4 (GSt). 1 2K Sandvika, Movatnet, Lev. 28.4-4.5 (TRe). 1 ind. Hammervatnet, Lev. 6.8 (AWi). 1 ind. Undersåkerskjæret, In. 31.8 (ALo). 1 ind.

To av de til sammen 29 havsvalene som ble ringmerket på Sklinna høsten 2016. Fuglene sitter gjerne slik som på bildet noen minutter for akklimatisering før de igjen flyr ut i nattemørket. Foto: John Haugen.

Halsøen, Stj. 9.-14.9 (TRØ). 1 ind. Gamle elveløpet, Sandfærhus, Stj. 17.9 (PIV). 5 ad. Liavatnet, Fr. 20.9 (RPe). 1 ind. Straumen, Børgin, In. 18.10 (ALo). 1 ad. + 1 1K Tollneset, Liavatnet, Fr. 6.11 (RPe). 2 ind. Fugletårnet, Hammervatnet, Lev. 2.12 (TRe). 1 ind. Figgaelva, Ste. 14.12* (Astrid Megard Solli).

Silkehegre *Egretta garzetta* NSKF
Årets funn er nr. 6 i fylket, og det første for Levanger. Tidligere funnår er følgende: 1997, 2001, 2002, 2008 og 2011.
Alle funn: 1 ind. Hammervatnet, Lev. 6.-7.5* (*HiNT Fuglekjennskap, MHu m.fl.).

Egretthegre *Egretta alba*
Hele tre egretthegrer ble sett dette året, men det kan ikke utelukkes at det er samme fugl som har vært innom alle lokalitetene. Funnene utgjør nr. 13-15 i fylket. Tidligere funnår: 1988, 1990, 1995, 1997, 2007 (2), 2010, 2011, 2013, 2014 og 2015 (2).
Alle funn: 1 ind. Bergshølen, Stj. 25.-30.4* (TRØ m.fl.). 1 ind. Leksdalsvatnet sør, V. 5.-7.5* (DGL m.fl.). 1 ind. Lømsen, Ste. 26.5-1.6* (*OKA, *TRe, Henry Skevik m.fl.).

Vepsevåk *Pernis apivorus*
Det ble gjort ett funn, og ikke overraskende kom det fra Lierne. Fuglen var høyst trolig på vårtrekk. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (0), 2014 (1), 2013 (2), 2012 (1), 2011 (1).
Alle funn: 1 ind. Muruelvosen, Nordli, Li. 28.5 (MVe, LAL).

Sivhauk *Circus aeruginosus*
Det er utfordrende å vurdere antall av sivhauk, da de kan skifte innsjøer gjennom sommeren. Det vurderes likevel 8 ind. dette året, og det er samtidig rekordforekomst i fylket.
Observasjonene fra Leksdalvatnet i mai dreier seg om to forskjellige individer basert på mytemønster dokumentert gjennom bilder. Foregående fem år ble følgende antall ind. antatt: 2015 (3), 2014 (0), 2013 (3), 2012 (6), 2011 (3).
Alle funn: 1 F Leksdalsvatnet sør, V. 2.-8.5 (*BAS m.fl.). 1 F Leksdalsvatnet sør, V. 22.-24.5 (IJI m.fl.). 1 F-f Fugletårnet, Hammervatnet, Lev. 28.5-4.6 (Joakim Gulbrandsen Lein, OMS). 2 ind. Lømsen, Ste. 9.6-13.8 (*AVa, OKA, Eli Gates m.fl.). 1 ind. Langåsdammen, Lev. 24.6 (BAS). 1 2K F Fugletårnet, Hammervatnet, Lev. 26.6 (*TRe, OMS). 1 2K M Fugletårnet, Leksdalsvatnet sør, V. 29.-30.7 (*BST, KKz).

Myrhauk *Circus cyaneus*
Det ble observert 9 ind., hvorav 7 ind. på vårtrekk og 2 ind. på høsttrekk. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert (eksl. ungfugler fra hekkefunn): 2015 (6), 2014 (4), 2013 (12), 2012 (10), 2011 (11).
Alle funn: 1 F-f Fugletårnet, Lyngås-Lysgård FF, Leksdalsvatnet, V. 30.4-4.5 (*TSø, ANa). 1 F-f Sandvika, Nordli, Li. 2.5 (RTK, IBK, JEØ, TRØ, JAA, Arild Espelien). 1 2K M Stokkvola, Åsenfjellet, Lev. 4.5* (Per Birger Mossing). 1 M pt. NØ Gran, Sn. 5.5 (OMS). 1 ind. Vera kapell, Vera, V. 9.5 (ALo). 1 F Langåsdammen, Lev. 11.5 (BAS). 1 M Murubekken, Murusjøen, Li. 28.5 (MVe, LAL). 1 F-f Buåsen, Li. 22.8 (BCM). 1 ad. M Lælo, Ronglan, Lev. 20.9 (TRe).

Ub. kjerrhauk *Circus* sp.
1 ind. Tromsdalen, V. 11.9 (IJI).

Musvåk *Buteo buteo*
Det ble observert 7 ind. i løpet av året, hvorav 4 ind. i vårtrekkperioden og 3 ind. i høsttrekkperioden. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (3), 2014 (7), 2013 (4), 2012 (5), 2011 (7). **Alle funn:** 1 ind. pt. NV Kopperå, Me. 18.4 (MVe). 2 ind. Middagsfjellet, Li. 27.5 (MVe, LAL). 1 2K+ Rypmyra, Skjeldbreivatnet, Li. 29.5* (HDa, PEL, SMe). 1 1K Søgard Nustad, Me. 13.9 (MVe, Jomar Svartås). 1 1K Verdal, Inderøy 4.-18.10* (*ALo m.fl.). 1 1K Malbutjønna, Vr. 6.10* (Jan Edgard Sæther).

Fjellvåk *Buteo lagopus*
Første vårfunn: 1 ind. Matberg, Halsan, Lev. 7.4 (OMS). **Vinterfunn:** 1 1K Snåsakroa, Langnes, Sn. 2.12* (Arnt Leander).

Fiskeørn *Pandion haliaetus*
Hekkefunn (lokaliteter pr. kommune): Namdalseid (1), Lierne (4). **Øvrige funn i hekketida fra potensielle hekkelokaliteter gjengis kun med antall lokaliteter pr. kommune:** Meråker (1), Verdal (2), Snåsa (1), Lierne (5), Røyrvik (3). **Øvrige funn:** 1 ind. Grønøra, Sn. 29.4 (PMø, ILM). 1 ad. Seemsøra, Sn. 1.5 (BBe). 2 ind. Vegset, SN. 2.5 (RTK, IBK, JEØ m.fl.). 1 ind. Leksdalsvatnet sør, V. 5.-15.5 (SyB, SiB, SAB m.fl.). 1 ind. Eidsbotn, Lev. 11.5 (Morten Mørkved). 1 ind. pt. NØ Langåsdammen, Lev. 16.5 (BAS). 1 ind. Sandfærhus, Stj. 17.-30.5 (TRØ, KTL). 1 ind. Lømsen, Ste. 1.-9.8 (AVa, ØHe). 1 ind. pt. S Reinsmyrhøgda, Vera, V. 5.9 (TRe, TSø).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*
Første vårfunn: 1 ind. Vuddudalen, Lev. 10.4 (RBo, JOB). **Hekkefunn:** Det ble påvist hekking på tilsammen 5 lokaliteter i Stjørdal (1), Levanger (1), Snåsa (1), Vikna (1) og Røyrvik (1). Vinterfunn: 1 ad. Tverråfjellet, Fl. 19.12 (HSt, FSt).

Dvergfalk *Falco columbarius*
Hekkefunn i lavlandet: 1 M m/ mat til unger Ekne, Falstadbukta, Lev. 3.7 (TRe). **Vinterfunn:** 1 M Rinnleiret, Lev. 21.1 (RTK, IBK). 1 ind. Nordberghaugen, V. 26.2 (IJI). 1 ind. Stjørdalshalsen, Stj. 23.12 (KTL).

Lerkefalk *Falco subbuteo*
Det ble gjort to funn, hvorav ett fra vårtrekket og ett fra høsttrekket. Sklinna kunne skilte med arten for andre året på rad denne høsten. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (4), 2014 (1), 2013 (6), 2012 (8), 2011 (4). **Alle funn:** 1 ind. Middagsfjellet, Li. 27.5 (MVe, LAL). 1 1K Sklinna, Lk. 22.-23.9 (TRe, TMy, RTK, IBK, JHa, OKA).

Før 2010 var det svært få funn av egretthegre i Nord-Trøndelag. Etter den tid har arten blitt registrert nesten årlig. Fuglen på bildet tilbragte noen dager på Lømsen i slutten av mai. Foto: Arne Vanebo.

Jaktfalk *Falco rusticolus*
Funn utenom hekkeområdene: 1 ind. pt. Sykehuset Levanger, Lev. 29.5 (OMS). 1 ind. pt. Momarka nedre, Halsan, Lev. 10.6 (OMS). 1 2K+ pt. SV Småværet, Hasvåg, Fl. 7.9 (TRe). 1 ind. Bakketun, Ytternesset, Lev. 13.11 (TKo).

Vandrefalk *Falco peregrinus*
Vinterfunn: 1 F Storleiret, Fr. 2.1 (RPe). 1 ad. Røstadlia Øvre, Sætersmyra, Lev. 2.1 (Vegard Holan, Astrid Buran Holan). 1 ad. Vinge-Velvang, Stj. 15.-21.2 (JKo, PIV). 1 2K+ Hyllbukta, Røra, In. 10.12 (TSø).

Ungfuglen på bildet var en av de til sammen 7 musvåkene som ble registret i Nord-Trøndelag i 2016. Dette individet oppholdt seg i et par uker på Inderøy i første halvdel av oktober. Foto: Arnold Lorentsen.

Vannrikse *Rallus aquaticus*
Det ble i likhet med fjoråret et temmelig labert år antallsmessig. Det ble ikke gjort observasjoner i hekketid, og alle funn var i år fra høsttrekket i september-november. Funnmassen utgjør kun 4 ind. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (4), 2014 (11), 2013 (10), 2012 (4), 2011 (9).
Alle funn: 1 ind. Fugletårnet, Hammervatnet, Lev. 30.9-1.11 (*PSh, *TRe m.fl.). 1 ind. Brattåslunet SV, Veresvegen, V. 1.10 (IHa). 1 ind. Fugletårnet, Leksdalsvatnet sør, V. 2.-5.10 (*TSø, ANa). 1 ind. Gjørvdammen, In. 4.10 (TRe).

Åkerrikse *Crex crex*
I likhet med de to foregående året ble kun 1 ind. registrert, og forekomsten har dermed vært temmelig laber tre år på rad. Foregående ti år ble følgende antall voksne ind. registrert: 2015 (1), 2014 (1), 2013 (7), 2012 (1), 2011 (4), 2010 (3), 2009 (6), 2008 (0), 2007 (1), 2006 (0).
Alle funn: 1 sy. Dalingan sør, Ronglan, Lev. 13.6 (RPe).

Sivhøne *Gallinula chloropus*
For åttende året på rad ble arten observert i fylket, men dette året stoppet det på kun 1 ind. Funnet ble gjort i typisk trekktid for arten om våren. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (3), 2014 (1), 2013 (2), 2012 (2), 2011 (1).
Alle funn: 1 ind. Lundavatnet, Jådåren, Ste. 16.5 (SMo).

Sothøne *Fulica atra*
Antallet sothøner i Hammervatnet på våren og forsommeren var noe lavere enn de foregående årene, men opptil 13 pull/1k-fugler vitner om bra produksjon. For andre året på rad hekket et par vellykket på Lømsen og fikk fram 3 unger. I Leksdalsvatnet ble det observert reirbygging av ett par, men her mislyktes de trolig. Det ble gjort ett vinterfunn av 1 ind. i Hammervatnet i januar før isen la seg for vinteren, og likeledes et funn av 1 ind. her i desember.
Hekkelokaliteter: Hammervatnet: Opptil 7 ad. 1.4-13.8 (HLL, Arne Engås m.fl.). Minst 13 pull/1K 12.6-14.8 (Morten Hegge, OMS, AWi, TRe m.fl.). Om høsten i perioden 7.8-23.12 ble makstall på 27 ind. registrert 15.8 (TRe). **Lømsen:** 1 par + 3 pull. 7.5-13.8 (AVa m.fl.). Om høsten i perioden 22.8-30.10 ble makstall på 8 ind. registrert 16.9 (AVa m.fl.). **Funn fra andre potensielle hekkelokaliteter:** 1 ind. Leksdalsvatnet, Ste. 29.4 (PMø, ILM). Opptil 5 ad. Ausa - Binde, Leksdalsvatnet, V. 1.5-21.6 og reirbygging observert (DGL, IHa, Tor Erik Berg, HSø m.fl.). 1 ind. Tjelderenget, Leksdalsvatnet, V. 10.5 (RTK, IKB). Vinterfunn: 1 ind. Innerøya, Hammervatnet, Lev. 3.1 (TRe). 1 ind. Hammervatnet, Lev. 6.-23.12 (TRe, ØHe, RTK, IKB).

Fuglen på bildet blir nok betraktet som det mest spektakulære funnet i Nord-Trøndelag og kanskje til og med i hele landet i 2016. Denne arten er bare sett en gang tidligere i Norge og da for over 40 år siden! Helge Staven var en svært få som fikk oppleve tobelteloen i live da den dessverre ble funnet død 28.12. 2016, bare fire dager etter at den ble oppdaget. Foto: Helge Staven.

Trane *Grus grus*
Første vårfunn: 3 ind. ptN Sveplassen, Vågen, Fr. 24.3 (KAS, BES). **Større antall på høsttrekk:** 154 ind. (147 ad. + 7 1K) rastende Falstadbukta, Lev. 24.8 (TRe). 194 ind. overflygende Reitbakken, Leirådal, V. 25.8 (Børge Botnen). 250 ind. Klingsundet, Ste. 27.8 (AVa). 212 ind. (198 ad. + 14 1K) Klefstadsletta, Gjørv, In. 8.9 (TRe). 150 ind. rastende Brennmyra, Sn. 10.9 (PMø, RMø). 233 ind. rastende Hofstadøra, Øfsti, Stj. 14.9 (PIV). 124 ind. (112 ad. + 12 1K) rastende Lorvikleiret, Børgin, In. 15.9 (TRe).

Tjeld *Haematopus ostralegus*
Vinterfunn: 8 ind. Levangersundet - Tynesfjæra, Lev. 1.1-13.2 (OMS m.fl.). 142 ind. Rinnleiret - Ørin, Lev./V. 3.1-12.2 (IJI, TSø m.fl.). 4 ind. Alnesfjæra, Lev. 12.1-9.2 (OMS, KKr). 6 ind. Kvamsholman, In. 7.2 (HSø). 148 ind. Ørin, V. 5.-30.12 (TRe, BST m.fl.).

Heilo *Pluvialis apricaria*
Første vårfunn: 6 ind. Tautra, Fr. 12.4 (Wictor Wahlberg, Bjørn Lysklett, RPe).

Tundralo *Pluvialis squatarola*
Vårfunn: 1 F Alnesfjæra, Lev. 28.-29.5 (TRe, OMS). 1 ind. Molobukta, Tautra, Fr. 3.6 (RPe).

Vipe *Vanellus vanellus*
Første vårfunn: 1 ind. Alfheim, Alnesfjæra, Lev. 9.3 (TRe). **Vinterfunn:** 1 ind. Storleiret, Fr. 27.-31.12 (Ola Viken).

Dverglo *Charadrius dubius*
I år som de foregående to årene ble det gjort bare ett funn, og denne gang var det Falstadbukta som ble beæret med et besøk. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (1), 2014 (1), 2013 (0), 2012 (3), 2011 (4).
Alle funn: 1 1K Falstadbukta, Lev. 31.8-1.9* (*TRe, TSø).

Sandlo *Charadrius hiaticula*
Første vårfunn: 1 ind. Sørhamnjordet, Tautra, Fr. 15.3 (JOB). **Større ansamlinger:** 122 ind. Fugletårnet, Ørin, V. 30.7 (BST).

Tobeltelo *Charadrius vociferus* NSKF
På selveste julaften ble det oppdaget en tobeltelo på Bjørøya i Flatanger. Dette er første funn av arten i fylket, og kun det andre i Norge. Førstefunnet ble gjort så langt tilbake i tid som 10.4.1974 på Jomfruland i Telemark. Bombealarmen gikk over det ganske land, og på fjerde juledag ble et 30-talls håpefulle ornitologer fraktet utover til Bjørøya med båt av lokale krefter. Fuglen ble denne dagen (28.12) funnet død, og konklusjonen var at den hadde sultet

ihjel. Dette er en nearktisk art som hekker i Nord-Amerika.
Alle funn: 1 ind. Bjørøya, Fl. 24.-26.12* (*Ole-Martin Dahle, *Wenche Anita Dahle, HSt, FSt).

Boltit *Charadrius morinellus*
Det ble registrert 18 ind. på lavlandslokaliteter i forbindelse med vårtrekket. Fra hekkeområdene foreligger funn fra to lokaliteter i Lierne og en lokalitet i Meråker.
Alle funn: Vårtrekk: 3 ind. Buran, Lev. 18.5 (*IJI, *TRØ, DGL m.fl.). 3 ind. Bunes, Leksdalsvatnet sør, V. 19.5 (*TRe, IJI m.fl.). 12 ind. Fostad - Rennan, Skogn, Lev. 20.5 (*OMS, *GSæ, TRe, ALo). **Funn fra hekkeområdene:** 1 sy. Keistjønnin nord, Sørli, Li. 10.6 (TRe). 2 ind. Næjhke, Nordli, Li. 22.6 (BCM). 1 ad. + 9 1K Storkluken, Me. 4.8 (MVe). 1 ind. Storkluken, Me. 8.9 (KTL).

Småspove *Numenius phaeopus*
Første vårfunn: 1 ind. Sul, V. 24.4 (KHa). **Større ansamlinger:** 26 ind. Mebygda, Li. 15.5 (MMy, TRe, BCM).

Storspove *Numenius arquata*
Vinterfunn: 5 ind. Volleiret - Kvamsholman, In. 20.1-4.3 (ALo, SMo, HSø). 2 ind. Kvaløysæter, Fl. 4.3 (RTK, IBK, TRe, TRØ). 1 ind. Lekneshamnen, Lk. 10.12 (HLi).

Svarthalespove *Limosa limosa*
Totalforekomsten er antatt til å bestå av 12 ind., hvorav 9 ind. på vårtrekk og 3 ind. på høsttrekk. Forekomsten er temmelig laber sammenlignet med de foregående 10 årene: 2015 (3), 2014 (30), 2013 (20), 2012 (12), 2011 (23), 2010 (17), 2009 (15), 2008 (11), 2007 (10), 2006 (16).
Alle funn: Vårtrekk: 4 ind. Halsøen, Stj. 13.-15.5 (PIV, RBo m.fl.). 1 ind. Fiborgtangen, Lev. 14.5 (OMS, GSæ). 3 ind. (islandica) Faksdalvågen, Jøa, Fo. 24.5 (TRe). 1 ind. Fugletårnet, Sone 1, Leksdalsvatnet sør, V. 16.-17.6 (*IJI, TSø). **Høsttrekk:** 2 ind. Fugletårnet, Ørin, V. 2.9 (ALo, ANa, Arne Engås). 1 1K Tautra, Fr. 18.9-26.10 (TRe, BST m.fl.).

Lappspove *Limosa lapponica*
Første vårfunn: 3 ind. Fugletårnet, Ørin, V. 8.4 (DGL, ØHe).

Steinvender *Arenaria interpres*
Det var noen få vårfunn og ett sommerfunn, mens hovedtyngden av observasjonene som vanlig kom i august-september.
Funn fra Trondheimsfjorden:
Vårtrekk: 4 ind. Kuøra, Tautra, Fr. 19.5 (RPe). 1 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 29.5 (IJI). **Sommerfunn:** 2 ind. Storleiret, Fr. 30.6 (RPe). **Høsttrekk:** 1 2K+ pt. Svaet, Tautra, Fr. 13.8 (PSh). 1 ind. Kuøra, Tautra, Fr. 16.8 (Einar Sæter). 2 1K Falstadbukta, Lev. 17.8 (TRe). 1 ind. Kuøra, Tautra, Fr. 30.8 (GSt). 1 1K Falstadbukta, Lev. 1.9 (TRe, TSø). 1 1K Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 1.9 (TRe). 1 ind. Nordhamna, Tautra, Fr. 8.9 (Tor Omnes). **Vinterfunn:** 1 ad. M Storholmen, Tautra, Fr. 26.12 (KTL).

Polarsnipe *Calidris canutus*
Vårfunn: 1 ind. Kuøra, Tautra, Fr. 10.5 (TRe). 1 ind. Alnesfjæra, Lev. 28.5 (TRe).

Brushane *Calidris pugnax*
Første vårfunn: 12 ind fordelt på tre lokaliteter 8.5 (mange observatører).
Funn fra hekkeområdene: Tilsammen 83 M og 80 F (163 ind.) ble sett i hekkeområder og områder som vurderes å være nært hekkeområdet. Disse var fordelt på Meråker (56 M / 54 F), Verdal (6 F), Snåsa (1 M), Lierne (13 M / 14 F) og Røyrvik (13 M / 6 F). **Større ansamlinger:** 140 ind. Skei, Lk. 19.8 (HLi).

Fjellmyrløper *Calidris falcinellus*
Det ble ganske sparsommelig med observasjoner i trekktidene, da 2 ind. ble sett på vårtrekk og kun 1 ind. på høsttrekk. Fra hekkeområdene foreligger funn av totalt 8 ind. fra fem lokaliteter i Meråker (3), Lierne (1) og Røyrvik (1). Av hensyn til hekkeplassene presenteres ikke detaljer rundt funnene.
Vårtrekk: 1 ind. Grønbergdammen, Teveldalen, Me. 22.5 (MVe). 1 ind. Kåra, Ørin, V. 29.5 (DGL, ANa, OMS m.fl.).
Høsttrekk: 1 ind. Lundleiret, Ste. 27.8 (*SMo, EMo).

Temmincksnipe *Calidris temminckii*
Første vårfunn: 1 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 15.5 (IJI, DGL).
Hekkeindikasjoner: 1 ind. Gammelveien, Steinfjellet, Nsk. 15.6-28.7 (JEØ, RTK, IBK, IHa, TRe, TRØ). 1 sy. Namsos flyplass, Na. 21.6 (TKo).1 ad. + 1 pull. Ørin, V. 23.7 (KKz).

Sandløper *Calidris alba*
Dette ble et historsik godt rekordår for sandløpere på trekklokalitetene langs Trondheimsfjorden, og i tillegg kom flere funn fra kysten og funn av 4 ind. før midtsommers på Ørin. På høsttrekket antas at et minimum av 74 ind. er involvert i perioden 25.7-26.9. **Vår-/sommerfunn (mai-juni):** 1 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 10.5 (*TSø, TKo, ANa). 2 ind. Kåra, Ørin, V. 8.-12.6 (*DGL, ANa, IJI m.fl.). 1 ind. Fugletårnet, Ørin, V. 20.6 (ANa). **Øvrige funn, kommunevis fordeling:** Stjørdal (8), Levanger (3), Verdal (16), Steinkjer (8), Flatanger (21), Leka (5).

De fleste svarthalespovene i Nord-Trøndelag raster i fjæra, men fuglen på bildet ble fotografert ved fugletårnet, Leksdalsvatnet sør, under vårtrekket. Foto: Inge Joar Indahl.

Myrsnipe *Calidris alpina*
Vinterfunn: 3 ind. Ørin, V. 25.1-29.2 (ANa m.fl.). **Hekkeindikasjoner:** 3 par Bobbeltjønna, Rangeldalen, Me. 30.5 (RTK, JEØ, IHa). 1 sy. Stortjønna, Lierne nasjonalpark, Li 10.6 (TRe). 1 sy. Dammer sør for Sandtjønna, Lierne nasjonalpark, Li. 10.6 (TRe). 1 par Keistjønnin nord, Lierne nasjonalpark, Li. 10.6 (TRe). 3 sy. Gammelveien, Steinfjellet, Nsk. 13.-15.6 (JEØ, RTK, IBK). 1 ind. Burtjønna, Lev. 3.7 (Inge Hovdal). 1 ind. Myr og fjellbjørkeskog sør for Stortjønna, Stortjønna, Li. 23.7 (Arvid Bredesen). **Større ansamlinger:** 118 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 1.9 (JEØ, RTK). 160 ind. Nordhamna, Tautra, Fr. 4.9 (PSh).

Fjæreplytt *Calidris maritima*
Større ansamlinger (maksimumsantall): 45 ind. Kåra, Ørin, V. 22.1-20.2 (ANa, HSø). 45 ind. Svaet sør molo, Tautra, Fr. 20.3 (Tore Vang). 43 ind. Vannsvikholmen, Ytterøy, Lev. 24.3 (ANa). 20 ind. Ørin, V. 10.12 (TSø). 57 ind. Kalvøya, Ste. 10.12 (SMo).

Dvergsnipe *Calidris minuta*
Vårfunn: 1 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 21.5 (IJI m.fl.).

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*
Vårtrekk: 1 ind. Kuøra, Tautra, Fr. 19.5 (RPe). 6 ind. Litjbotnet, Huddingselva, R. 27.5-15.6 (TRØ, OKA m.fl.). 1 ind. Sjødammen, Tautra, Fr. 5.6 (GSt). **Hekkeindikasjoner:** 4 ind. Gåstjønna, Lårråslia, Me. 30.5 (BHø). 1 ind. Bobbeltjønna, Rangeldalen, Me. 30.5 (RTK, JEØ, IHa). 1 ind. Dammer sør for Sandtjønna, Lierne nasjonalpark, Li. 10.6 (TRe). 2 ind. Strifjellet, Li. 14.6 (KHa). 1 ad varslende + 1 1K Litjbotnet, Huddingselva, R. 7.-30.7 (Simon Rix, TRe, TRØ, JEØ, RTK).

Strandsnipe *Actitis hypoleucos*
Første vårfunn: 1 ind. Langåsdammen, Lev. 28.4 (BAS). **Seint funn:** 1 ind. Elvepromenaden, Hellstranda, Stj. 1.10 (PIV).

Skogsnipe *Tringa ochropus*
Første vårfunn: 2 ind. Tjelderenget, Leksdalsvatnet nord, V. 14.4 (DGL). 1 ind. Hotterelva, Fiborgtangen, Lev. 14.4 (TRe).

Sotsnipe *Tringa erythropus*
Det ble nok et svakt år for sotsnipa, men noe bedre enn fjoråret som hadde kun 3 ind. Tilsammen 7 ind. ble sett på høsttrekket i perioden 31.7-21.9. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (3), 2014 (9), 2013 (17), 2012 (10), 2011 (28). **Alle funn:** 1 1K Sjødammen, Tautra, Fr. 31.7-4.8 (*KTL, TRe, GSt). 2 1K Alnesfjæra, Lev. 31.7 (*TRe, RTK, IBK). 1 1K Eidsbotn, Lev. 9.8 (TKo). 1 1K Ørin sør for Verdalselva - Rinnleiret, V./Lev. 14.8 (TRe). 1 ind. Lekneshamnen, Lk. 17.8 (HLi). 1 1K Vellamelen, Ste. 21.9 (AVa).

Gluttsnipe *Tringa nebularia*
Første vårfunn: 1 ind. Hotterelva, Fiborgtangen, Lev. 30.4 (AWi). 1 ind. Halsøen, Stj. 30.4 (KKr).

Grønnstilk *Tringa glareola*
Første vårfunn: 1 ind. Dalemark, Leksdalsvatnet nord, Verdal 4.5 (ANa).

Rødstilk *Tringa totanus*
Vinterfunn: 4 ind. Tautra - Nordfjæra, Fr. 1.1-13.2 (MVa, KTL m.fl.). 4 ind. Tautra - Nordfjæra, Fr. 4.-11.12 (GSt). **Større ansamlinger:** 239! ind. Halsøen, Stj. 14.5 (PIV).

Kvartbekkasin *Lymnocryptes minimus*
Årsforekomsten er antatt å dreie seg om 13 ind., og det er ny rekord i virksomhetsperioden til LRSK. Det var vinterfunn av 3 ind. i januar-mars og 1 ind. i desember. De øvrige funn er fra typisk trekktid på senhøsten.
Alle funn: 2 ind. Vinge-Velvang, Stj. 24.1-20.3 (*TRØ, JAA). 1 ind. Nordfjæra, Fr. 26.1 (KTL). 1 ind. Sklinna, Lk. 22.9 (TRe, RTK, JHa, OKA, TMy, IBK). Opptil 3 ind. Bjertemsøra, Hegra, Stj. 5.-15.10 (TRØ, RBo). Opptil 3 ind. Tynesfjæra, Lev. 9.-14.10 (TRe, ALy, ALo, RTK). 1 ind. Nessihølen, Me. 15.10 (MVe). 1 ind. Moaneset, Stj. 22.10 (KTL). 1 ind. Tautra nordre, nordjordet, Tautra, Fr. 12.12 (RPe).

Rugde *Scolopax rusticola*
Første vårfunn: 1 sy. Kvaksberga, Ytterøy, Lev. 26.3 (ANa).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*
Vinterfunn: 1 ind. Håa, Nesset, Lev. 6.-14.1 (TRe). 1 ind. Vinge-Velvang, Stj. 14.1-28.2 (TRØ, PIV). 1 ind. Logtunbekken, Fr. 10.2 (TRe).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*
Det ble gjort fem funn av 8 ind. som var individer på vårtrekk. Alle øvrige funn er fra hekkeområdene.
Vårtrekk: 2 ind. Tronsmoen, Vera, V. 9.-14.5 (ALo m.fl.). 2 ind. Vestgården, Skjeldbreivatnet, Li. 13.5 (MMy, TRe). 1 ind. Limingen, Li. 17.5 (TRe, MMy). 2 ind. Kjærnes, Hudningsvatnet, R. 17.5 (TRe, MMy). 1 ind. Kaldvatnet, Tromsdalen, V. 19.5 (ALo). **Funn fra hekkeområdene:** Meråker (3 ind./ 1 lok.), Levanger (5 ind./ 2 lok.), Verdal (4 ind./ 3 lok.), Lierne (5 ind./ 2 lok.).

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*
Funn fra Trondheimsfjorden: 2 ind. Storholmen, Åsenfjorden - Storleiret, Lev./Fr. 20.5-1.6 (TRe, RPe). 2 ind. Alnesholmen - Levangerbukta, Lev. 21.-29.5 (OMS, ANa). 1 ind. Kviningsgrunn, Tautra, Fr. 22.5 (TRe). 1 ind. Molobukta, Tautra, Fr. 27.6 (TRe). 1 ind. Alnesfjæra, Lev. 2.7 (TRe). 1 ind. Kvamsholman, In. 16.8 (TRe).

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*
Totalantallet kom på brukbare 37 ind., men det dårlige smågnageråret i hekkeområdene førte til at det ikke ble sett fjelljo i fjellheimen etter midten av juni. På vårtrekket ble det sett 15 ind., hvilket er en uvanlig høy forekomst.
Alle funn: Vårtrekk: 2 ind. Fjergen, Me. 17.5 (MVe). 9 ind. Klosterflua, Tautra, Fr. 20.5 (TKo). 2 ind. Alnesholmen, Alnesfjæra, Lev. 21.5 (OMS). 1 ind. Levangerbukta, Lev. 27.5 (TKo, Mina Birgithe Rudi). 1 ind. pt. Ø Værnes flyplass, Stj. 8.6 (Morten Martinsen). **Funn fra hekkeområdene:** 15 ind. Rangeldalen - Klukskaftet, Me. 30.5 (RTK, JEØ, IHa). 7 ind. Lierne nasjonalpark, Li. 10.6 (TRe).

Storjo *Stercorarius skua*
Det ble observert fire individer, hvorav ett vårfunn og tre høstfunn. Dette er innenfor normalen, da det stort sett ikke blir sett flere storjo i fylket gjennom året.
Alle funn: 1 ind. Sklinna, Lk. 12.5 (NKG). 1 1K Småværet, Hasvåg, Fl. 7.9 (TRe). 1 ind. Småværet, Hasvåg, Fl. 14.9 (ANa). 1 1K pt. S Sklinna, Lk. 24.9 (*RTK, TRe, JHa, OKA, IBK).

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*
Årstotalen er antatt å dreie seg om 40 ind. Alle, unntatt ett individ er trolig 3K+. Forekomsten er adskillig bedre enn fjorårets, men likefullt under halvparten av rekordforekomsten i 2013 (93 ind.). Minst ett par gjorde hekkeforsøk på Leksdalsvatnet, men som vanlig kom ingen unger på vingene.
Alle funn: 22 ind. Ausa - Tjelderenget, Leksdalsvatnet, V. 12.5-29.6 (HSø, IJI m.fl.). 4 3K+ Levangerbukta, Lev. 27.5 (TKo, Mina Birgithe Rudi m.fl.). 8 ind. Litjbotnet, Huddingselva, R. 27.5-15.6 (TRØ m.fl.). 1 2K Storleiret, Fr. 3.6 (RPe). 5 ind. Lømsen, Ste. 12.-14.6 (AVa, OKA, BAS). 1 3K Storfloen, R. 7.7 (Simon Rix).

Sabinemåke *Xema sabini*
Det ble gjort ett funn i typisk trekktid om høsten, og er det første funnet siden 2011. De fem siste funnene er gjort på Sklinna,og årets funn er kun det niende i fylket. Foregående funnår er 1969, 1981, 1997 (3), 2000(2) og 2011.
Alle funn: 1 1K pt S Sklinna, Lk. 24.9 (*RTK, TRe, JHa, IBK, OKA).

Krykkje *Rissa tridactyla*
Hekkefunn: 266 aktive reir på brygger og hustak i Rørvik, Vi. 25.5 (TRe). 75 par Sør-Gjæslingan, Vi. 3.-5.6 (TMy). Det var ingen funn fra Trondheimsfjorden dette året.

Hettemåke *Chroicocephalus ridibundus*
Det ble konstatert en negativ trend ift. de tradisjonelle hekkelokalitetene i fjorden dette året. Både i Måsdammen på Tautra og på Kvamsholman hadde koloniene fått en kraftig kollaps, og i begge tilfeller trolig pga rovdyr. Til en viss grad ble dette kompensert gjennom en nyetablering på Storholmen på Tautra og på Rolsøya i Borgenfjorden, men dette oppveide på langt nær antallene i de opprinnelige koloniene. En marginal oppgang ble registrert på Hustadøya, Alnesholmen, Sandvikholman, samt en liten nyetablering på Rolsøya. De to største koloniene i fylket står nå m.a.o. i fare for å bli utradert.
Funn fra hekkeområder (> 20 ind.): 90 ind. Hustadøya, In. 19.5 (TRe, IHa, ESk). 50 ind. Kvamsholman, In. 19.5 (TRe, IHa, ESk). 28 ind. Rolsøya, Børgin, In. 19.5 (TRe, IHa, ESk). 180 ind. biotop Alnesholmen, Alnesfjæra, Lev. 30.5 (TRe, ESk). 122 ind. Sandvikholman, Åsenfjord, Lev. 30.5 (TRe, ESk). 140 ind. Storholmen, Tautra, Fr. 7.6 (RPe).

Fiskemåke *Larus canus*
Større ansamlinger: 1336 ind. Tautra, Fr. 30.5 (TRe, ESk). Større ansamlinger vinter: 55 ind. Falstadbukta, Lev. 30.1 (TRe). 34 ind. Sørlia, Ste. 6.2 (JHa, OKA). 26 ad. Storleiret, Fr. 6.2 (RPe).

Sildemåke *Larus fuscus*
Første vårfunn: 1 ad. Litjholmen, Vestremsbukta, Lev. 9.4 (TRe). **Større ansamlinger (> 100 ind.):** 110 ind. Skjerve, Skogn, Lev. 6.5 (TRe). 103 ind. Fiborgtangen, Lev. 15.5 (DGL).
Hekkefunn i Trondheimsfjorden: 1 par m/reir (3 egg) Alnesholmen, Alnesfjæra, Lev. 30.5 (TRe, ESk). I Norsk Hekkefuglatlas (Gjershaug m.fl. 1994) er det ingen påviste hekkinger i fjorden.

Sildemåke, underarten *graellsii* *Larus fuscus graellsii*
1 ind. er rapportert med karaktertrekk til britisk sildemåke (u.a. *graellsii*).
Alle funn: 1 ind. Skjerve, Skogn, Lev. 7.5* (ANa).

Grønlandsmåke *Larus glaucoides*
Det så lenge ut til at året skulle forløpe uten at en eneste grønlandsmåke skulle bli sett i fylket, men på nyttårsaften ble 1 ind. sett ved Namsos sentrum. Denne svake årsforekomsten er den dårligste siden 2005 som også hadde kun 1 ind. De foregående fem årene ble følgende antall ind. observert: 2015 (5), 2014 (6), 2013 (7), 2012 (31), 2011 (3).
Alle funn: 1 2K+ Lavika, Na. 31.12 (Kjartan Trana).

Polarmåke *Larus hyperboreus*
Det er antatt 3 ind. i årets funnmasse. Fuglen som ble sett på Rinnleiret antas å være en av de to som ble sett på Verdal havn litt senere. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (2), 2014 (3), 2013 (0), 2012 (6), 2011 (2).
Alle funn: 1 2K Brakstad, Jøa, Fo. 24.5* (TRe). 1 1K Skansen, Rinnleiret, Lev. 15.12* (*TRe, ALo, TSø). 2 1K Verdal havn, Ørin, V. 29.-30.12* (*Tor Hynne, *Ove Skjerve m.fl.).

Makrellterne *Sterna hirundo*
Første vårfunn: 1 ind. Alnesfjæra, Lev. 4.5 (TRe).

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*
Første vårfunn: 1 ind. Fossvatna, Me. 15.5 (BHø).

Lomvi *Uria aalge*
Funn fra Trondheimsfjorden: 2 ind. Åsenfjorden, Lev. 16.1-9.4 (TRe, ØHe). 1 ind. Månneset - Storleiret, Fr. 22.1-19.2 (RTK, IBK, RPe). 4 ind. Tautra, Fr. 27.1-11.4 (KKr m.fl.). 1 ind. Stjørdalsfjorden - Billedholman, Stj. 2.2-11.4 (PIV m.fl.). 4 ind. Børgin, In. 7.2-13.3 (BAS, AVa m.fl.). 4 ind. Tronesbukta, V. 11.2 (TSø). 1 ind. Vikanbukta, Stj. 25.3-9.4 (KKr, TRØ, ØHe). 1 ind. Vingebukta, Stj. 26.3 (TRØ). 2 ind. Fløankaia, Fløan, Skatval, Stj. 9.4 (TRØ).

Skogdue *Columba oenas*
Årsforekomsten består av 11 ind., hvorav 1 par ved reirhull i egnet hekkehabitat i Steinkjer kommune. Det var et vinterfunn i slutten av februar, men dette individet antas å være en tidlig trekker. Forekomsten er den beste siden 2012 (12 ind.) og foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (6), 2014 (7), 2013 (5), 2012 (12), 2011 (6).
Alle funn: 1 ind. Kåra, Ørin, V. 28.-29.2 (*DGL, ANa, IJI m.fl.). 1 par skjermet lokalitet, Steinkjer 28.3-14.6 (*TRe, BAS). 1 ind. Langåsdammen, Lev. 28.3 (BAS). 1 ind. Neset, Leksdalsvatnet, Ste. 26.4 (TSø). 2 ind. Mule, Sætersmyra, Lev. 16.5 (OMS). 1 ind. Forbregd, V. 3.6 (TSø). 1 ind. Tronesbukta, V. 14.6 (BAS). 1 ind. Moksneshaugen - Storleiret, Fr. 14.-18.8 (*RPe, Tormod Andersen, Turid Åsenden m.fl.). 1 ind. Strandholmen, Falstadbukta, Lev. 29.10 (TRe).

Ringdue *Columba palumbus*
Vinterfunn: Det ble observert anslagsvis 40 ind. i januar-februar og 21 ind. i desember. **Kommunevis fordeling (januar/februar - desember):** Stjørdal (8-14), Frosta (6-0), Leksvik (1-0), Levanger (9-3), Verdal (16-3), Inderøy (0-1).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*
Ved å bruke maksimumstallene fra de respektive leveområdene antas 27 ind. dette året. Dette er en nedgang fra de to foregående årene som hadde hhv. 41 og 42 ind.
Større ansamlinger: 9 ind. Gartnerhallen, Heirsmarka, Lev. 1.9 (RTK, IBu). 8 ind. Bakketun, Verdalsøra, V. 10.2 (HSø). Disse representerer makstallene rundt sentrum av Levanger og Verdal. **Øvrige funn:** 4 ind. Straumen, Børgin, In. 13.1-17.12 (RTK, IBK m.fl.). 2 ind. Feltspatveien, Husbymarka, Stj. 4.-5.4 (KKr). 1 ind. Jørstad, Finsås, Sn. 8.4* (Arve Karlsen). 2 ind. Stiklestad, V. 20.4-31.10 (AIn m.fl.). 1 ind. Tautra søndre, Tautra, Fr. 7.9 (Kjersti Brustad).

Turteldue *Streptopelia turtur*
Dette året ble to individer observert, og det har skjedd bare to tidligere rapportår; i 1983 og 1991. Det var ett funn midtsommers, og ett funn fra typisk trekktid om høsten. Funnene er nr. 15-16 i fylket. Foregående funnår: 1979, 1983 (2), 1984, 1986, 1991 (2), 1993, 1996, 1998, 2010, 2013, 2014 og 2015.
Alle funn: 1 ind. Hasvåg, Fl. 22.6-3.7 (*Anders Westerlund, AVa, TSø, HSø, OKA, Even Johansen, TRe). 1 ind. Heimøya, Sklinna, Lk. 27.9 (TRe).

Gjøk *Cuculus canorus*
Første vårfunn: 1 M Moatjønna, Kjesbuvatnet, V. 12.5 (RTK, JEØ).

Haukugle *Surnia ulula*
Året ble markert todelt med tanke på forekomsten av haukugler. Første halvår ble det sett kun 7 ind. fordelt på Frosta (2), Levanger (1), Inderøy (1), Lierne (1) og Røyrvik (2). Forekomsten av

Slagugle fotografert i skogen ved Innherred renovasjon på Ørin i Verdal. Fuglen ble funnet allerede 23.12. 2015, og til manges begeistring, oppholdt den seg i området helt fram 16.1.2016. Store ansamlinger med kråker i området var nok utslagsgivende for et lengre opphold på lokaliteten. Foto: Inge Joar Indahl.

smågnagere har vært på et minimum og ingen hekkefunn ble gjort. Fra slutten av august kom det en invasjon østfra til Sør-Norge, og selv om denne invasjonen hovedsaklig traff lengre sør, ble det også en solid økning i antallene i vårt fylke. I perioden ultimo august og ut året er det antatt 33 ind. fordelt på Stjørdal (2), Meråker (1), Frosta (2), Levanger (3), Verdal (1), Inderøy (15), Steinkjer (4), Verran (1), Namdalseid (1), Flatanger (1) og Namsos (2). Årstotalen kom følgelig på 40 ind., og vi merker oss en høy konsentrasjon i Inderøy fra høsten av.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*
Det ble observert 23 ind., hvilket er marginalt færre enn de foregående to årene. Ingen hekkefunn er rapportert.
Kommunevis fordeling: Stjørdal (2), Frosta (3), Levanger (4), Verdal (4), Inderøy (4), Steinkjer (3), Verran (2) og Lierne (1).

Kattugle *Strix aluco*
Funn nord for Steinkjer: 1 ind. Gran, Sn. 10.2 (PMø). 1 ind. Mediå, G. 29.4 (JGa).

Slagugle *Strix uralensis*
Det ble observert en slagugle i januar og denne representerer totalen for fylket gjennom året. Dette er det samme individet som først ble sett i desember 2015.
Alle funn: 1 ind. Skogen ved Innherred renovasjon, Ørin, V. 6.-16.1* (ALo m.fl.).

Hornugle *Asio otus*
Kun 6 hornugler, hvorav en død, ble sett dette året. Dette er den svakeste forekomsten siden 2012 som også hadde 6 ind. Ingen ble hørt ropende.
Alle funn: 1 ind. Hernesøra, Nordfjæra, Fr. 5.-6.3 (*AWi, TRe, GSt, RTK, IBK). 1 ind. Cuba, Tautra, Fr. 12.3 (BST, Vegard Aksnes). 1 ind. funnet død Holmberget, Småland, Fr. 12.3 (via TRØ). 1 ind. Movatnet, Lev. 19.4 (MHu). 1 ind. Ingeldalskrysset, Ingeldalen, Li. 27.5 (MVe, LAL, Daniel Lien). 1 ind. Ausa, Leksdalsvatnet sør, V. 5.10 (ANa).

Jordugle *Asio flammeus*
I år med lite smågnagere bruker det å dukke opp jordugler i lavlandet på våren når de ikke finner mat i fjellheimen. Slik ble det dette året også, da 51 ind. ble observert. Dette er dobbelt så mange som de tre foregående årene, og vi må tilbake til det dårlige smågnageråret 2012 for å finne en lignende forekomst.
Kommunevis fordeling av funn: Stjørdal (5), Meråker (1), Frosta (7), Levanger (12), Verdal (11), Inderøy (2), Steinkjer (2), Snåsa (3), Overhalla (1), Lierne (5), Namsskogan (1), Leka (1).
Vinterfunn: 1 ind. Stokkanvegen, In. 13.1 (Hilde Ely-Aastrup). 1 ind. Klostergården, Tautra, Fr. 19.2-8.3 (Jan Eriksson m.fl.). 1 ind. ptN Kåra, Ørin, V. 24.2 (TRe).

Tårnseiler *Apus apus*
Første vårfunn: 1 ind. Bakken, Storleiret, Fr. 21.5 (RPe).

Vendehals *Jynx torquilla*
Det ble observert 12 ind. på 10 lokaliteter. Forekomsten av voksne ind. er rekordhøy, men både 2011 og 2012 hadde 11 ind., så rekorden er marginal. Spesielt Lierne synes å huse bra med vendehals.
Alle funn: 1 ind. Eggevammen, Egge, Ste. 24.4 (EMo). 1 sy. Sandvika, Movatnet, Lev. 4.5-4.6 (*TRe m.fl.). 2 ind. Tømmermodalen, G. v/avkjøsel til Namsos 5.5 (OMS). 2 ind. Våklisætra, Li. 14.-27.5 (MMy, TRe, RTK, JEØ, IBK m.fl.). 1 sy. Linnes, Rengen, Li. 27.5 (MVe, LAL). 1 ind. Gravmyrberget, Fjellheim, Li. 28.5 (HDa, SMe, PEL). 1 sy. Hallmyrholmen-Flåttådalen, Nsk. 13.6 (Terje O. Nordvik). 1 sy. Evja, Eidet, Nordli, Li. 16.6 (BCM). 1 ind. Lensmyra, Røra, In. 30.7 (TMy). 1 ind. Ytre Sonvatnet, Stj. 10.8 (Inge Hovdal).

Gråspett *Picus canus*
Tilsammen 36 ind. er rapportert fra 32 lokaliteter i 13 kommuner. Dette er det laveste antallet siden 2007. Det var ingen påviste hekkefunn. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (42), 2014 (38), 2013 (58), 2012 (47), 2011 (52). **Kommunevis fordeling (lok.):** Stjørdal (4), Meråker (3), Frosta (3), Levanger (4), Verdal (6), Inderøy (1), Verran (2), Flatanger (3), Snåsa (2), Overhalla (1), Fosnes (1), Lierne (1), Leka (1).

Grønnspett *Picus viridis*
Ekskludert ungfugler fra hekkefunn ble tilsammen 95 ind. rapportert fra 87 lokaliteter i 16 kommuner. Dette er det laveste antallet siden 2008 (48 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (124), 2014 (112), 2013 (142), 2012 (99), 2011 (111).
Påviste hekkinger (ekskludert enslige 1k-fugler om høsten): Levanger (1), Verdal (1), Snåsa (1). **Kommunevis fordeling (lok.) inkl. hekkefunn:** Stjørdal (6), Meråker (1), Frosta (4), Levanger (22), Verdal (12), Inderøy (13), Steinkjer (7), Verran (5), Leksvik (3), Namdalseid (1), Flatanger (2), Snåsa (5), Namsos (2), Overhalla (1), Fosnes (2), Nærøy (1).

Svartspett *Dryocopus martius*
Ekskludert ungfugler fra hekkefunn ble tilsammen 93 ind. rapportert fra 83 lokaliteter i 15 kommuner. Dette er en ordinær forekomst. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015

(70), 2014 (83), 2013 (94), 2012 (71), 2011 (86). **Påviste hekkinger:** Meråker(1), Steinkjer (1). **Kommunevis fordeling (lok.) inkl. hekkefunn:** Stjørdal (7), Meråker (10), Frosta (3), Levanger (18), Verdal (10), Inderøy (5), Leksvik (3), Steinkjer (11), Verran (2), Namdalseid (2), Snåsa (3), Namsos (2), Grong (1), Lierne (5), Namsskogan (1).

Dvergspett *Dendrocopos minor*
Ekskludert ungfuglene fra hekkefunn er det rapportert 35 ind. fra tilsammen 30 lokaliteter i 9 kommuner. Dette er helt på det jevne sammenlignet med de siste åra. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (35), 2014 (38), 2013 (32), 2012 (37), 2011 (32). **Påviste hekkinger:** Stjørdal (1). **Kommunevis fordeling (lok) inkl. hekkefunn:** Stjørdal (5), Meråker (2), Frosta (1), Levanger (6), Verdal (8), Inderøy (2), Steinkjer (2), Verran (1), Snåsa (1).

Hvitryggspett x flaggspett *Dendrocopos leucotos X major*
Nord-Trøndelag ligger akkurat nord for hovedutbredelsen av hvitryggspett, som strekker seg opp til Sør-Trøndelag, og i slike randsoner kan hybridisering mellom hvitryggspett og nær beslektede arter ofte inntreffe. Sist det ble observert slike hybrider var i 2009, da det var to funn i hhv. Frosta og Verdal.
Alle funn: 1 F Frøvika, Lk. 3.-9.4* (*OKA, *RTK, *IBK, *TRe, HLi).

Tretåspett *Picoides tridactylus*
Ekskludert ungfuglene fra hekkefunn er det rapportert 39 ind. fra tilsammen 36 lokaliteter i 11 kommuner. Dette er på det jevne sammenlignet med de siste åra. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (44), 2014 (49), 2013 (52), 2012 (34), 2011 (42), 2010 (42). **Påviste hekkinger:** Leksvik (1). **Kommunevis fordeling (lok) inkl. hekkefunn:** Stjørdal (2), Meråker (6), Leksvik (1), Frosta (2), Levanger (7), Verdal (10), Steinkjer (2), Snåsa (2), Grong (1), Lierne (1), Røyrvik (2).

Sanglerke *Alauda arvensis*
Første vårfunn: 2 sy. Russgården-Sandmo, Nesset, Lev. 25.3 (OMS, GSæ, TRe). 1 sy. Nybråten, Ronglan, Lev. 25.3 (Morten Hegge). Dette er det seneste førstefunnet siden 2011. **Nevneverdige funn:** 1 ind. Teveltunet, Teveldalen, Me. 17.5* (MVe).

Sandsvale *Riparia riparia*
Første vårfunn: 1 ind. Lynvatnet, Lev. 3.5 (TRe). **Hekkekolonier:** 60 reir (uvisst hvor mange i bruk) Øverkil grustak, Øverkil, Stj. 25.6 (Claus Bech). 130 reir (uvisst hvor mange i bruk) Høyslo gruve, Torsbustaden, Lev. 23.7 (TRe). 250 reir (uvisst hvor mange i bruk) Grustak v/Breding, Vuku, V. 25.7 (TRe).

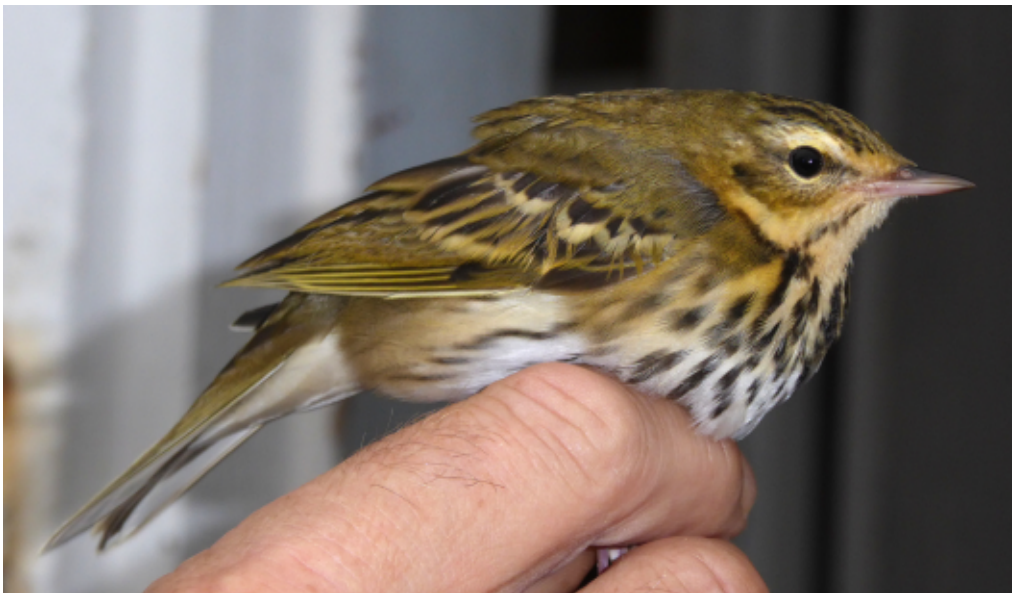

Sklinna er fortsatt den eneste lokaliteten i Nord-Trøndelag hvor sibirpiplerke er registrert. Dette individet ble ringmerket her 26.9.2016. Foto: John Haugen.

Låvesvale *Hirundo rustica*
Første vårfunn: 1 ind. Nesvatnet, Lev. 28.4 (TRe). Dette er den seneste førsteregistereringen de siste 10 åra. **Sent funn:** 1 ind. Fossbakk, Me. 22.10 (MVe).

Taksvale *Delichon urbicum*
Første vårfunn: 3 ind. Fagerheim, Ste. 5.5 (Per Ivar Nicolaisen).

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*
Årets funn er nr. 8 i fylket og i likhet med alle andre funn i fylket var årets funn fra Sklinna. Foregående funnår er 2000 (2), 2011, 2013 (2) og 2015 (2).
Alle funn: 1 ind. rm Sklinna, Lk. 26.9* (*TRe, RTK, IBK, JHa, OKA, TMy).

Trepiplerke *Anthus trivialis*
Første vårfunn: 1 ind. sy. Mølnås, Movatnet, Lev. 4.5 (TRe).

Heipiplerke *Anthus pratensis*
Første vårfunn: 1 ind. Vinge, Stj. 6.4 (TRØ).

Lappiplerke *Anthus cervinus*
Det ble gjort to funn i typisk trekktid for arten i august-september. Funnene utgjør funn nr. 18-19 etter 1970, og er de første siden 2012. Den siste tiårserioden er det funn fra 2008 (2), 2009, 2011 og 2012 (2).
Alle funn: 1 ind. Storleiret, Fr. 16.-17.8 (*Eirik Grønningsæter, Tormod Andersen, Terje O. Nordvik, ANa). 1 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 5.9 (TSø).

Gulerle *Motacilla flava*
Første vårfunn: 1 ind.Tjelderenget, Leksdalsvatnet, V. 6.5 (DGL). Dette er den tidligste godkjente observasjonen av gulerle i fylket. Det er 2 år (1998, 2000) som har 7.5 som tidligste funndato.

Sørlig gulerle *Motacilla flava flava*
Årets to funn føyer seg inn i en kort rekke av bare to funn i hhv. 2011 og 2014 siden 2006. Underarten ble hyppigere rapportert på 1980- og 90-tallet.
Alle funn: 1 ind. Mo, Vesterdalvatnet, Ste. 21.5* (AVa). 1 ind. Fotballbanen, Vellamelen, Ste. 23.7* (AVa).

Vintererle *Motacilla cinerea*
I forhold til tidligere år, ble arten funnet på hele 8 nye lokaliteter som antas å være potensielle hekkeområder. Pr. 2015 er vintererla i hekketid nå funnet på 105 potensielle hekkelokaliteter i fylket. **Nye lokaliteter fra hekketida:** Gråelva v/Breidablikk (Stj.), Gråelva v/Mælasdammen (Stj.), Fossen v/Torsbjørka (Me.), Tevla v/Grønbergdammen (Me.), Movatnet (Lev.), Buran v/Burelva (Lev.), Bekk v/Stuskin (V.), Mo v/Vesterdalsvatnet (Ste.) **Vårtrekk:** 2 ind. Hellstranda, Stj. 28.3 (TRØ, Vegard Aksnes, Emil Krokan m.fl.). 3 ind. Verdalselva, Ørin, V. 1.4 (ANa). **Høsttrekk:** 1 1K Vellamelen, Ste. 20.8 (AVa). 2 ind. Arvatnet og omegn, Li. 8.9 (BCM).

Linerle *Motacilla alba*
Første vårfunn: 1 ind. Tautramoloen, Tautra, Fr. 6.4 (GSt). **Seine funn/vinterfunn:** 1 ind. Kvislabekken, Verdalsøra, V. 6.11-13.12 (BST, TSø, Trygve Forberg). 1 ind. Vingebukta, Stj. 17.11 (TRØ).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*
Hekkeindikasjoner/sommerfunn: I perioden 1.5-31.8 ble det sett hele 146 sidensvans på 53 lokaliteter spredt rundt i fylket. Dette er den beste forekomsten siden 2008 som hadde lignende antall. **Kommunevis fordeling (ind. inkl. hekkeunn) av funn fra hekketida:** Stjørdal (11), Meråker (28), Frosta (3), Levanger (27), Verdal (9), Steinkjer (10), Snåsa (2), Namdalseid (3), Namsos (2), Grong (5), Nærøy (2), Lierne (15), Namsskogan (4), Røyrvik (25). **Hekkefunn:** 2 ind. v/ reir Storåskammen, Vegenden, Sn. 14.6 (BAS). 2 ind. v/ reir Høa, Ogndal, Ste. 8.7 (SMo). 2 1K Kopperå, Me. 18.8 (MVe).

Jernspurv *Prunella modularis*
Første vårfunn: 1 ind. Langnes NR, V. 3.4 (TKo). **Seint funn:** 1 ind. Litjholmen, Tautra, Fr. 27.11 (RPe).

Rødstrupe *Erithacus rubecula*
Vinterfunn: Det ble rapportert 20 ind. i januar-februar og 4 ind. i desember. **Kommunevis fordeling (januar/februar-desember):** Stjørdal (3-1), Frosta (2-1), Leksvik (1-0), Levanger (6-0), Verdal (7-2), Verran (1-0).

Blåstrupe *Luscinia svecica*
Første vårfunn: 1 M Litjbotnet, Huddingselva, R. 13.5 (JEØ, RTK, IBK, OKA).

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*
Det ble gjort to funn som utgjør nr. 26-27 i fylket. Det var et funn fra vårtrekket som samtidig var et førstefunn for Røyrvik kommune. Høstfunnet var fra Ørin i typisk trekktid for arten. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (1), 2014 (3), 2013 (2), 2012 (1), 2011 (0). **Alle funn:** 1 2K M Skånålia, R. 4.5* (*IBK, JEØ, TRØ, RTK). 1 1K M rm. Ørin sør for Verdalselva, V. 7.10* (*AIn, IJI, ANa).

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*
Første vårfunn: 2 sy. Rundstavtjønnin, Åsenfjellet, Lev. 7.5 (SGj, ASt). 1 M Rinnleiret, Lev. 7.5 (TRe). **Seint funn:** 1 F Ytteråsen, Stj. 10.10 (Jon Peter Stav).

Fugler med fargefeil dukker opp hos en rekke arter, men ikke alle er like vakre som denne linerla som oppholdt seg ved Hauganfjæra camping på Frosta tidlig i juni 2016. Foto: Morten Vang.

Buskskvett *Saxicola rubetra*
Første vårfunn: 1 M Lømsen, Ste. 5.5 (AVa). 1 sy. Fallet, Åtlosanden, Fr. 5.5 (RPe).

Steinskvett *Oenanthe oenanthe*
Første vårfunn: 1 ind. Lorentsenfjæra, Mosvik, In. 28.4 (ALo). **Seine funn:** opptil 2 ind. Ørin sør for Verdalselva,

Det ble registrert et vårfunn og et høstfunn av svartrødstjert i Nord-Trøndelag i 2016. Fuglen på høsten ble for øvrig ringmerket på Ørin feltstasjon 7.10.2016. Foto: Arnstein Indahl.

Ørin, V. 27.10-5.11 (TSø m.fl.). Opptil 2 ind. Vingebukta, Vinge-Velvang, Stj. 4.-5.11 (OMæ, TRØ).

Gulltrost *Zoothera dauma* NSKF
Årets funn på Sklinna er det første i fylket, og med forbehold om godkjenning i NSKF av et funn gjort dagen før i Nordland, er funnet kun nr. 8 i landet. I dagene etter funnet på Sklinna ble det gjort ytterlige funn i Sør-Trøndelag, Sogn og Fjordane og Hordaland, så man kan her snakke om en svært sjelden influx av arten. Gulltrosten hekker fra Ural og østover gjennom taigaen i Sibir og overvintrer i SØ-Asia. **Alle funn:** 1 ind. Heimøya, Sklinna, Lk. 25.9* (*JHa, RTK, IBK, OKA, TMy, TRe).

Ringtrost *Turdus torquatus*
Første vårfunn: 1 ind. Bergenget, Munkeby, Lev. 17.4 (OMS). 1 M Lømsen, Ste. 17.4 (AVa). **Seint funn:** 1 M Sessilvollen, Vera, V. 6.11 (IJI).

Gråtrost *Turdus pilaris*
Større antall vinter: 28 ind. Sykehuset Levanger, Lev. 10.1 (OMS). 25 ind. Lavika, Na. 21.1 (Oddvar Moa). 35 ind. Statoilbygget sør, Halsøen, Stj. 24.1 (TBo). 70 ind. Søtrøa, Tautra, Fr. 23.2 (ØHe, Isak Anders Hegge).

Måltrost *Turdus philomelos*
Første vårfunn: 1 ind. Vardehaug, Hojemsaunet, Lev. 3.4 (SiB, SyB, SAB). **Seint funn:** 1 ind. Nordfjæra, Fr. 12.11 (BST).

Rødvingetrost *Turdus iliacus*
Vinterfunn: 1 ind. Kvislabekken, Verdalsøra, V. 7.1 (TSø). **Første vårfunn:** 1 ind. Presthus, Fr. 2.4 (BST). 1 sy. Blommen, Lyngåsen, V. 2.4 (IHa).

Duetrost *Turdus viscivorus*
Det er rapportert anslagsvis 124 individer, og med de største antallene som vanlig på vårtrekk i april-mai. Forekomsten er den dårligste siden 2009 (83 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (162), 2014 (243), 2013 (132), 2012 (236), 2011 (140). **Kommunevis fordeling (ind.):** Stjørdal (10), Meråker (15), Frosta (4), Levanger (16), Verdal (36), Steinkjer (2), Namdalseid (2), Namsos (1), Nærøy (1). Lierne (20), Røyrvik (15), Namsskogan (2). **Første vårfunn:** 2 ind. Falstad, Levanger 1.4 (TSø). **Hekkeindikasjon:** 1 ind. varslende Auretjønna, Vera, V. 11.6 (IHa). **Seint funn:** 1 ind. Foringsplassen, Ørin, V. 24.11 (TSø).

I Nord-Trøndelag var 2016 et godt fugleår på sjeldenhetsfronten. Denne gulltrosten på Sklinna bidro også sterkt til det. Dette er førstefunn for fylket og det foreligger bare omkring 10 funn av arten i Norge. Foto: John Haugen.

Gulsanger *Hippolais icterina*
Første vårfunn: 1 sy. Austre Håmmåren, Hammervatnet, Lev. 7.5 (BAS). Dette er det tidligste funnet av gulsanger i fylket. Forrige ekstremumsdato var 9.5.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*
Det er rapportert 35 voksne ind. fra hekkeområdene. Forekomsten er ganske laber i forhold til de fem foregående årene: 2015 (30), 2014 (47), 2013 (57), 2012 (44), 2011 (47). **Kommunevis fordeling av funn fra hekkeområdene (voksne ind.):** Stjørdal (4), Meråker (2), Frosta (5), Levanger (6), Verdal (8), Steinkjer (3), Flatanger (1), Fosnes (1), Vikna (2), Leka (3). **Første vårfunn:** 1 sy. Fugletårnet, Leksdalsvatnet sør, V. 23.5 (ALo).

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*
Årets funn er nr. 7 i fylket. Foregående funnår er følgende: 2013, 2011 (2), 2008, 2002 og 1995.
Alle funn: 1 sy. Skei - Husby - Kvennhusbakken, Lk. 6.-25.6 (*HLi, Steinar Garstad, TRe).

Møller *Sylvia curruca*
Det er rapportert 37 ind. fra hekketid i antatte hekkeområder. Med 10 ind. fra høsttrekkperioden i tillegg ender totalen på 47 ind. Dette er sammen med forekomsten i 2014 den beste de siste syv årene.
Første vårfunn: 1 ind. Heglesaunet, Munkeby, Lev. 3.5 (Cathrine Hagen). **Kommunevis fordeling av funn fra hekketid (ind.):** Stjørdal (3), Meråker (1), Frosta (4), Levanger (7), Verdal (5), Inderøy (2), Steinkjer (1), Verran (2), Snåsa (2), Overhalla (1), Fosnes (1), Lierne (8). Høsttrekk (ind.): Frosta (2), Levanger (1), Verdal (3), Verran (1), Leka (3).

Tornsanger *Sylvia communis*
Første vårfunn: 1 sy. Fallet, Åtlosanden, Fr. 8.5 (RPe). 1 sy. Rinnleiret, V. 8.5 (TRe).

Hagesanger *Sylvia borin*
Første vårfunn: 1 sy. Kåra, Ørin, V. 15.5 (ANa).

Munk *Sylvia atricapilla*
Det ble observert ingen ind. i januar-mars, 3 ind. i november og 4 ind. i desember.
Første vårfunn: 1 sy. Verdalselva, Ørin, V. 13.4 (ANa). **Vinterfunn/seine funn:** 1 ind. Bakketun, Ytternesset, Håa, Nesset, Lev. 13.11 (TKo). 1 M + 1 F Sandan øvre, Tautra, Fr. 24.11 (TRØ, RTK, IBK). 1 M + 1 F Mosvik sentrum, In. 6.-30.12 (ALo). 1 F Momarka nedre, Halsan, Lev. 12.12 (OMS). 1 F Skålhåmmåren, Hindrem, Lks. 26.-31.12 (Reidar Hindrum).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*
Rekordsetting i antall gulbrynsangere i ett kalenderår synes å ikke kjenne noen grenser. I 2016 er det antatt at hele 80 gulbrynsangere er registrert i fylket. Av disse ble 30 ind. ringmerket, hvorav 26 ind. på Sklinna. Den forrige årsrekorden skrev seg fra 2015 (38 ind.). Alle ble registrert innenfor et relativt kort tidsvindu i perioden 13.9-2.10. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (38), 2014 (6), 2013

(37), 2012 (16), 2011 (11).
Alle funn: 1 ind. Nesheimvn 9, Eidsbotn, Lev. 13.9 (TKo). 1 1K rm Lyngbakken, Heir, Lev. 17.9 (*RTK, *IBK, JEØ m.fl.). 4 ind. Tautra, Fr. 17.-18.9 (MVa, AWi m.fl.). 1 ind. Sørskaget, Ørin, V. 18.9 (*Morten Mørkved, ANa, TSø). 1 ind. Gottåsen, Lev. 18.9 (RPe). 2 ind. Alstadhaugbukta, Alnesfjæra, Lev. 18.9 (TRe, BST). 1 ind. Liavatnet, Fr. 18.9 (BST). 1 ind. Munkbybustaden, Heståsdalen, Lev. 20.9 (BST). 2 ind. Nerklosterskogen, Tautra, Fr. 21.9 (RPe). 26 ind. rm + 32 ind. Sklinna, Lk. 21.-27.9 (RTK, JHa, OKA, IBK, TMy, TRe). 3 ind. rm Arnstadåsen, Stj. 22.-29.9 (*Ingar Jostein Øien, JAA). 1 ind. Frøyningsdalen, Nsk. 24.9 (Øyvind Spjøtvold). 1 ind. Nordgata, Verdalsøra, V. 25.9 (HSø). 1 ind. Gevinglia 14, Hell, Stj. 30.9 (Eldar Eiksund). 1 ind. Mariaberget, Liavatnet, Fr. 2.10 (RPe). 1 ind. Arnstadåsen, Stj. 2.10 (Ingar Jostein Øien).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*
Det ble registrert 3 ind. og alle tre var syngende individer i slutten av mai. Forekomsten er den dårligste siden 2011 (3 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (5), 2014 (9), 2013 (6), 2012 (5), 2011 (3).
Alle funn: 1 sy. Veglosetran, O. 21.5* (Geir Tore Mjønes). 2 sy. Byahalla NR, Ste. 27.-29.5 (*JEØ, *RTK, IBK, TRe).

Gransanger *Phylloscopus collybita*
Første vårfunn: 1 ind. Lillehaugen II, Kirkreit, Malm, Vr. 9.4 (OKA). 1 sy. Ydseelva, Minsås, V. 9.4 (TSø). 1 ind. Lømsen, Ste. 9.4 (AVa).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*
Første vårfunn: De første sy. løvsangere ble hørt 5.5 (mange observatører), og da på 6 ulike lokaliteter spredt på Innherred.

Gråfluesnapper *Muscicapa striata*
Første vårfunn: 1 ind. Tronsmoen, Vera, Verdal 10.5* (IJI). 1 ind. Sandvika, Movatnet, Lev. 10.5 (TRe).

Dvergfluesnapper *Ficedula parva*
Det ble gjort funn av 2 ind. dette året, og begge var fra Sklinna. Den første ble ringmerket, og noen dager senere ankom et nytt individ. Disse funnene er nr. 7-8 i fylket og funn nr. 6-7 for Sklinna. Foregående funnår: 1995, 2007, 2011 (3) og 2012.
Alle funn: 1 1K rm Sklinna, Lk. 21.9* (*TRe, *TMy, JHa, OKA, RTK, IBK). 1 1K Sklinna, Lk. 26.9 (TRe).

Svarthvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca*
Første vårfunn: 1 M Mosvik sentrum, In. 3.5 (ALo).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*
Årets funnmasse antas å bestå av 189 ind., hvilket er rekordhøyt. Om høsten slo det en en større invasjon av stjertmeis over nesten hele landet, og naturlig nok ble flest individer sett i dette tisrommet i vårt fylke også. I hekketida ble det gjort to interessant funn fra Lierne som ikke har funn i hekketida tidligere (Gjershaug m.fl. 1994). **Kommunevis fordeling av funn (ind.):** Stjørdal (15), Frosta (54), Levanger (21), Verdal (61), Steinkjer (25), Flatanger (10), Lierne (3). **Nevneverdige funn:** 1 ind. Setervika, Kvesjøen, Li. 16.5 (MMy, TRe). 1 par Muruelvosen, Murusjøen, Li. 28.5 (MVe, LAL).

Varsler *Lanius excubitor*
Ekskludert ungfugler fra hekkefunn ble det observert anslagsvis 90 ind. dette året. Forekomsten er på det jevne sammenlignet med de fem foregående årene. Foregående fem år ble følgende antall ind. registrert: 2015 (111), 2014 (105), 2013 (75), 2012 (65), 2011 (133).
Kommunevis fordeling (ind. ekskludert ungfugler fra hekkefunn): Stjørdal (11), Meråker (4), Frosta (9), Levanger (18), Verdal (12), Inderøy (13), Steinkjer (10), Snåsa (2), Leksvik (1), Namdalseid (2), Grong (1), Lierne (5), Røyrvik (2). **Hekkeindikasjoner:** 1 par Hansmyra, Merraskardfjellet, V. 5.5 (TSø). 1 ind. Fjellheim, Li. 18.5 (RTK, JEØ, IBK). 1 ind. Tronsmoen, Vera, V. 19.5 (Inge Storholmen). 1 ind. Nordbakkruet, Li. 11.6 (KHa). 1 ind. Hindremsseteran, Kråkmoen, Lks. 12.7 (Alfred Brødreskift). 1 ind. Myggheimen, Ste. 13.7 (Stig Gorseth). 1 1K Sør for Stortjønna, Stortjønna, Li. 23.7 (Arvid Bredesen). 1 ad. Rekarvasselva, R. 28.7 (RTK, JEØ). 1 ind. Flåtjønna, Sn. 6.8 (RMø).

Det foreligger til sammen bare 8 funn av dvergfluesnapper i Nord-Trøndelag. Som de fleste av disse er også fuglen på bildet en 1k. På bildet fra Sklinna er fuglen fotografert sammen med en gulbrynsanger 21.9.2016. Foto: John Haugen.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*
Meget konservativt sett er det vurdert 58 ind. i årets funnmasse. Dette er nesten samme antall som forrige år (60 ind.). Tallene er vanskelig å tolke, da nøttekråkene stort sett blir registrert ved sembrafuruforekomster i bebygde strøk. Også i år så det ut til å være et dårlig kongleår hos sembrafurua, og det kan følgelig være årsaken til at relativt få nøttekråker ble registrert. Toppåret 2010 ble 128 ind. antatt, og etter det har det gått jevnt nedover, før det ble en oppsving i 2014 (83 ind.). **Kommunevis fordeling (ind.):** Stjørdal (14), Meråker (2), Frosta (2), Levanger (9), Verdal (9), Inderøy (9), Steinkjer (7), Verran (3), Namsos (1), Grong (2).

Kaie *Corvus monedula*
Funn utenom kjente hekkeområder: 2 ind. Syinnerenget, Vera, V. 5.5 (HSø). 5 ind. Tovemoen sørøst, Ingeldalen, Li. 27.5 (HDa, PEL, SMe). 4 ind. Jule, Ulen, Li. 27.5 (MVe, LAL).

Kornkråke *Corvus frugilegus*
Det ble observert 7 ind. dette året, og er sammen med 2015 den beste forekomsten siden 2010 (10 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (7), 2014 (4)), 2013 (1), 2012 (2), 2011 (5).
Alle funn: 1 ind. Tautra - Nordfjæra, Fr. 5.2-13.3 (RPe, Georg Bangjord). 2 ind. Skjervoll, Vinge-Velvang, Stj. 9.4* (TRØ). 1 2K Kvemoen, Kvesjøen, Li. 16.5* (MMy, TRe). 2 ind. Momarka - Gråmyra, Lev. 11.-22.6 (OMS, Arve Henningsen). 1 ind. Skatval kirke, Stj. 11.10 (RTK, IBK).

Stær *Sturnus vulgaris*
Det ble observert 88 ind. i perioden januar-20.februar og 38 ind. i desember. Forekomsten i jan.-feb. var den beste siden 2012 (107 ind.), mens forekomsten i desember også var meget bra.
Kommunevis fordeling (januar/februar - desember): Stjørdal (1-2), Frosta (16-0), Levanger (20-20), Verdal (5-0), Inderøy (45-0), Flatanger (4-18), Namsos (2-0).

Pilfink *Passer montanus*
Større ansamlinger: 150 ind. Vestre Stokkanveg, Stj. 8.10 (RBo).

Bokfink *Fringilla coelebs*
Vinterfunn: Det ble observert 37 ind. i januar-februar og 18 ind. i desember. Forekomsten i januar-februar var på det jevne, mens forekomsten i desember var svak. **Kommunevis fordeling (januar/februar - desember):** Stjørdal (7-3), Frosta (8-9), Levanger (11-0), Verdal (8-4), Inderøy (2-1), Steinkjer (1-1).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*
Vinterfunn: Det ble observert 333 ind. i januar-februar og 35 ind. i desember. Forekomsten i januar-februar var rekordstor, mens desemberforekomsten var på det jevne. **Kommunevis fordeling (januar/februar - desember):** Stjørdal (10-12), Frosta (16-20), Leksvik (1-0), Levanger (152-0), Verdal (75-1), Inderøy (3-1), Steinkjer (31-1), Snåsa (45-0).

Stillits *Carduelis carduelis*
I perioden januar-mars ble det observert 99 ind. og i perioden september-desember 133 ind. **Kommunevis fordeling (første - andre halvår):** Stjørdal (15-1), Frosta (62-36), Levanger (1-14), Verdal (1-57), Inderøy (20-22), Leksvik (0-1), Snåsa (0-1), Leka (0-1). Funnet fra Leka var førstefunn i kommunen, og flokken på 62 ind. ved Storleiret er den største registrerte i fylket. Den totale årsforkomsten var ny rekord i antall stillits i fylket i ett kalenderår. **Nevneverdige funn:** 62 ind. Storleiret, Fr. 5.2 (JEØ, RTK, IBK m.fl.). 1 ind. Kvernhusbakkan 3, Lk. 13.11 (Tore Hagen). 40 ind. Havfrua, Rinnleiret, V. 24.11 (TSø).

Tornirisk *Carduelis cannabina*
Årets forekomst på 2 ind. er den svakeste forekomsten siden 2007 (2 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (15), 2014 (10), 2013 (7), 2012 (4), 2011 (6).
Alle funn: 1 M + 1 F Fiborgtangen, Lev. 1.-22.5 (TRe, KTL).

Bergirisk *Carduelis flavirostris*
Vinterfunn: Det ble observert kun 2 ind. jan.-feb., mens en flokk på 40 ind. ble sett i desember. **Alle vinterfunn:** 1 ind. Moloen, Tautra, Fr. 22.1 (RTK, IBK). 1 ind. Hauganfjæra, Neset, Fr. 26.1 (KTL). 40 ind. Vikaleiret industriområde, Storleiret, Fr. 18.12 (RPe).

Brunsisik *Carduelis cabaret*
Det er rapportert 42 ind., hvorav 19 rm ind. med draktkarakterer til brunsisik. Første halvår ble det sett kun 11 ind., mens noen flere med 31 ind. ble sett andre halvår. Forekomsten er nært gjennomsnittet for de siste åra, men noen færre enn for 2015. **Kommunevis fordeling av ind. (første - andre halvår):** Stjørdal (2-4), Meråker (0-1), Frosta (1-2), Levanger (1-18), Verdal (5-4), Steinkjer (1-0), Verran (0-1), Flatanger (0-1), Vikna (1-0).

Polarsisik *Carduelis hornemanni*
Årets forekomst kom på 36 ind, hvorav 9 ind. første halvår og 27 ind. andre halvår. Forekomsten er den beste siden 2013 (45 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (7), 2014 (13), 2013 (45), 2012 (13), 2011 (21).
Alle funn: 1 ind. Ekne, Falstadbukta, Lev. 25.1 (TRe). 1 ind. Småbåthavna, Levangerbukta, Lev. 2.2 (TRe). 1 ind. Hylla, Røra, In. 3.2 (ALo). 1 ind. Innherred renovasjon, Ørin, V. 5.2 (ANa). 2 ind. Momarka nedre, Halsan, Lev. 8.2 (OMS). 1 ind. Ulvilla, V. 17.2 (IJI). 1 M Vulusjøen, Lev. 27.2 (RTK, IBK). 1 ind. Strådalen, Vera, V.l 27.-28.3 (TMy). 1 ind. Litleholmberget, Fr. 22.10 (RPe). 2 M Kopperå stasjon, Me. 24.10 (MVe). 1 ind. Grønbergdammen, Teveldalen, Me. 24.10 (MVe). 1 M Fossbakk, Me. 24.10 (MVe). 6 ind. Kopperå, Me. 26.10 (MVe). 3 ind. Skaget, naustomr., Tautra, Fr. 6.11 (RPe). 4 ind. Ørin sør for Verdalselva, Ørin, V. 18.-26.11 (ANa, OMS, GSæ, TSø). 1 ind. Verdal havn, Ørin, V. 19.11 (TSø). 1 ind. Fugletårnet, Leksdalsvatnet sør, V. 24.11 (TRe). 2 ind. Falstad, Falstadbukta, Lev. 24.11 (RTK). 1 ind. Havfrua, Rinnleiret, V. 26.-27.11 (TSø, HSø). 2 ind. Kårstad, Alnesfjæra, Lev. 5.12 (TRe). 1 ind. Ørin industriområde, Ørin, V. 10.12 (TSø). 1 ind. Mosvik sentrum, In. 26.12 (ALo).

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*
I årets funnmasse vurderes 18 ind. å være involvert, og observasjonene var spredt gjennom hele året. Hekkinger har trolig funnet sted i Lierne og Røyrvik kommuner, da det som trolig var familiegrupper ble sett om sommeren. Forekomsten er den beste siden invasjonsåret 2008 (35 ind.). Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (9), 2014 (11), 2013 (16), 2012 (3), 2011 (15).
Alle funn: 1 ind. Gammelskogen, Tautra, Fr. 27.1 (TRe). 1 ind. Jervdalen, Innsvatnet, V. 20.2 (TSø, Anders Sørhuus). 1 M Kronmyrhaugen, Vera, V. 27.2 (IHa). 1 ind. Sundvik, Rengen, Li. 15.5 (MMy, TRe). 1 ad. M Husvika, Storfloen, R. 15.6 (JEØ, RTK, IBK). 1 ind. Gammelskogen, Tautra, Fr. 12.7 (TRe). 5 ind. Haugan hytteområde, Sørli, Li. 27.7 (KHa). 6 ind. Fuglleiktjønna nord, Namsvatnet, R. 29.7 (TRe, TRØ). 1 M Sætermyra, Liahøgda, Fr. 12.10 (RPe).

Konglebit *Pinicola enucleator*
Det ble observert 29 ind. og alle ble sett i årets to siste måneder. Forekomsten er ganske laber sammenlignet med de store invasjonsårene. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (27), 2014 (51), 2013 (25), 2012 (93), 2011 (97).
Alle funn: 1 ind. Gammelvollen, Stj. 2.11* (OMæ). 1 M Strådalen, V. 13.11 (TMy). 8 ind. Byavollen, Grønningen, Lev. 16.11* (TRe). 13 ind. Brekkvatnet, Brekkvasselv, Nsk. 23.12 (Øyvind Spjøtvoll). 5 ind. Reistad, Lev. 25.12 (RTK, IBK). 1 M Vangstahaugen, Ulvilla, V. 31.12 (IJI).

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*
Anslagsvis 183 ind. er antatt dette året, og er ny årsrekord i fylket. Kjernebiteren er utvilsomt på frammarsj, og det er hekkeindikasjoner så langt nord som i Namdalen. Foregående fem år ble følgende antall ind. observert: 2015 (130), 2014 (161), 2013 (99), 2012 (88), 2011 (64). **Kommunevis fordeling (ind.):** Stjørdal (33), Frosta (15), Levanger (30), Verdal (21), Inderøy (7), Steinkjer (58), Verran (2), Snåsa (13), Grong (4). **Funn nord for Trondheimsfjorden:** opptil 6 ind. Grønveien, Sn. 6.5-7.12 (BBe), 7 ind. Gran, Sn. 3.11 (PMø), 1 par Medjåveien, G. 2.-11.7 (JGa), 1 ind. Tømmerås, G. (Oddvar Moa). **Hekkefunn:** 1 i par + 1 1K Heglesaunet, Munkeby, Lev. 30.5 (Cathrine Hagen). 1 par m/mat til unger Mediåbru, G. 4.7 (JGa). 1 par + 4 1K Røstad, Levanger 5.7 (TKo). 4 1K Lerkehaug, Ste. 8.7 (ALy). 1 M + 2 F + 3 1K Husbymarka, Stj. 11.7 (Geir Hammer).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*
Det ble observert 4 ind. på vårtrekk og hele 27 ind. på høsttrekk. Det høye antallet høst kommer av ett funn av hele 21 ind. på Sklinna i september. Dette er den største trekkflokken som er kjent i fylket. Fra hekkeområdene er det funn fra Meråker sørfjell, Lierne nasjonalpark og sørdelen av Skjækerfjella - Blåfjella nasjonalpark.
Vårtrekk: 1 M Syinnerenget, Vera, V. 30.4 (IJI). 1 M Limingen, Li. 4.5 (JEØ, TRØ, RTK m.fl.). 1 F Strådalen, Vera, V. 11.5 (ANa). 1 M Berglia, Li. 15.5 (MMy, TRe). **Høsttrekk:** 1 ind. Forbregd, V. 6.8 (TSø, Anders Sørhuus). 1 ind. Hasvåg, Fl. 3.9 (TSø). 21 ind. Hansholmen, Sklinna, Lk. 24.9 (RTK, TRe, JHa, IBK, TMy, OKA). 1 ind. Storholmen, Tautra, Fr. 24.-27.11 (TRØ, RTK, RPe).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*
Vinterfunn: 22 ind. Reitan, V. 18.1 (Trygve Forberg). 15 ind. Mære, Skatval, Stj. 22.1 (OMæ). 1 ind. Moloen, Tautra, Fr. 22.1 (RTK, IBK).

Det ble i 2016 til sammen registrert 6 dvergspurv i Nord-Trøndelag. På bildet sees en av de 5 fuglene som ble ringmerket på Sklinna høsten 2016. Foto: Torstein Myhre.

Dvergspurv *Emberiza pusilla*
Hele 4 funn av 6 individer ble gjort dette året. Om høsten ble det gjort 3 funn av 5 ind. på Sklinna hvor alle ble ringmerket. I tillegg kom fylkets første vinterfunn av arten på Skatval i romjula. Funnene er nr. 7-10 i fylket.. Foregående funnår er følgende: 1981, 1989, 2000, 2004, 2012 og 2014.
Alle funn: 5 ind. rm. Sklinna, Lk. 22.-27.9* (RTK, JHa, OKA, TMy, IBK, TRe). 1 ind. Skuggtrøa, Skatval, Stj. 26.-31.12* (*Harald Hove Bergmann m.fl.).

Sivspurv *Emberiza schoeniclus*
Første vårfunn: 1 ind. Fugletårnet Hammervatnet, Lev. 10.4 (OMæ).

Tabell 6 *Forkortelser for observatører.*

Observatører

AIn	Arnstein Indahl	GSt	Gunnar Stenhaug	KHa	Kåre Haugan	RPe	Roar Pettersen
ALO	Arnold Lorentsen	GSæ	Gisle Sæterhaug	KKr	Knut Krogstad	RTK	Rolf Terje Kroglund
ALY	Arnold Lysfjord	HDa	Harald Dahlby	KKz	Karel Krizak	SAB	Svein Arne Bratli
ANa	Are Nakrem	HLi	Henrik Lind	KSt	Kjell Stokk	SGj	Svein Gjelle
AST	Arnt Stavne	HLL	Håkon Lasse Leira	KTL	Kjell Thore Leinhardt	SiB	Sigurd Bratli
AVa	Arne Vanebo	HSt	Helge Staven	LAL	Leif Arne Lien	SMe	Svein Melum
AWI	Andreas Winnem	HSø	Halvor Sørhuus	MHu	Magne Husby	SMo	Steinar Moe
BBe	Bjørn Berg	HåS	Håkon Sørheim	MMy	Magne Myklebust	SyB	Syver Bratli
BCM	Børje Cato Moen	IBK	Ingvild Buran Kroglund	MVa	Morten Vang	TBo	Tor Bollingmo
BES	Beata E. Solbakken	IHa	Inge Hafstad	MVe	Morten Venås	TKo	Terje Kolaas
BHø	Bjørn Høgmo	IJI	Inge Joar Indahl	OKA	Ole-Kristian Antonsen	TMy	Torstein Myhre
BNy	Bård Nyberg	ILM	Ingrid Lysberg Mølnvik	OMS	Ole Martin Sæterhaug	TRe	Tore Reinsborg
BST	Bjørn S. Tanem	JAA	Jo Anders Auran	OMæ	Oddbjørn Mæhre	TRØ	Tom Roger Østerås
DGL	Dag Gøran Lyng	JEØ	Jan Eivind Østnes	PEL	Per Erik Lyngstad	TSø	Trond Sørhuus
DOB	Dag Olav Bollingmo	JGa	Jens Gaundal	PIV	Per Inge Værnesbranden	ØHe	Øystein Hegge
EBa	Erik Bangjord	JHa	John Haugen	PJS	Peter Johan Schei		
EMo	Erlend Moen	JIS	Jan Inge Svensson	PMø	Pål Mølnvik		
ESk	Erlend Skutberg	JKo	Jørn Konradsen	PSh	Paul Shimmings		
FSt	Fredrik Staven	JOB	Jan Ove Bratset	RBo	Raymond Borgen		
GDy	Gunnar Dybvik	KAS	Kjetil Aadne Solbakken	RMø	Ragnhild Mølnvik		

Kommentaren

Verneområder bare til glede?

Øystein R. Størkersen

De av oss som har levd noen år husker hvordan vi samlet inn data om fuglelivet i våtmarker rundt om i landet på 70-tallet. Målsettingen var at dette var verdier som vi måtte ta vare på og godt hjulpet av statlige myndigheter klarte man å sy sammen kataloger med forslag til vern av et mindre utvalg av verdifulle våtmarker. Våtmarker er som kjent den mest produktive naturtypen vi har i landet og det vet også fuglene, derfor er det her fugler og fuglekikkere flokker seg sammen. Fokus denne gang er på forhold som vi i vår mer eller mindre vellykkede iver har klart å påføre oss selv som naturvernere og fuglekikkere. Noen av de rikeste fugleområdene ble altså vernet, enten som reservater eller som områder med formål fuglevern. Andre rike områder ble ikke vernet fordi de skulle overlates til utbygging og ødeleggelse eller i det minste framtidig mulig ønske om det. Kortsiktig økonomisk gevinst skulle mao. gå foran langsiktig ivaretakelse av miljøet. Det siste er fortsatt gjenkjennbar melodi den dag i dag. I Norge har vi verneområder med et virvar av ulike vernebestemmelser, noen har til og med motstridende vernebestemmelser i forhold til normal økologisk forståelse. Mange har forbud mot ferdsel i deler av året og mange er åpnet for uøkologisk bruk (enten det er taretråling, jakt eller sprøyting med kjemikalier). Årsaken er ofte unnfallenhet fra myndighetene ifht. grunneiere og kommersielle ønsker. Er det slik at våtmarksverneområdene i Norge er mange og store? Dessverre er svaret et rungende nei. Gjennomgående er Norge preget av små vernete våtmarker, og årsaken er i mange tilfeller at det ikke finnes egnet verneareal igjen. En skal ikke dra lengre enn til Sverige for å se hvordan større lavereliggende våtmarker forvaltes eksemplarisk med tanke på fuglelivet. Mens vi i Norge tar til takke med mikroreservater (dvs. <100 dekar), med noen få mer eller mindre større områder. Hit flokker de samme ornitologer som i sin tid bidro til deres vern, men de samme folkene bidro ofte til å stenge seg selv ute gjennom ferdselsreguleringer. Fasit etter verneperioden kan summeres: Få aktuelle rike våtmarker vernet og utestengelse av ornitologer. Det er

Det er jaggu ikke lett å være fuggel, men like ille kan det være å komme til for å se på fugler

jaggu ikke lett å være fuggel, men like ille kan det være å komme til for å se på fugler! Det er helt klart en god ide å ha ferdselsforbud i mindre avgrensede områder, slik som fuglekolonier. Større områder med hovedsakelig forbud mot fuglejakt (jf. de såkalte fuglevernområdene) er neppe gode valg for å stenge publikum og fuglefolk ute. Jeg sier ikke at fuglefolk skal forstyrre fuglene, men såpass tiltro har jeg at det neppe utgjør en reell fare de fleste steder. Legg så til 'tilrettelegging' med inngjerding og gjeting av besøkende, så blir fugleturen til noe annet enn det den en gang var. Like ille er det at dette medfører dårligere dekning av observasjoner og overvåking av fuglelivet (og annen natur) fordi det ganske enkelt hindrer naturinteresserte i å komme frem og/eller de kvier seg for å ta en stor omvei pga. 'tilretteleggingen'. Små verneareal, mye tilrettelegging/kanalisering og ferdselsforbud er mao. oppskrift på passifisering av naturinteresserte. Spørsmålet blir om dette tjener til noe? Er det virkelig nødvendig? Mao. gir det positive ringvirkninger for natur og fugl? Jeg tør påstå at det gjør det neppe. Ta tilfellet Tautra. Her setter myndighetene opp et tårn som fra starten knapt har vært funksjonsdyktig, mye verre var det at det nylig ble gjerdet inn en sti med el-gjerde på begge sider. Stien kan bare brukes av de som ønsker å bli gjetet til tårnet, er du utenfor stien er det ingen mulighet til å besøke tårnet. Stien er altså inngjerdet året rundt, mens ferdselsforbudet (1.4-15.7) gjelder i store arealer av Tautra, men selvsagt bare for besøkende (f.eks. fuglefolk). Grunneier og andre boende kan hygge seg med et stort privat friareal, uten brysomme fuglefolk rundt buskene. Årsaken, vern av bakkende ærfugl og fiskemåker, de som ikke lenger hekker i ferdselsforbudsområdet (jf. molo og i landførsel av rovdyr)? I dag er det ikke mer fugl som trenger fred og ro i hekketida på Tautra enn nesten hvor som helst i kystnaturen. Husdyr på beite og pågående underleggelse av alt areal til beite bør heller ikke være til hinder for fri ferdsel, selv om grunneier åpenbart mener det. Inngjerding av skog og

strandeng er ikke ensbetydende med at områdene blir innmark! Derfor er det galt med private skilt som forbyr ferdsel med hund i bånd, eller at ferdsel (utenom ferdselsforbudstiden) bare kan skje på frossen mark. Joda, inntrykket er godt spikret fast på Tautra: Hold deg på molo/vei eller hjemme i sofaen, med mindre du er tilfeldig turist som følger ledegatene til tårnet eller bor på øya (da kan du gå som du vil året rundt). Vis deg i hvertfall ikke med teleskop, for da ser man på lang avstand at her kommer fuglekikkere. I tiden før vernet kunne man slå opp telt en natt eller to i einerbusklandskapet under f.eks. høsttrekket og bidra til all den informasjon som til slutt la løkka rundt halsen på oss selv. Hva galt vi gjorde den gang vet jeg ikke, til tross for vår nennsomme besøk og fugletellinger, så er det vanskelig å peke på hva som var så skadelig at ferdselsforbud og dagens langflate

Utestengelse fører også til mangelfull kartlegging av annen natur, slik som insekter, planteliv og sopp

holdning fra myndighetene til grunneiers særinteresser er påkrevd. Utestengelse fører også til mangelfull kartlegging av annen natur, slik som insekter, planteliv og sopp. Arter som miljøforvaltningen gjerne vil ha data om, men som her effektivt hindres i å bli samlet inn. Konklusjonen er at Norges Fuglevernforening må kreve at verneforskrifter revideres, og at mer eller mindre papirknitrende fuglevernområder omgjøres til naturreservater med et reelt vern av arealene og at det etableres et offentlig landsdekkende rådgivende utvalg som gir råd om forvaltning, der også fuglevernforeningen deltar. Kampen står fortsatt om vern av norsk natur, der selv verneområdene trues daglig og stedvis er under amatørmessig forvaltning.

Rydding av einer og fjerning av fremmede trær som sitkagran og spisslønn på Tautra er bra, det samme er tiltak som vedlikehold og anlegg av dammer som gavner insektlivet. Men er det også nødvendig å sperre folk ute fra ferdsel og dermed fra bidrag til kartlegging av biologisk mangfold på Tautra? Her illustrert med dobbelt ledegjerde mot fugletårnet. Foto: Øystein R. Størkersen.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

NOF er en frivillig naturvernorganisasjon med hovedvekt på fugler og fuglevern. Foreningen har fylkesavdelinger i alle fylker og rundt 50 lokallag. NOF fungerer som et bindeledd mellom fugleinteresserte i hele landet og gjør et omfattende arbeid med natur- og fuglevern. Blant annet gjennom å skape og spre kunnskap om fugl og natur.

Sekretariatet

Sekretariatet sørger for den daglige driften av foreningen fra hovedkontoret i Trondheim.

Kontakt

Sandgata 30 B
7012 Trondheim
nof@birdlife.no
Nettside: birdlife.no
Facebook: fb.com/fuglevern

Internasjonalt samarbeid

NOF er partner av BirdLife International; en paraplyorganisasjon for verdens fuglevernorganisasjoner.

NOF avdeling Sør-Trøndelag

NOF avdeling Sør-Trøndelag har fem lokallag og ble stiftet våren 1958.

Styret

Thomas Kvalnes | Leder
Jørgen Søraker | Nestleder
Bjørn-Steinar Tanem | Kasserer
Vegard Aksnes | Sekretær
Odd Rygh | Styremedlem
Roger Espen | Styremedlem

Kontakt

Postboks 139
7401 Trondheim
sor-trondelag@birdlife.no
Nettside: birdlife.no/sor-trondelag
Facebook: fb.com/nof.sortrondelag

NOF Fosen lokallag

Leder: Odd Rygh
oddrygh@online.no
Tlf: 959 10 087

NOF Hemne lokallag

Leder: Knut Totland
knut@hemne.as
Tlf: 944 70 485

NOF Hitra-Frøya lokallag

Leder: Karl Thorvaldsen
karl.thorvaldsen@stfk.no
Tlf: 948 67 665

NOF Orkla lokallag

Leder: Magnar Klingan
mag-klin@online.no
Tlf: 996 34 724

NOF Trondheim lokallag

Leder: Andreas Winnem
andreas.winnem@gmail.com
Tlf: 970 42 313

LRSK Sør-Trøndelag

Andreas Winnem (*sekretær*, andreas.winnem@gmail.com), Kjetil Solbakken, Magne Myklebust, Øyvind Aas og Einar Sæter.

NOF avdeling Nord-Trøndelag

NOF avdeling Nord-Trøndelag har tre aktive lokallag.

Styret

Per Ivar Nicolaisen | Leder
Kåre Haugan | Nestleder
Knut Krogstad | Kasserer
Arnold Lysfjord | Sekretær
Henry Skevik | Styremedlem
Roger Johnsen | Styremedlem
Per Inge Værnesbranden | Styremedlem

Kontakt

Postboks 68
7501 Stjørdal
nord-trondelag@birdlife.no
Nettside: birdlife.no/nord-trondelag

NOF Namdal lokallag

Leder: Håvard Johnsen
havard.johnsen@gmail.com
Tlf: 906 40 512

NOF Sjørdal lokallag

Leder: Per Inge Værnesbranden
naturobservatoren@gmail.com
Tlf: 456 19 219

NOF Verdal og Levanger lokallag

Leder: Arnstein Indahl
ain@nofnt.no
Tlf: 958 08 287

LRSK Nord-Trøndelag

Per Inge Værnesbranden (*sekretær*, naturobservatøren@gmail.com), Tore Reinsborg, Trond Sørhuus, Bård Nyberg, Terje Kolaas og Rolf Terje Kroglund.

Medlemsskap

Som medlem i NOF støtter du vårt arbeid for natur og fugleliv og inviteres med på en rekke aktiviteter i ditt nærområde.

Seniormedlemskap koster fra kr. 180. Juniorer (under 18) betaler halv pris. I tillegg tilbys lokale tillegg med fylkesvise tidsskrifter. Dersom en i familien er seniormedlem kan de øvrige være familiemedlemmer for kun 100 kr.

Kontingentsatser

Grunnkontingent	180 kr
*Vår fuglefauna	250 kr
*Fuglevennen	60 kr
*Fugleåret	150 kr
*Lokalt tillegg ST	100 kr
*Lokalt tillegg NT	150 kr

* = frivillige tilvalg.

Går du med planer om et bidrag til Trøndersk Natur?

Tekst og bilder sendes redaksjonen i digital form via post eller e-post.

trondersk.natur@gmail.com
eller
Trøndersk Natur c\o NOF avd. Sør-Trøndelag
Postboks 139
7401 Trondheim

Returadresse:
Trøndersk Natur
c\o NOF avd. Sør Trøndelag
Postboks 139
7401 Trondheim

Enkeltbekkasin Gallinago gallinago*. Foto: Øystein R. Størksersen.*

ER DU IKKE MEDLEM?

Meld deg inn på birdlife.no